

Professzionális futballkörkép

Magyar Labdarúgó Szövetség

Köszöntő

A Magyar Labdarúgó Szövetség víziójában megfogalmazottaknak megfelelően, a futball továbbra is Magyarország első számú sportja, amely rendszeresen tömegeket mozgat meg, egészséges életre nevel, a közös sportélményeken és sikereken keresztül pedig hozzájárul egy egységes, büszke, önbizalommal teli társadalom megteremtéséhez.

Ahhoz, hogy a Magyar Labdarúgás Stratégiájában (2020-2025) kiemelt célok megvalósuljanak, alapvető feltétel, hogy az ezekhez szükséges pénzügyi források rendelkezésre álljanak. A hivatásos futballba a különböző kormányzati támogatási és beruházási programokon keresztül, valamint néhány erős szponzor belépésével, és a bajnokságok vagyoni értékű jogainak kiemelten előnyös, az MLSZ általi, központi értékesítésével jelentős tőke áramlik évek óta. Ezen felül nagymértékű, intenzív infrastruktúra-fejlesztés zajlott le a hazai labdarúgásban, illetve a minőségi utánpótlásképzés anyagi háttere is biztosítottá vált. Általánosságban kijelenthető, hogy a professzionális klubok mára stabil és kiszámítható forrásokkal gazdálkodhatnak. Az alábbi jelentés *Pénzügyi elemzés* fejezete adatokon keresztül szemlélteti ezen állításokat, valamint bemutatja az élvonalban szereplő klubok gazdasági működését. Ezen felül, a nemzetközi kitekintés keretében átfogó kép kerül bemutatásra arról, hogy a magyar klubok gazdasági jellemzői hogyan viszonyulnak az európai versenytársaikéhoz.

A stabil gazdasági környezet mára már ideális működési feltételeket teremt a honi hivatásos labdarúgás számára, és lehetőséget biztosít a sportszakmai munka és teljesítmény fejlesztésére. A hivatásos labdarúgás színvonala és fejlettsége legjobban az eredményességen keresztül mérhető. Így klubcsapataink nemzetközi szereplése és eredményei folyamatos visszajelzést nyújtanak a szakmai munka minőségéről. Az eredményesség elősegítése azonban rendkívül komplex témakör. Ugyanakkor a sporttudományos elemzések és adatalapú döntéshozatal mára széles körben elfogadottá vált az iparágban, mint a siker egyik fontos alappillére. Ebből kifolyólag az MLSZ a mindennapi működése során rendkívül sok adatot gyűjt és dolgoz fel, illetve szakmai döntéseit is ezekre alapozza. A kiadvány *Sportszakmai elemzés* fejezete ezen a téren kíván betekintést nyújtani a közvélemény számára egy korábban kevésbé tárgyalt területre.

A pozitív eredményeken túl vannak területek, amelyeknek a továbbfejlesztése fontos lenne a sportág népszerűségének és versenyképességének előmozdításához. A szurkolók kiszolgálása a stadionokban, a meccsnapokon és az azok között végzett marketingmunka lehet a kulcsa a sokszor lesajnált nézőszám adatok javításának. A kiadvány *Szurkolói kapcsolatok* fejezete illusztrálja, hogy a helyzet nem drámai – a magyar adatok többé-kevésbé illeszkednek a régiós környezethez –, ugyanakkor az előrelépés lényeges az NB I európai szintű felzárkózásához.

dr. Csányi Sándor

az MLSZ elnöke

Vezetői összefoglaló

A kiadvány *Klubok bevételei* alfejezete jól szemlélteti, hogy a 2021-es üzleti évben már az NB I-es klubok átlagos működési bevétele (10 429 ezer EUR) meghaladta – Ausztriát (18 944 ezer EUR) leszámítva – az összes szomszédos országunk első osztályának átlagos működési bevételét, illetve még a régióban jelentős Lengyelországot (7 764 ezer EUR) is. Az említett bevételi forrásokat tekintve a magyar klubok az NB I-hez hasonló karakterisztikákkal rendelkező országok klubjaihoz mérten is jól állnak, ugyanakkor elmaradás tapasztalható a jegyárbevételek és az UEFA-tól érkező bevételek esetében is. A jegyárbevételek a magyar klubok esetében 2021-ben kizárólag a teljes működési bevétel 1,4%-át adták, ami igen alacsonynak tekinthető nemzetközi összehasonlításban. Az előrelépéshez elengedhetetlen lenne a szegmens stratégia szinten történő fejlesztése a klubok részéről. Az UEFA-bevételeket tekintve pozitív elmozdulás tapasztalható az utóbbi években. Ugyanakkor fontos lenne, hogy a lehető legtöbb klub eredményesen szerepeljen a nemzetközi szinten, és eljusson valamelyik nemzetközi kupasorozat főtáblájára. A 2021-es naptári évben az NB I-ben szereplő csapatoknak a teljes működési ráfordítása majdnem elérte a 112 millió EUR-t, amelynek nagyságrendileg tizedét fedezi az UEFA által megrendezett versenyekből származó bevétel. Ez az arány tovább javulhatna, és a bevételek is egyenletesebben oszlanának el több klub párhuzamos jó szereplése esetén.

A polarizáció jelensége nemcsak abban érhető tetten, hogy az európai topligák és a többi liga között nyílik a pénzügyi olló, hanem a bajnokságon belül is versenytorzító hatású lehet a túl nagy pénzügyi egyenlőtlenség. Különösen igaz ez olyan ligák esetében, ahol kevés számú klubnak nyílik lehetősége európai versenysorozatokban részt venni, illetve a liga összbevételéhez képest nagy az UEFA-bevételek volumene. Az NB I-ben a legmagasabb bevételű klub 2021-ben 11-szer annyi bevétellel rendelkezett, mint a legalacsonyabb értékkel

rendelkező szereplő, amely érték nemzetközi összehasonlításban nem számít kiugrónak. Ez mutatja, hogy az MLSZ elsősorban a központi értékesítésű, vagyoni értékű jogokból származó bevételek szétosztása során eredményesen alakított ki olyan mechanizmusokat, amelyek elősegítik a kompetitív egyensúly fennmaradását.

Összességében elmondható, hogy a jelentős bevételek mellé számottevő ráfordítási egyenleg is párosul az NB I-es klubok esetében. A magyar klubok átlagos működési ráfordítása 9 315 ezer EUR volt 2021-ben, mely régiós szinten magasnak tekinthető. Ugyanakkor a kiadvány megmutatja, hogy olyan országoktól jelentősen elmarad, mint például Belgium (32 353 ezer EUR) vagy Svájc (24 682 ezer EUR), de Ausztria (19 066 ezer EUR) és Horvátország (11 563 ezer EUR) klubjai is átlagosan többet költöttek működésre, mint a magyar klubok. Pozitív jelenség, hogy az NB I-es klubok 2021-ben a teljes működési bevételük 67%-át költötték el személyi jellegű ráfordításokra, amely az ötödik legalacsonyabb arány volt a vizsgált országok között. Ezzel az NB I-es klubok a 2021-es üzleti évben teljesítették az UEFA által is a fenntarthatóság egyik fontos indikátorának tartott „70%-os szabályt”. A kiadvány kitér még az ügynöki és közvetítői díjak emelkedő trendjére, amely nemzetközi jelenség. A FIFA és az UEFA is aktívan dolgozik a terület szabályozásán, amelyet az MLSZ is folyamatosan figyelemmel kísér.

A professzionális labdarúgás pénzügyi fenntarthatósága mind az UEFA, mind pedig az MLSZ által kiemelten kezelt területek. Az MLSZ Klublicenc, valamint pénzügyi monitoring tevékenységeinek alapvető célja, hogy a labdarúgó-vállalkozásokat üzletileg hosszú távon fenntartható gazdálkodásra ösztönözze, illetve, hogy ezen elvárások teljesülését folyamatosan ellenőrizze. A tevékenység fontosságáról és eredményességéről pozitív visszacsatolást jelent, hogy 2021-ben

Magyarországon az egy klubra jutó adózott eredmény értéke 880 ezer EUR volt, amely nemzetközi összehasonlításban is jelentősnek mondható. Természetesen a klubokhoz áramló megnövekedett források szerepe elengedhetetlen ehhez, ugyanakkor az eredmények tükrében az MLSZ is eredményesen támogatja a klubokat a prudens gazdálkodás megvalósításában. Az egy klubra vetített jövedelemtermelő képesség, vagyis az adózott eredmény és az összes bevétel hányadosa esetében a magyar 8%-os adat magasabb volt, mint a vizsgált 13 ország közül 12-nél. A pozitív gazdálkodás hosszabb távon is hozzájárult ahhoz, hogy a magyar klubok saját tőkeállománya majdnem 3,5-szörösére emelkedett 2017-től 2021-re, amely jelentős pénzügyi stabilizációt mutat.

A magyar klubokra nézve kevésbé fest pozitív képet a játékos-átigazolási tevékenységből származó 488 ezer EUR átlagos egy klubra eső negatív egyenleg. Ez azt jelzi, hogy a vizsgált ligák közül, Svájc és Csehország mellett, egyedül az NB I volt nettó vevői pozícióban, ahol 2021-ben a játékosértékesítésből származó bevételek alacsonyabbak voltak, mint a játékosvásárlásra fordított kiadások. Ezzel szemben, a területen legeredményesebb horvát bajnokság csapatai átlagosan 4 552 ezer EUR pozitív egyenleget értek el. A tendenciát az MLSZ nem tartja előnyösnek, mivel a stabil gazdasági környezet ideális keretet nyújt a magas szintű sportszakmai munkára és az utánpótlás-nevelésre. Az MLSZ kiemelt célja, hogy minél több hazai játékos, és azon belül is minél több fiatal játékos szerepelhessen profi csapatokban. Ezt különböző stratégiai lépésekkel is támogatta a közelmúltban, mint például a produktivitási rendszer 2018-as bevezetésével és a 2022-es új támogatási rendszerrel, amely pozitívan diszkriminálja a fiatal játékosoknak lehetőséget adó klubokat. A szükséges lépések okaira, illetve a magyar és fiatal játékosok általános helyzetére is kitér kiadványunk sportszakmai fejezete.

A kiadvány célja

Jelen kiadvány célja kettős. Elsősorban a Köszöntőben bemutatott stratégiai célokhoz kapcsolódóan helyzetértékelést kíván nyújtani a magyar első osztályú klubok általános gazdasági helyzetéről, valamint a liga alapvető sportszakmai jellegzetességeiről.

Továbbá a kiadvány a magyar professzionális futball és a klubok adatai iránt érdeklődő közvélemény számára egy olyan referenciapontként kíván szolgálni, amely az MLSZ működése során felhalmozott adatokat hiteles és informatív módon értelmezi, kontextusba helyezi és rámutat a gazdasági, valamint sportszakmai összefüggésekre. A kiadvány a széles közvélemény számára készül, így a közérthetőségre törekszik, ugyanakkor – ennek figyelembevételével – a lehető legátfogóbb információközlés a szándéka.

A Magyar Labdarúgó Szövetség nem titkolt célja a hagyományteremtés. Az UEFA által évente publikált Club Licensing and Benchmarking Report mintájára tervben van a kiadvány évente történő megjelenítése. A választott formátumnak hozadéka, hogy egy egységesített módszertan kialakítására volt szükség, amely lehetővé teszi az időszakok közötti összehasonlíthatóságot az adatok rendelkezésre állásának függvényében.

Tartalomjegyzék

Alkalmazott módszertan

I. Pénzügyi elemzés

1. Klubok bevételei.....	12
2. Klubok ráfordításai.....	30
3. Pénzügyi fenntarthatóság.....	38
4. Mérlegadatok.....	42

II. Sportszakmai elemzés

5. Hazai és külföldi játékosok helyzete.....	58
6. Csapatszintű összehasonlítás.....	66
7. Játékosranglisták.....	82

III. Szurkolói kapcsolatok

8. Átlagnézőszám.....	88
9. Stadionkihasználtság.....	94
10. Jegyárazás.....	98

Alkalmazott módszertan

Információforrások

A riportban megjelenített magyar klubokhoz köthető pénzügyi eredményességi és pénzügyi pozíciót bemutató adatok forrása alapesetben a klubokat működtető gazdasági társaságok publikus éves beszámolóit. Ezek, az MLSZ Klublicenc Szabályzatának köszönhetően, bárki számára hozzáférhetőek a klubok egyéni honlapjain is.

A riportban található olyan pénzügyi mutatók, amelyek a közölt pénzügyi beszámolóknak nem képezik részét. Ezek forrása a klubok részéről az MLSZ számára történő adatszolgáltatások. A nem publikus, de rendelkezésre álló információk kategóriánként aggregálásra kerülnek, majd egy klubra vetített átlagos értékeként kerülnek bemutatásra.

A nemzetközi összehasonlításhoz használt pénzügyi adatok minden esetben az UEFA Intelligence Centre részéről kerültek összegyűjtésre és konszolidálásra, majd az MLSZ számára megküldésre. Ezen pénzügyi információk tartalmukat és szerkezetüket tekintve konzisztensek a magyar klubokra vonatkozó adatokkal. Összesítésük és prezentációjuk ugyanazon metodika mentén került elvégzésre.

A riportban szereplő sportszakmai elemzések az MLSZ adatszolgáltató partnerének (Wyscout) nyersadataira épülnek. A nyersadatok az MLSZ által kialakított szakmai módszertanok szerint kerültek feldolgozásra.

A Szurkolói kapcsolatok fejezet adatainak forrása az MLSZ saját gyűjtése, jellemzően a ligák weboldaláról, illetve a transfermarkt.de és a magyarfutball.hu oldalról.

A riport mindhárom fejezete tartalmaz még egyéb, publikusan elérhető információkat. Ezek összegyűjtését az MLSZ végezte, a forrásmegjelölések az adatokat bemutató oldalakon kerültek megjelenítésre.

Hatókör

A labdarúgás természetes működéséből fakadóan a labdarúgó-társaságok sok esetben labdarúgó szezononként tervezik és alakítják a működésüket. Bizonyos esetekben az éves pénzügyi beszámolóikat is így készítik el a klubok, a magyar számviteli törvények erre nem tartalmaznak korlátozást. Az összehasonlíthatóság érdekében azonban mind az MLSZ, mind pedig az UEFA elvárja a kluboktól, hogy részükre a labdarúgó-társaságok naptári évre vonatkozó beszámolót nyújtsanak be. Ezen jelentés alapját minden esetben a 2020-as, illetve a 2021-es üzleti (naptári) évre vonatkozó beszámolók adják.

A riport pénzügyi fejezete az adatok három szintjét különíti el és elemzi. A fókuszban azon klubok pénzügyi adatai állnak, amelyek 2021. december 31-én az NB I-ben szerepeltek. A kontextus megteremtéséhez további két szint került bevonásra. Meghatározásra került egy 13 országot magába foglaló minta. A minta kialakításának módszertanát a *Benchmarking minta kiválasztása* bekezdés tartalmazza. A mintaországok esetében is az első osztályú bajnokságokban szereplő klubok aggregált, majd egy klubra vetített átlagos értékei jelentik az összehasonlítási alapot. Bizonyos esetekben az UEFA összes, 55 tagszövetségének első osztályú bajnokságaiban szereplő klubok adataiból számolt átlagok is bemutatásra kerülnek. Viszont ezek esetében kizárólagos cél az illusztráció, szakmai elemzésük nem képezi jelen riport tárgyát. Ennek részletei majd a Club Licensing and Benchmarking Report aktuális verziójában jelennek meg.

A kiadvány sportszakmai és szurkolói kapcsolatok elemzésének hatóköre elsődlegesen az NB I 2021/22-es idényére terjed ki, azonban ahol szakmailag indokolt volt, ott ettől eltérő labdarúgó szezonok elemzése is bekerült a hatókörbe.

Benchmarking minta kiválasztása

A magyar adatok és az ezekből számolt mutatók értelmezéséhez, illetve kontextusteremtéshez benchmarking minta került kialakításra. A mintában szereplő 13 ország több dimenzió (Magyarországhoz hasonló gazdasági helyzet, népességszám, kulturális faktorok és/vagy földrajzi közelség) mentén került kiválasztásra. A minta azonban nem tekinthető teljesen homogénnek, a kelet-közép-európai régiós országok esetében közvetlenebb következtetések vonhatók le. A minta országai az alábbiak: Ausztria, Belgium, Csehország, Dánia, Görögország, Horvátország, Lengyelország, Románia, Svájc, Svédország, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia.

Korlátozások

Pénzügyi elemzés

A klubok belső nyilvántartási rendszerei és könyvelési gyakorlatai nem minden esetben tekinthetők teljesen egységesnek. Ugyan indokolt esetben az UEFA és az MLSZ is a számviteli törvénynél szigorúbb adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő a kluboknak azokban az esetekben, ahol ezt a Klublicenc eljárás és egyéb, a gazdasági fenntarthatóságot célzó intézkedések indokoltá teszik, azonban az ezen szabályokkal nem érintett területeken előfordulhat, hogy ugyanazt a gazdasági eseményt két klub más módon rögzít a könyveiben.

Továbbá bizonyos esetekben egy adott gazdasági esemény számviteli leképezése eltérhet klubonként, illetve országonként is a helyi hatósági és szövetségi szabályok függvényében. Az NB I-es minta tekintetében limitáció, hogy az FTC Labdarúgó Zrt. bevételeit a többi klub gyakorlatától eltérő módon közli, így a bevételi adatoknál kizárólag a Működési bevétel esetében képezték a klub adatai az elemzés részét. Ennek következtében a Ferencvárosi TC Jegyárbevételei, a stadionhoz köthető Kereskedelmi bevételek, a Szponzorációs és reklámbevételek, illetve a mérkőzésnap merchandising bevételek nem szerepelnek a kimutatásokban.

A minta összehasonlíthatóságának érdekében az NB I-es klubok kimutatásai kapcsán az MLSZ, a nemzetközi mintában szereplő országok esetében pedig az UEFA végzett el átsorolási műveleteket, ahol ezt szakmailag indokoltak vélte. Az adattisztítási folyamat a normál üzletmenet során zajlik az érintett klubokkal konzultálva, nem pedig külön a jelen kiadvány összeállítása során került elvégzésre.

További különbséget jelent, hogy az UEFA az elemzése során figyelembe veszi az adott klubnak minden olyan kapcsolt vállalatát, amely a labdarúgó-tevékenységhez kapcsolódóan bevételt termel vagy költséget visel. Ezzel szemben az MLSZ által elvégzett elemzések hatóköre kizárólag a labdarúgóklubokat működtető gazdasági társaságokra terjed ki. Három klub esetében jelent ez eltérést

az UEFA által a saját jelentésében bemutatott és a jelen kiadványban szereplő adatok tekintetében. Ezek a Puskás Akadémia FC, a DVSC és a Kisvárdai Master Good. A Gyirmót FC Győr esetében az utánpótláscsapatok külön jogi személy kimutatásaiban jelennek meg, nem szerepelnek a jelen kiadványban.

Az elemzési hatókör következtében a labdarúgóklubokat működtető gazdasági társaságok alaptevékenységében is vannak eltérések az alábbiak szerint: DVSC Futball Zrt.: férfi felnőtt NB I; Fehérvár F. C. Kft.: férfi felnőtt NB I, UP csapatok, női csapatok; FTC Zrt.: férfi felnőtt NB I, UP csapatok, női csapatok; Gyirmót FC Kft.: férfi felnőtt NB I; Honvéd FC Kft.: férfi felnőtt NB I, UP csapatok, női csapatok; Mezőkövesd Zsóry FC Kft.: férfi felnőtt NB I, UP csapatok, női csapatok; MTK Budapest Zrt.: férfi felnőtt NB I, UP csapatok, női csapatok; Paksi FC Kft.: férfi felnőtt NB I, UP csapatok, női csapatok; Puskás FC Kft.: férfi felnőtt NB I; Újpest 1885 Futball Kft.: férfi felnőtt NB I, UP csapatok, női csapatok; VÁRDA Labdarúgó Kft.: férfi felnőtt NB I; ZTE FC Zrt.: férfi felnőtt NB I, UP csapatok, női csapatok.

Devizaárfolyamok

A nemzetközi elemzés és összehasonlíthatóság érdekében minden, eredetileg EUR-tól eltérő devizában denominált pénzügyi adat átváltásra került EUR-ra az éves átlagos árfolyamon.

Magyar gazdasági társaságok esetében a Magyar Nemzeti Bank adott éves átlagos hivatalos devizaárfolyama (2021: 1 EUR=358,51 HUF; 2020: 1 EUR=351,17 HUF) adta az átváltási árfolyamot, míg a nemzetközi mintában szereplő országok esetében az UEFA saját módszertana alapján végezte el az átváltásokat azonos szemléletben.

Sportszakmai elemzés

A sportszakmai adatok forrását az MLSZ adatszolgáltató partnerétől API-kapcsolaton keresztül beérkező nyersadatok adják. A különböző adatszolgáltatók adatgyűjtési technikái, definíciói és adattisztítási metodikái eltérhetnek, így előfordulhat, hogy más adatszolgáltató azonos pályán történő eseményt más adatsorral ír le.

A beérkező nyersadatok kontextusba helyezése és értelmezése az MLSZ szakmai módszertana alapján valósult meg. A módszertan illeszkedik az iparágban használatos legjobb módszertanok fősodrába, ugyanakkor bizonyos eltérések lehetnek más elemzők módszertanához és értelmezéseihez képest.

Szurkolói kapcsolatok elemzése

Az elemzés adatforrását publikusan elérhető adatbázisok adják. Az adatok pontosságának ellenőrzésére az MLSZ-nek nincs lehetősége, kizárólag a hiteles forrásválasztás áll rendelkezésére. Az adatok ezen felül nem teljes körűek, nem minden vizsgált ligához érhető el adat, illetve hivatalosnak sem tekinthetők.

Magyar professzionális futballkörkép

Pénzügyi elemzés

10 429 ezer EUR

Az NB I-es klubok átlagos működési bevétele 10 429 ezer EUR volt 2021-ben, amely alapján a nemzetközi mintán belül a középmezőnyben helyezkedtek el, elmaradva Svájc (23 490 ezer EUR), Belgium (22 339 ezer EUR), Ausztria (18 944 ezer EUR), Dánia (18 800 ezer EUR) és Görögország (12 915 ezer EUR) első osztályú klubjaitól. Ugyanakkor a magyar „átlagos klub” 2021-ben magasabb működési bevétellel rendelkezett, mint a lengyel (7 764 ezer EUR), horvát (6 528 ezer EUR), cseh (5 437 ezer EUR), román (4 055 ezer EUR), szlovák (3 679 ezer EUR), szerb (3 651 ezer EUR) és szlovén (1 772 ezer EUR) „átlagos klub”.

9 315 ezer EUR

Az NB I-es klubok átlagos működési ráfordítása 9 315 ezer EUR volt 2021-ben, mely régiós szinten magasnak tekinthető. Ugyanakkor a kiadvány megmutatja, hogy olyan országoktól marad el, mint Belgium (32 353 ezer EUR), Svájc (24 682 ezer EUR), Dánia (19 903 ezer EUR) vagy Horvátország (11 563 ezer EUR).

1,4%

A jegyárbevételek a magyar klubok esetében 2021-ben kizárólag a teljes működési bevétel 1,4%-át adták, ami igen alacsonynak tekinthető nemzetközi összehasonlításban.

~11%

A 2021-es naptári évben az NB I-ben szereplő csapatoknak a teljes működési ráfordítása majdnem elérte a 112 millió EUR-t, amelynek nagyságrendileg a tizedét fedezte az UEFA által megrendezett versenyekből származó bevétel.

3,5x

2021-ben Magyarországon az egy klubra jutó adózott eredmény értéke 880 ezer EUR volt, amely nemzetközi összehasonlításban is jelentősnek mondható. A magyar klubok saját tőkeállománya majdnem 3,5-szörösére emelkedett 2017 és 2021 között, amely jelentős pénzügyi stabilizációt mutat.

- 488 ezer EUR

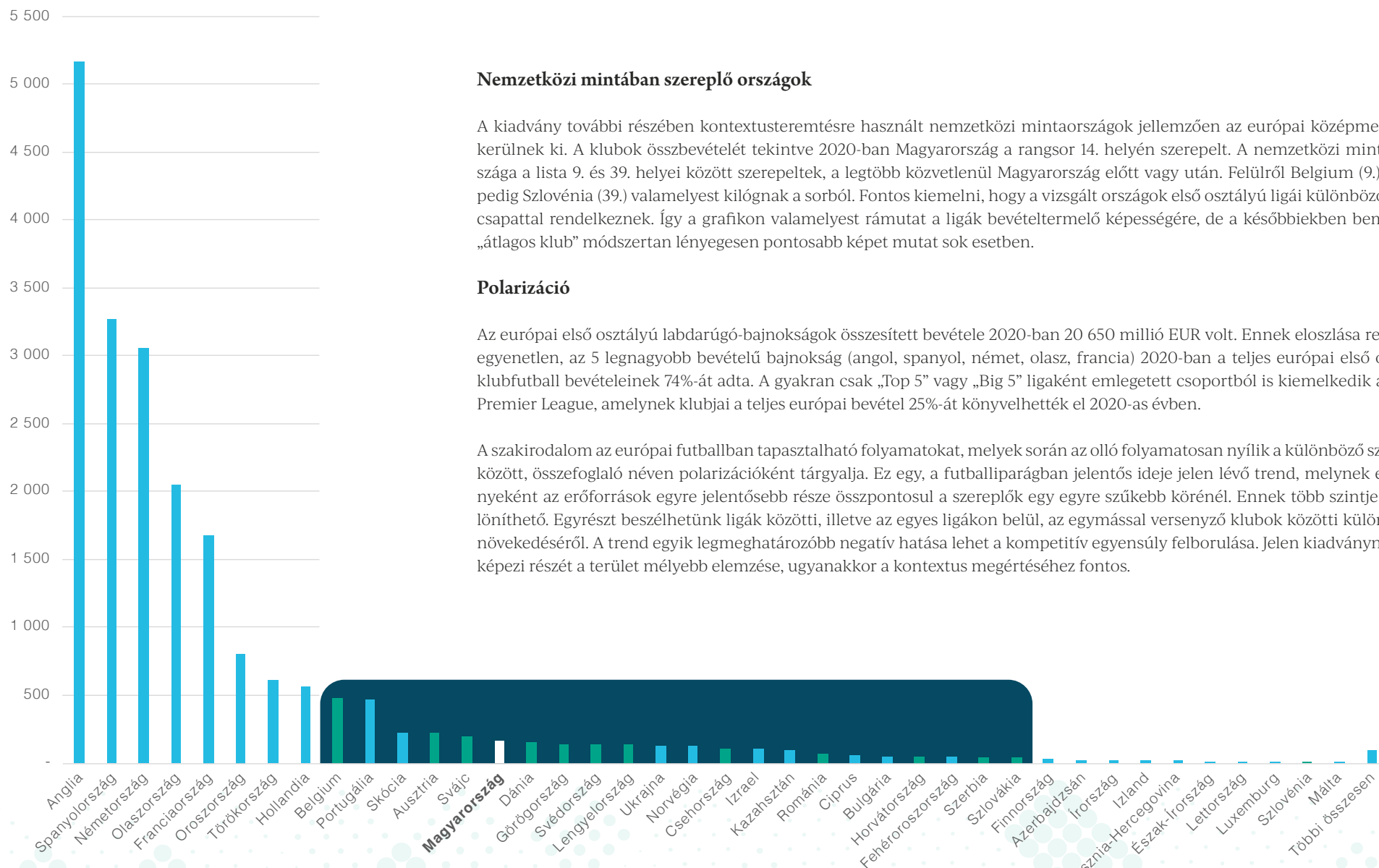
A magyar klubok esetében a játékosértékesítésből származó bevételek átlagosan elmaradtak a játékosvásárlásra fordított összegtől, a tevékenységen realizált nettó átlagos klubra vetített eredmény - 488 ezer EUR volt. Az NB I-es klubok játékos eladásából származó átlagos, egy klubra jutó bevétele 699 ezer EUR volt, míg játékos vásárlásra átlagosan 1 187 ezer EUR-t költöttek. Ezen a területen példaként szolgálhat a horvát bajnokság, amely egy klubra vetítve átlagosan 4 552 ezer EUR pozitív egyenleget ért el.

Klubok bevételei

Az alfejezet elhelyezi a magyar első osztályú bajnokság klubjait Európa futballtérképén a 2020. évi bevételek tekintetében. Bemutatásra kerül továbbá a magyar első osztályú klubok bevételi struktúrája is a legfrissebb, 2021-es üzleti év adatai alapján.

Ugyan a futballklubok alaptevékenysége a nemzetközi minta összes országában megegyezik, ám az, hogy a klubok milyen bevételi forrásokból finanszírozzák a működésüket, részben mégis eltér a különböző ligákban. A fejezet a bevételi kosarak hasonlóságaira és különbségeire is rámutat szintén a legfrissebb, 2021-es üzleti év adatai alapján.

Nemzetközi mintában szereplő országok

A kiadvány további részében kontextusteremtésre használt nemzetközi mintaországok jellemzően az európai középmezőnyből kerülnek ki. A klubok összbevételét tekintve 2020-ban Magyarország a rangsor 14. helyén szerepelt. A nemzetközi minta 13 országa a lista 9. és 39. helyei között szerepeltek, a legtöbb közvetlenül Magyarország előtt vagy után. Felülről Belgium (9.), alulról pedig Szlovénia (39.) valamelyest kilógnak a sorból. Fontos kiemelni, hogy a vizsgált országok első osztályú ligái különböző számú csapattal rendelkeznek. Így a grafikon valamelyest rámutat a ligák bevételtermelő képességére, de a későbbiekben bemutatott „átlagos klub” módszertan lényegesen pontosabb képet mutat sok esetben.

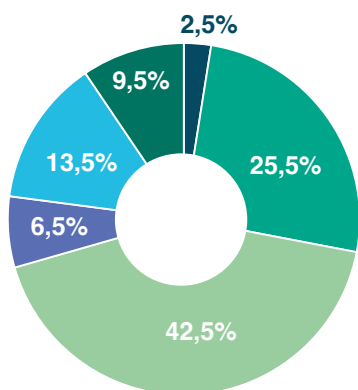
Polarizáció

Az európai első osztályú labdarúgó-bajnokságok összesített bevétele 2020-ban 20 650 millió EUR volt. Ennek eloszlása rendkívül egyenetlen, az 5 legnagyobb bevételű bajnokság (angol, spanyol, német, olasz, francia) 2020-ban a teljes európai első osztályú klubfutball bevételeinek 74%-át adta. A gyakran csak „Top 5” vagy „Big 5” ligaként emlegetett csoportból is kiemelkedik az angol Premier League, amelynek klubjai a teljes európai bevétel 25%-át könyvelhették el 2020-as évben.

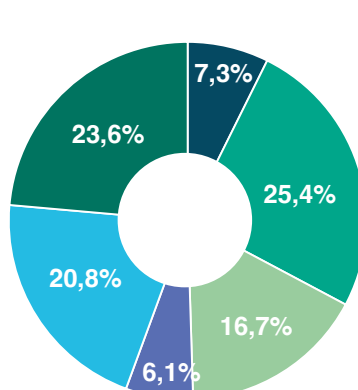
A szakirodalom az európai futballban tapasztalható folyamatokat, melyek során az olló folyamatosan nyílik a különböző szereplők között, összefoglaló néven polarizációként tárgyalja. Ez egy, a futballiparágban jelentős ideje jelen lévő trend, melynek eredményeként az erőforrások egyre jelentősebb része összpontosul a szereplők egy egyre szűkebb körénél. Ennek több szintje is elkülöníthető. Egyrészt beszélhetünk ligák közötti, illetve az egyes ligákon belül, az egymással versenyző klubok közötti különbségek növekedéséről. A trend egyik legmeghatározóbb negatív hatása lehet a kompetitív egyensúly felborulása. Jelen kiadványnak nem képezi részét a terület mélyebb elemzése, ugyanakkor a kontextus megértéséhez fontos.

Milyen bevételi forrásokból gazdálkodnak az európai elit, illetve a magyarhoz hasonló ligák és az NB I klubjai?

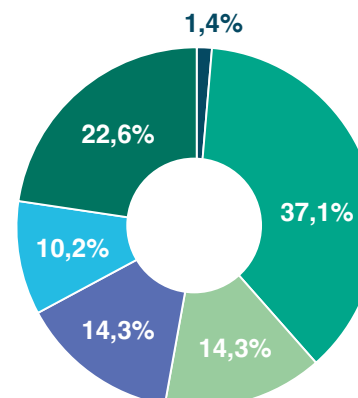
Bevételi „kosár” (bevételi források) százalékos megoszlása (2021)

UEFA 55 tagország

Nemzetközi minta adatai

NB I-es minta

- Jegyárbevételek összesen
- Szponzorációs és reklámbevételek összesen
- Közvetítési jogdíjbevételek összesen
- Kereskedelmi bevételek összesen
- UEFA szolidaritási és díjbevételek összesen
- Egyéb működési bevételek összesen

Az UEFA 55 első osztályú ligájára vonatkozó (több, mint 700 klub adatának) átlaga átfogó képet mutat arról, hogy az első osztályú klubok miből gazdálkodnak a kontinensen. Látható, hogy az előző évekkel megegyező módon 2021-ben is a klubok bevételeinek legjelentősebb részét (42,5%) a nemzeti bajnokságok közvetítési jogainak értékesítéséből származó jogdíjbevételek (*Közvetítési jogdíjbevételek*) adták, melyet a *Szponzorációs és reklámbevételek* (25,5%) követnek. A két kiemelkedő bevételi forrás mellett jelentős (13,5%) az UEFA-tól, főként a nemzetközi klubversenyek kapcsán realizált és szétosztott *UEFA szolidaritási és jogdíjbevételek*, valamint a többek között szurkolói termékek értékesítéséből és stadionok mérkőzésnapon kívüli hasznosításából származó *Kereskedelmi bevételek* (6,5%) aránya. A pandémiás időszak korábbi évekhez képest jelentős visszaesést eredményezett a jegyértékesítésből realizált bevételek (2,5%) esetében.

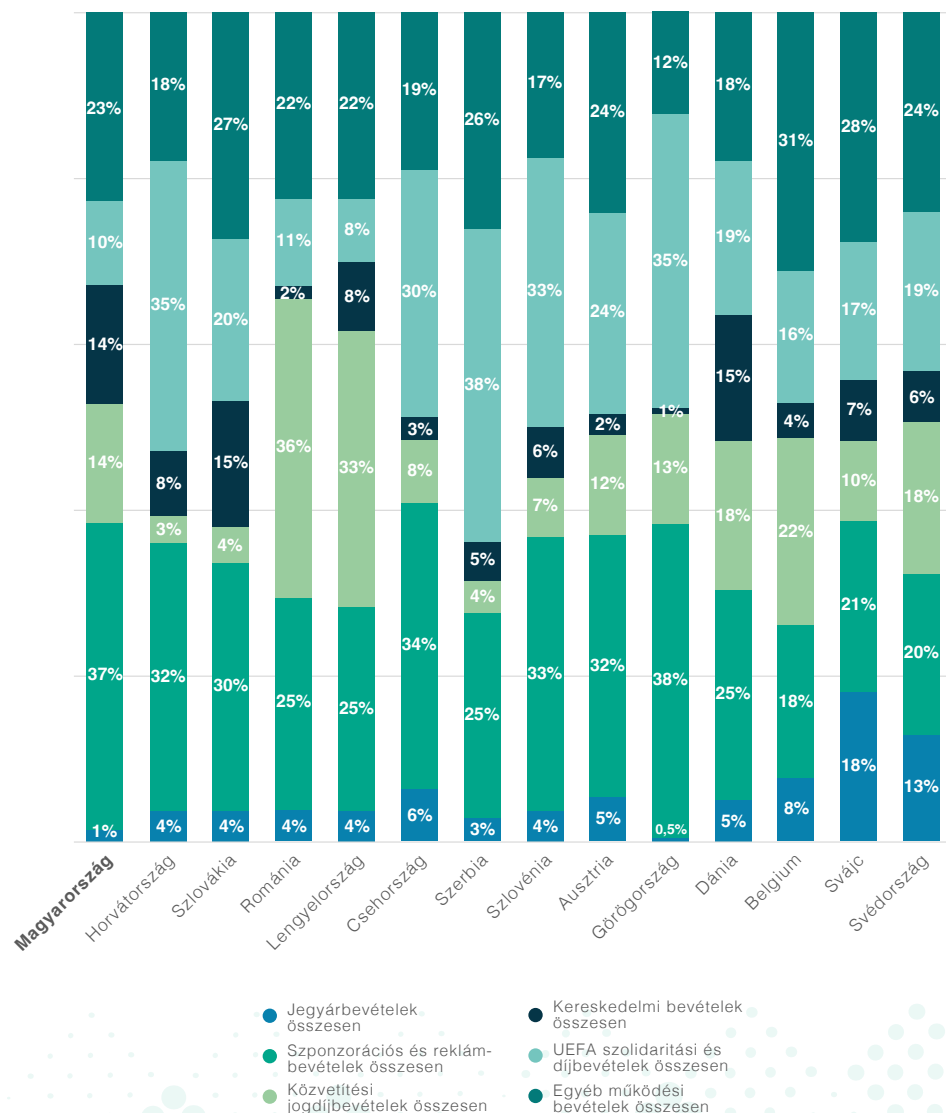
A játékosértékesítésből származó bevételek, az UEFA elemzéseivel összhangban, itt nem képezték a vizsgálat tárgyát. Ennek bemutatására a kiadvány későbbi részeiben kerül sor.

Az összeurópai minta kontextusteremtésre természetesen megfelelő, illetve az egész iparágra vonatkozó trendeket jól jelzi, azonban az átlagszámítási módszertan miatt a topligák bevételi megoszlásai nagy részben önmagukban meghatározzák a teljes megoszlásokat. Ebből kiindulva mélyebb következtetéseket a kisebb, regionálisabb jellegű ligák helyzetére csak közvetve indokolt levonni.

A nemzetközi mintában szereplő országok (13 első osztályú liga klubjai) és a magyar NB I klubjainak összbevételén belül a teljes európai mintától eltérő mértékű bizonyos bevételi források szerepe. Alapvető különbség, hogy a nemzetközi (16,7%) és az NB I-es minta esetében (14,3%) sem a *Közvetítési jogdíjbevételek* képviselik a legnagyobb arányt. A bevételek kevesebb, mint negyede érkezik televíziós társaságoktól. A *Szponzorációs és reklámbevételek* aránya a nemzetközi mintában (25,5%) nagyságrendileg megegyezik az UEFA 55 átlagával, míg az NB I-es klubok bevételeinek ennél lényegesen jelentősebb része (37,1%) származik ebből a forrásból. Míg az *UEFA szolidaritási és jogdíjbevételek* aránya a nemzetközi minta klubjainál a bevételi kosáron belül nagyobb arányt (20,8%) ad ki, mint az UEFA 55 első ligás klubjánál, addig az NB I-es klubok kosarában ez alacsonyabb aránnyal jelenik meg (10,2%). Fordított az eltérés iránya az UEFA 55 megoszláshoz képest a *Kereskedelmi bevételek* tekintetében, amely forrásra az NB I klubjai nagyobb arányban (14,3%) támaszkodhatnak, mint nemzetközi társaik (6,1%). Lényegi különbség az NB I-es és nemzetközi mintában szereplő országok között a mérkőzésnapokhoz köthető *Jegyárbevételek* aránya, amely az előbbinél csupán 1,4%-ot, míg az utóbbinál 7,4%-ot tesz ki. Hasonlóság a két minta esetében az *Egyéb működési bevételek* közel azonos aránya, amely többek között magába foglalja a kapott támogatásokat.

Miből gazdálkodnak a nemzetközi mintában szereplő országok klubjai?

Bevételi „kosár” (bevételi források) százalékos megoszlása (2021)

A vizsgált 14 ország (nemzetközi minta 13 országa és Magyarország) adatai alapján jól megállapíthatók bizonyos hasonlóságok, de lényegi országspecifikus eltérések is azonosításra kerültek.

Szembetűnő, hogy az NB I-es klubok esetében az egész mintán belül kiugróan magas a *Szponzorációs és reklámbevételek* aránya. Ez egyedül a görög klubok esetében magasabb, mint az NB I-ben.

A *Közvetítési jogdíjbevételek* és a *Kereskedelmi bevételek* aránya a magyar klubok bevételei kosarában nagyságrendileg megegyezik, 15% körül mozog. Ugyan a nemzetközi mintaországok összesített arányától (17%) a magyar átlag (15%) kevéssé tér el a *Közvetítési jogdíjbevételek*ek tekintve, de az ábrán jól látható, hogy a 13 ország esetében egyéni szinten igen nagy különbségek mutatkoznak meg. A lengyel és román klubok a magyaroknál lényegesen nagyobb mértékben támaszkodnak televíziós bevételekre, míg szlovák, szerb és horvát társaik kevésbé számíthatnak erre a forrásra. A *Kereskedelmi bevételek* aránya az NB I-ben a harmadik legmagasabb Szlovákia és Dánia után, amely nagyban köszönhető az MLSZ által a kluboktól elvont és központilag értékesített vagyoni értékű jogok (névszponzori és szerencsejáték jogok) kapcsán realizált bevételeknek. Ezek aránya 71% volt 2021-ben a kategórián belül.

Az ábra jól szemlélteti, hogy a magyar klubok bevételei között mind az *UEFA szolidaritási és jogdíjbevételek*, mind pedig a *Jegyárbevételek* alacsonyabbak voltak 2021-ben, mint a nemzetközi minta legtöbb országában. Mindkét kategória esetében kizárólag egyetlen országban alacsonyabb ezen források aránya. Az *UEFA szolidaritási és jogdíjbevételek* a még sikeresebb és lehetőleg több klub által elért főtáblás UEFA versenyekben történő szerepléssel lenne növelhető, amely a kvalifikációt nem nyert klubokra is pozitív hatással lenne a szolidaritási kifizetések okán. A *Jegyárbevételek* igen alacsony aránya (csak a bevétel 1,4%-át teszi ki) kapcsán leginkább a mögöttes nézőszámok szintje sajnálatos. Az összes klub részéről fontos lenne ezt a területet stratégiai fontossággal kezelni, mint növekedési potenciállal rendelkező szegmenst. Fontos azonban megjegyezni, hogy a 2021-es év *Jegyárbevételeit* erősen befolyásolta a pandémiás helyzet, a korlátozások. Ezek hatása országonként is jelentősen eltérhet. A normál üzletmenetre visszaállva pontosabb képet kaphatunk majd a következő időszakokban.

Az *Egyéb működési bevételek*, amely tartalmazza a kapott támogatásokat, illetve a máshova nem sorolható bevételeket, a nemzetközi minta szinte összes országában a bevételei kosár negyedt-ötödét teszik ki. Az arány Belgiumban a legmagasabb (31%), míg Görögországban a legalacsonyabb, mindössze 12%. Az NB I-es arány szinte teljesen megegyezik a nemzetközi mintaországok arányával.

Mekkora Működési bevétele van egy „átlagos klubnak” a nemzetközi minta országaiban és az NB I-ben?

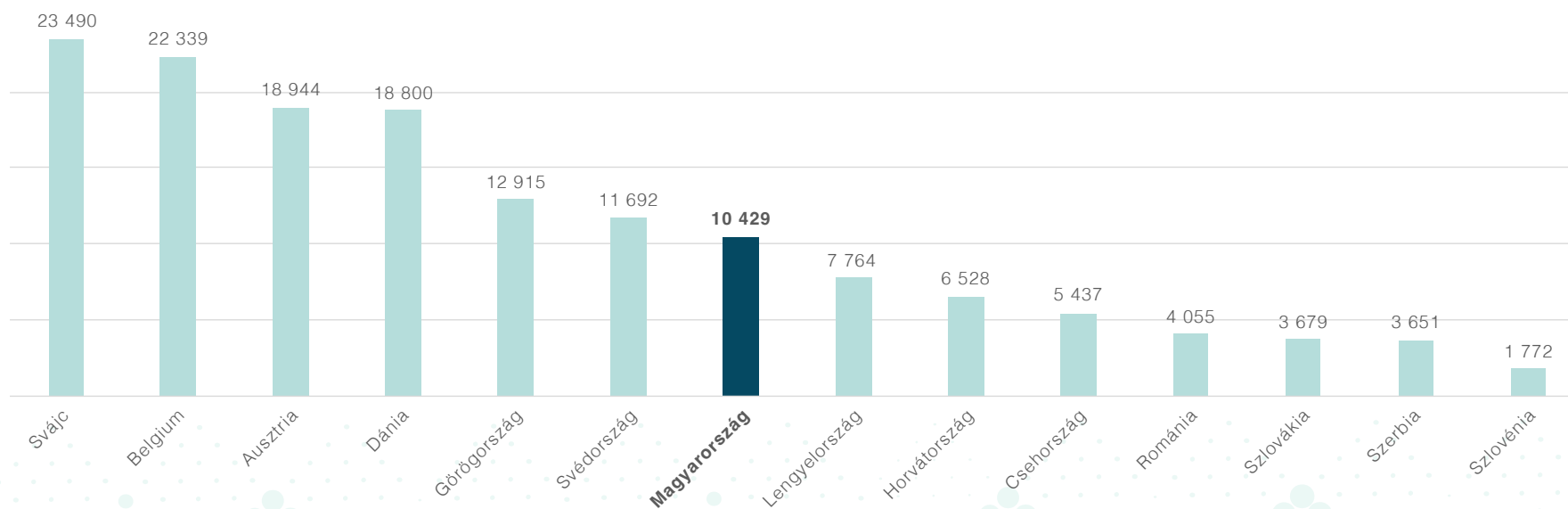
Természetesen tisztában vagyunk vele, hogy az általunk elemzett „átlagos klub” a valóságban nem létezik. Az átlagszámítási módszertan következtében azon ligák esetében, ahol a bevételi különbségek nagyok, ott átlagosan jobban eltérnek az egyéni klubok adatai az általunk bemutatott „átlagos klub” adataitól. Míg azon országoknál, ahol a bevételek egyenletesebben oszlanak el a klubok között, ott az „átlagos klub” jobban megfeleltethető az egyéni klubszintű értékeknek. Kiadványunk célja azonban nem a klubok egyéni szintű értékelése. Fókuszban az első osztályú ligák állnak, így az „átlagos klub” sok tekintetben jó kiindulási pontot jelent az elemzéshez.

Az Alkalmazott módszertan részben bemutatottuk már, hogy a nemzetközi minta bizonyos országai népességszámában és gazdasági mutatókban is jelentősen különböznek. Az adatok kontex-

tusban történő elemzése ezen résznél kiemelten fontos. Az UEFA módszertanával összhangban a működési bevételek között kizárólag *Jegyárbevételek, Szponzorációs és reklámbevételek, Közvetítési jogdíjbevételek, Kereskedelmi bevételek, UEFA-tól kapott szolidaritási és díjbevételek*, valamint *Egyéb működési bevételek* kerülnek kimutatásra. A Játékosértékesítésből származó bevételek, Befektetett eszközök értékesítéséből származó eredmény, illetve a Pénzügyi műveletek eredménye és egyéb nem működési bevételek nem képezik a kimutatás részét.

Az NB I-ben szereplő „átlagos klub” a nemzetközi mintán belül a *Működési bevételei* alapján a középmezőnyben helyezkedik el, 2021-ben összesen 10 429 ezer EUR bevételt realizált. A nemzetközi mintából egyértelműen kiemelkednek az olyan, egyébként magasabb GDP/fő értékekkel is rendelkező országok, mint Svájc

(23 490 ezer EUR), Belgium (22 339 ezer EUR), Ausztria (18 944 EUR) és Dánia (18 800 ezer EUR). Elmarad ezen országok adatától az egyébként szintén magas GDP/fő-vel rendelkező Svédország (11 692 ezer EUR), amelynek „átlagos klubját” így megelőzi az „átlagos” görög (12 915 ezer EUR) klub is, valamint megközelíti az „átlagos NB I-es klub” (10 429 ezer EUR). A magyar „átlagos klub” 2021-ben magasabb *Működési bevétellel* rendelkezett, mint a lengyel (7 764 ezer EUR), horvát (6 528 EUR) és cseh (5 437 ezer EUR), valamint Ausztrián kívül az összes mintában lévő szomszédos ország „átlagos klubja”.

Egy klubra jutó átlagos bevétel a nemzetközi mintában és az NB I-ben (ezer EUR, 2021)

Bevételekből való részesedés a nemzetközi mintában

A polarizáció fogalma a kiadvány korábbi, *Európa futballtérképe - Európai első osztályú ligák 2020-as aggregált bevételeinek bemutatása, országokénti bontásban* részében már bemutatásra került. Ennek egyik eleme lehet, ha hosszú távon nő a különbség ligákon belül egy bizonyos domináns klub vagy klubok bevételei és a kevésbé meghatározó klubok bevételei között. A jelenség mérésére két arányszám került meghatározásra a nemzetközi minta összes országára nézve. Ezek értelmezésénél fontos, hogy csak pillanatnyi, egy évre vonatkozó állapotképet nyújtanak.

Szerbia	94x
Szlovákia	87x
Horvátország	52x
Csehország	22x
Görögország	21x
Svédország	14x
Ausztria	12x
Románia	11x
Magyarország	11x
Dánia	10x
Belgium	10x
Svájc	10x
Lengyelország	8x
Szlovénia	7x

Legmagasabb és legalacsonyabb bevételű klub bevételeinek aránya (2021)

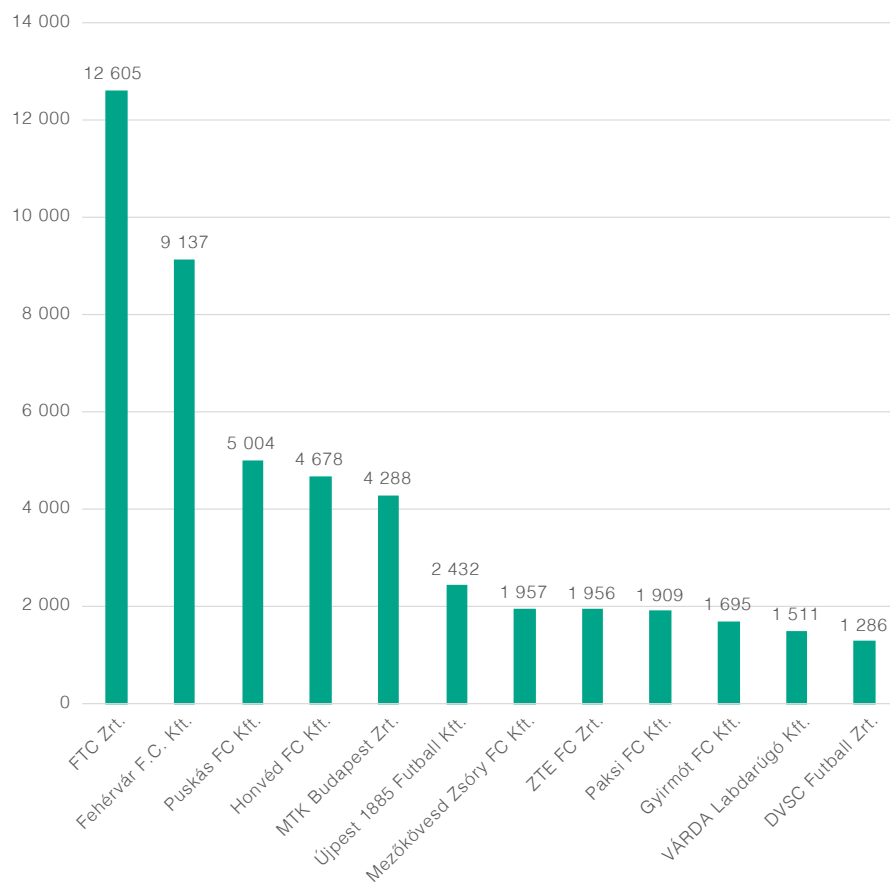
Szerbia	27x
Horvátország	15x
Görögország	15x
Szlovákia	9x
Svédország	6x
Ausztria	6x
Magyarország	6x
Csehország	5x
Szlovénia	5x
Dánia	5x
Belgium	5x
Svájc	4x
Lengyelország	4x
Románia	3x

Legmagasabb bevételű klub mediánhoz viszonyított aránya (2021)

Kiemelkedően magas a legmagasabb és legalacsonyabb bevételű első osztályú klub bevételeinek aránya a hazánkkal szomszédos Szerbiában (94x), Szlovákiában (87x) és Horvátországban (52x). Általánosságban elmondható, hogy ezen három ország esetében a bevételi kosáron belül magas az *UEFA szolidaritási és jogdíjbevétel* aránya, amelyből a szolidaritási tételeket leszámítva kizárólag a kupainduló klub(ok) részesül(nek). Ezzel szemben esetükben alacsony a televíziós jogdíjak értékesítéséből származó bevétel, amely központilag értékesítve, majd a klubok között egyenletesen (vagy viszonylag egyenletesen) szétosztva tompítani tudná a különbséget. 20-szorosnál nagyobb még a különbség Csehország és Görögország esetében, a többi országban azonban 10-szeres arány közül mozog a mutatószám. Nem kivétel ez alól az NB I sem, a 11-szeres érték nemzetközi összehasonlításban nem magas, elméletileg a versenyegyensúlyt nem kellene erősen torzítania.

A legmagasabb bevételű klub medián bevételhez történő hasonlítása is alkalmas lehet a ligán belüli általános pénzügyi egyensúly áttekintésére: kiszűri azon eseteket, ahol egyetlen nagyon kis bevételű klub torzítaná az előzőekben vizsgált arányt. A korábban kiemelt országok jellemzése ezen mutató esetén is helytálló, a két lista nagyjából megfeleltethető egymásnak. Az NB I 6-szoros értéke átlagosnak mondható a nemzetközi mintában.

Bevételekből való részesedés az NB I-ben

NB I-es klubok Teljes bevétele (millió Ft, 2021)

Az előző oldalon nemzetközi viszonylatban került bemutatásra az NB I kiegyensúlyozottsága a bevételek tekintetében. Alapvetően elmondható, hogy a nemzetközi minta országai közül nem tűnik kiugró esetnek a magyar bajnokság. A ligaszinten aggregált adatok után érdemes áttekinteni a mögöttes értékeket klubszinten is.

Jelen elemzésnek nem képezi részét a klubszintű adatok értékelése, a ligán belüli pénzügyi egyensúlyra helyezük a hangsúlyt. Az NB I-es klubok *Teljes bevétele* holisztikusan, az Értékesítés nettó árbevétele, az Aktivált saját teljesítmény értéke és az Egyéb bevételek összegeként jelenik meg az ábrán, nem a korábbi *Működési bevétel* definíciójával egyező módon. Jól látszik, hogy a jelentős UEFA-bevételeket is szerző Ferencvárosi TC 12,6 milliárd Ft-os (35,16 millió EUR) teljes bevételével kiemelkedik a mezőnyből, egyedül a MOL Fehérvár FC közelíti meg. Rajtuk kívül a Puskás Akadémia FC-t, a Budapest Honvédet és az MTK Budapestet üzemeltető gazdasági társaságok voltak képesek legalább 4 milliárd Ft-ot (10 millió EUR) meghaladó bevételre szert tenni, a többiek mind jelentősen elmaradtak ettől.

Az NB I-es klubok *Teljes bevételének* szórásértéke 3 367 millió Ft, vagyis a klubok bevételei átlagosan ennyivel térnek el a bevételükből számított átlagtól. A legmagasabb bevételű Ferencvárosi TC közel 10-szer (9,8x) annyi pénzt „keresett”, mint a legalacsonyabb bevételű DVSC. A három legmagasabb bevételű klubnak összesen csaknem 6-szor akkora bevétele volt, mint a három utolsónak. Érdekesség még, hogy a bevételi dobogón elhelyezkedő három klub (Ferencvárosi TC, MOL Fehérvár FC és Puskás Akadémia FC) összesített bevétele meghaladta az NB I többi klubjának bevételét.

Kis pénz, kis foci, nagy pénz, nagy foci?

Egy klub pénzügyi teljesítménye és a pályán nyújtott sportteljesítménye között kétirányú kapcsolat feltételezhető. A klubok a bevételeiket hasznosítják működésük során, és ideális gazdálkodás esetén a bevételek egy részét felhasználva sportteljesítményt (is) „termelnek”. A jó sportteljesítmény aztán magasabb bevételt eredményez, amelyet a klub vissza tud forgatni. Ugyanakkor, a másik oldalról a bevételek mértéke korlátként is szolgál, felelős gazdálkodás mellett a klubok ennél többet hosszú távon nem költhetnek a sportsikerek hajszolása közben.

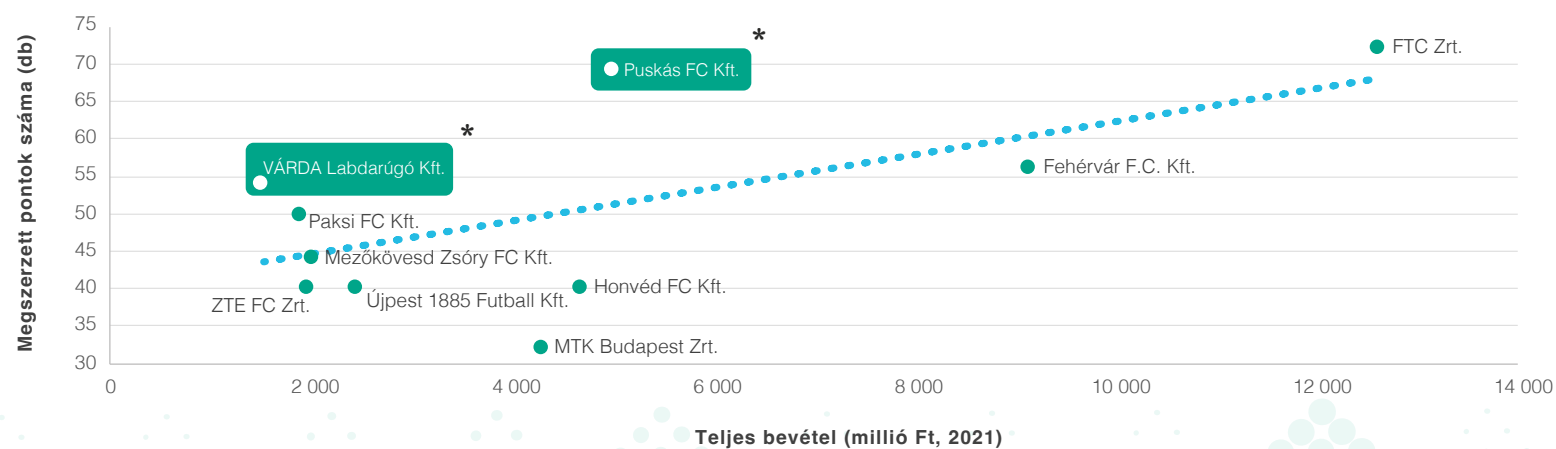
Elméleti síkon egyértelműnek tűnik a magas bevételek és a jó sportteljesítmény közötti összefüggés, azonban ez a sport sajátosságai miatt különböző okokból elmaradhat. Bizonyos klubok a működésük során hatékonyságból származó versenyelőnyre tehetnek szert, amelyek segíthetik őket az erőforrások jobb felhasználására, és azáltal több pontot szerezhetnek, mint magasabb bevétellel rendelkező társaik. Továbbá a sport kiszámíthatatlanságából következően is válhat egy klub alul- vagy felülteljesítővé.

Az ábra elhelyezi az összes 2021-es naptári évben, végig NB I-ben szereplő klubot a *Teljes bevétel* (x tengely) és a *Megszerzett pontok* száma (y tengely) viszonylatában. A naptári év és a bajnoki évad azonban nem ugyanabban az időpontban zárul. Ez úgy került feloldásra, hogy a futballevelezet helyett a 2021-es naptári évben megszerzett pontok láthatók az ábrán. Ebből kifolyólag a kieső és feljutó klubok sem képezték a vizsgálat tárgyát, mivel egy NB II-ben megszerzett pont „értéke” nem egyezik egy NB I-es pontéval.

Becsült lineáris trendvonal felvételével szemléltethető, hogy melyik csapat teljesített az évben alul, illetve felül a bevételeihez mérten. Fontos kiemelni, hogy a trendvonal a résztvevőkhöz viszonyítva van megrajzolva, így az elemzés is egymáshoz viszonyításon alapul. A trendvonal felett szereplő csapatok felülteljesítettek a versenytársaikhoz képest, míg az alatta elhelyezkedők elmaradtak a bevételeik alapján lineárisan becsült várható megszerzett pontoktól. Lényeges azonban azt is hangsúlyozni, hogy a megszerzhető pontok száma felülről korlátos, így például a Fe-

rencvárosi TC a megszerzett pontok tekintetében már lényegesen nem tudta volna, illetve nem is szorult volna rá a megszerzett pontok számának növelésére. Fontos még kiemelni: a vizsgálat hosszú távon lehetséges, hogy teljesen más képet mutatna. Jelen ábra kizárólag egy év teljesítményére reflektál, így következtetések csak korlátozottan vonhatóak le.

* A Puskás FC Kft. és a VÁRDA Labdarúgó Kft. esetében ki kell emelni, hogy bizonyos, jelentősebb összeget képviselő bevételek (például utánpótlás-nevelésre kapott támogatások) nem a futballcsapatot működtető kft.-ben kerülnek kimutatásra, hanem a csapatot tulajdonló anyaegyesületben. Ennek következtében ennél a két klubnál a megszerzett pont/teljes bevétel arányszám kedvezőbb képet mutat a többi klubhoz képest, amelyeknél a *Teljes bevétel* tartalmazza az utánpótlás-nevelésre fordított támogatásokat is.

Az NB I klubjainak Teljes bevétele és bajnokságban megszerzett pontok közötti összefüggés (millió Ft, 2021)

Jegyárbevételek a nemzetközi mintában és az NB I-ben

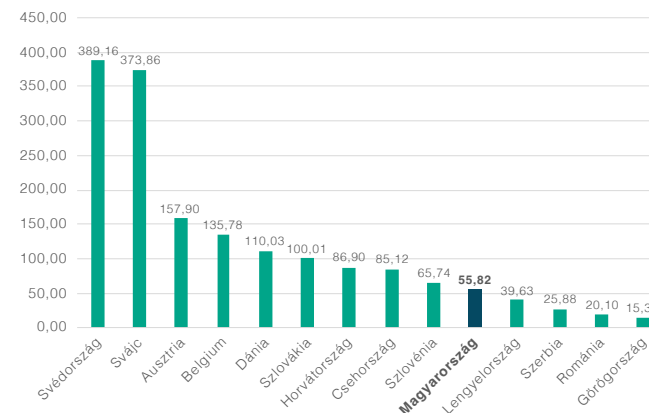
Egy klubra jutó átlagos Jegyárbevétel az NB I-ben és a nemzetközi mintában

A korszerű és biztonságos stadionok rendelkezésre állása a játékszínvonal emelkedésének, illetve a nézőszám növelésének egyik alapvető feltétele. Az MLSZ és a kormányzat közreműködésének köszönhetően mára szinte az összes NB I-ben szereplő hivatásos klub korszerű és a nézők számára komfortos létesítményben játssza mérkőzéseit. A stadionbiztonsági lépések nyomán az első osztályú mérkőzéseknél mára a nézők kiszolgálása is előtérbe kerülhet.

Mindezek ellenére az adatsorból jól látszik, hogy az NB I-es klubok átlagos *Jegyárbevétele* elmarad nem csak a nemzetközi minta

nyugat-európai országainak klubjaitól, de régiós összehasonlításban sem tekinthető magasnak. Tovább árnyalja a képet, hogy a magyar klubok általánosságban jelentősen jobb infrastruktúralis adottságokkal rendelkeznek, mint a regionális versenytársaik. A pandémia következtében szükséges korlátozások hatása erősen befolyásolhatja az adatsort. Görögország esetében például a korábbi évek adataiból kiindulva ennek igen jelentős volt a magyarázó ereje. A későbbi, korlátozásmentes évek adata pontosabb képet festhet majd.

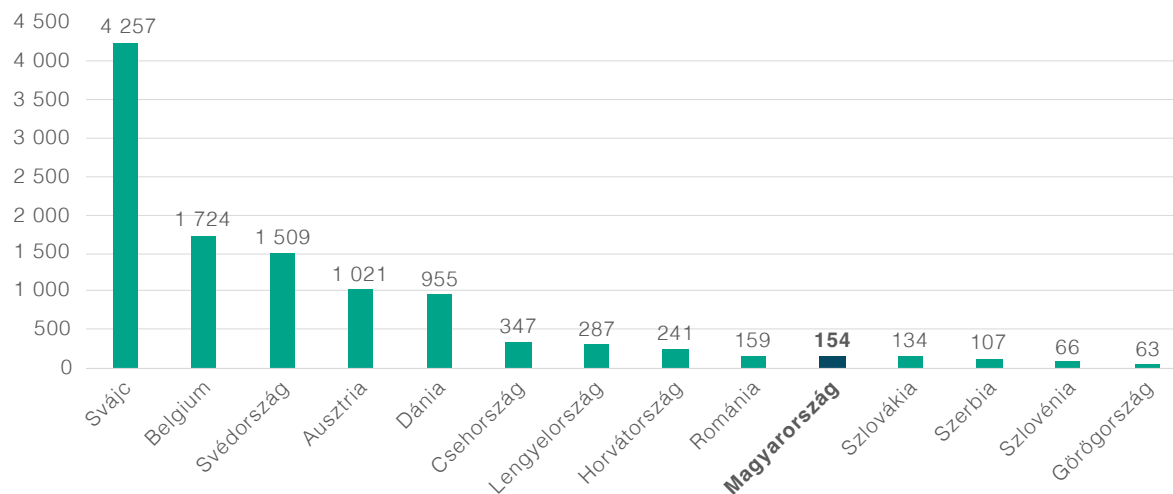
A fenntartható gazdálkodáshoz igen fontos lenne a klubok esetében nagyobb hangsúlyt fektetni a nézőszám és mérkőzésnapj bevételek növelésére, amelynek elengedhetetlen eleme a szurkolói fókusz kialakítása.

Egy nézőre jutó átlagos Jegyárbevétel (EUR/fő, 2021)

Az egy mérkőzésnapj nézőre vetített *Jegyárbevétel* mutatószám a klubok aggregált jegyárbevételének és az átlagos nézőszámának a hányadosaként került kialakításra. A mutató megmutatja a klubok képességét egy mérkőzésnapj néző „monetizálására”. Az egy klubra jutó átlagos *Jegyárbevétel* rangsorához képest ugyan egyéni eltérések láthatók, de Magyarország ugyanúgy a 10. helyen szerepel mindkét esetben. A mutató rávilágít arra, hogy az NB I-es klubok esetében nem kizárólag a relatív alacsony nézőszám jelent problémát (egyébként ebben 12. a nemzetközi mintában az NB I), de az egy nézőn realizált bevétel sem kiemelkedő.

Kiemelten fontos figyelembe venni jelen mutatószám vizsgálatánál, hogy a nemzetközi minta országainak eltérő GDP/fő mutatója jelentős mértékben befolyásolja az értékeket.

Egy klubra jutó átlagos Jegyárbevétel (ezer EUR, 2021)

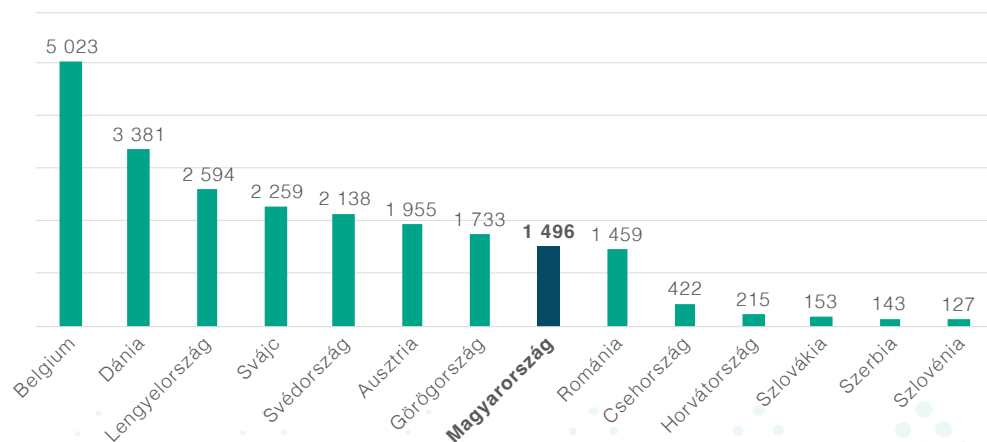
Közvetítési jogdíjbevételek a nemzetközi mintában és az NB I-ben

Egy klubra jutó átlagos Közvetítési jogdíjbevétel a nemzetközi mintában és az NB I-ben

A hazai bajnokságok közvetítési jogdíjainak értékesítéséből származó bevételek a nemzetközi minta bajnokságaiban szereplő első osztályú klubok számára igen fontos bevételi forrást jelentenek még úgy is, hogy az értékesítés szinte kizárólag a hazai piacokra korlátozódik. Míg a globális követőbázissal rendelkező topligák a jogukat külföldi piacokon is csomagokban értékesítik, addig az általunk vizsgált klubok leginkább a hazai televíziós társaságok vagy alternatív OTT csatornákra támaszkodhatnak. Nincs ez másképpen az NB I csapatainak esetében sem.

A közvetítési megállapodások általában több szezonra vonatkoznak, a cikluson belül viszonylag jól kiszámítható és tervezhető bevételi forrást jelentenek a kluboknak.

Az ábrán látható módon a bevételek nagysága igen eltérő. Az NB I-es klubok *Közvetítési jogdíjbevételek* tekintetében a nemzetközi minta középmezőnyébe tartoznak, regionális összehasonlításban viszont jó helyzetben vannak a szomszédos országokhoz viszonyítva. Kiemelten fontos azonban figyelembe venni, hogy a nemzetközi minta országainak eltérő GDP/fő mutatója és lakosság száma (teljes piac mérete) jelentős mértékben befolyásolja a realizálható bevételeket.

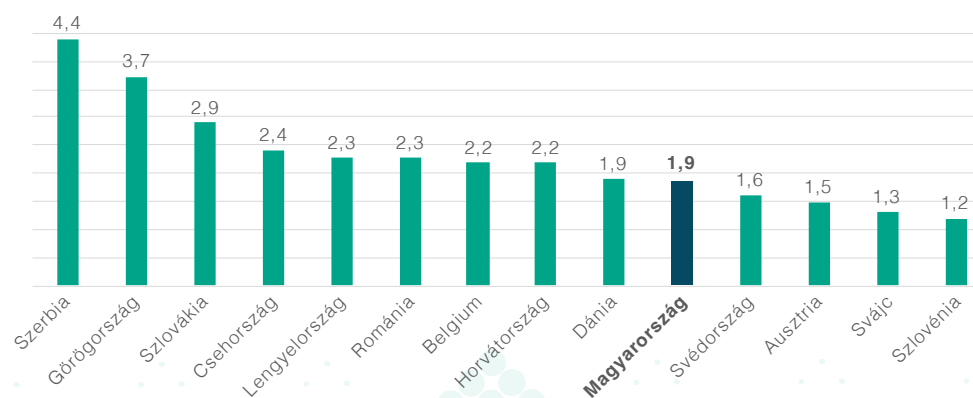
Egy klubra jutó átlagos Közvetítési jogdíjbevétel (ezer EUR, 2021)

Tv-s bevételből való részesedés megoszlásának vizsgálata a nemzetközi mintában és az NB I-ben

Közvetítési jogok értékesítésére a labdarúgásban két domináns módszertant használnak a nemzetközi piacokon. Bizonyos ligák és országok esetében a jogok értékesítése központilag történik: a liga vagy helyi szövetség elvonja a jogokat a kluboktól, majd azokat egy csomagban értékesíti a piacon (továbbiakban „kollektív értékesítés”). Ezt követően a bevételek valamilyen szerződéses eljárás keretében viszszaosztásra kerülnek a klubok között. A másik megoldás, hogy a klubok a piacon egyénileg értékesítik a saját mérkőzéseikre vonatkozó közvetítési jogukat.

A hatékonyság miatt a legtöbb liga mára a kollektív értékesítés mellett tette le a voksát. Nem kivételek ez alól a nemzetközi minta országai sem. Mára már Belgium is átállt erre a formára, ahol egészen 2020-ig egyéni értékesítés zajlott. Görögország esetében azonban továbbra is egyéni értékesítés van érvényben.

További előnye a kollektív módszernek, hogy megfelelő szabályozás esetén az újraelosztás segíti a kompetitív egyensúly fennmaradását. Az MLSZ vagyoni értékű jogokkal kapcsolatos elosztási szabályzata az ábra alapján látható módon törekszik a versenyegyensúly fenntartására, ugyanakkor ösztönzi a sportteljesítményt és a kívánatos viselkedési formákat (fiatal magyar játékosok szerepeltetése).

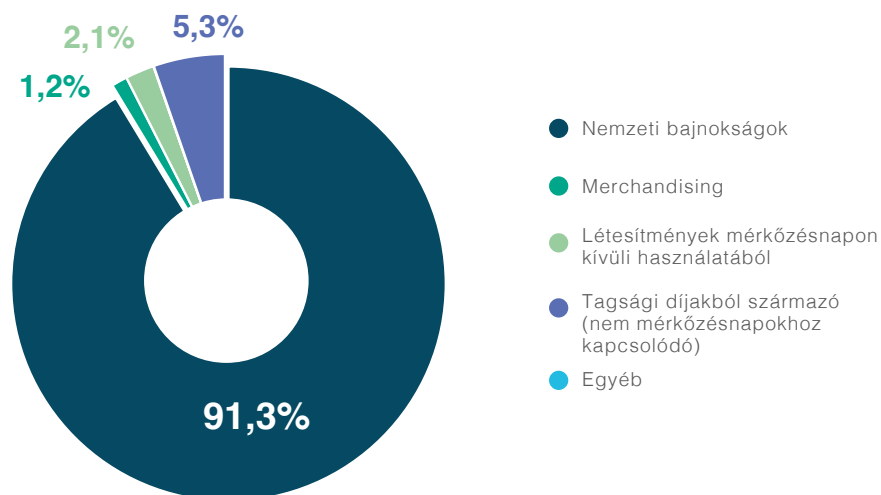
Legmagasabb és a medián tv jogdíjbevétel aránya (2021)

Egy klubra jutó átlagos Kereskedelmi bevétel a nemzetközi mintában és az NB I-ben

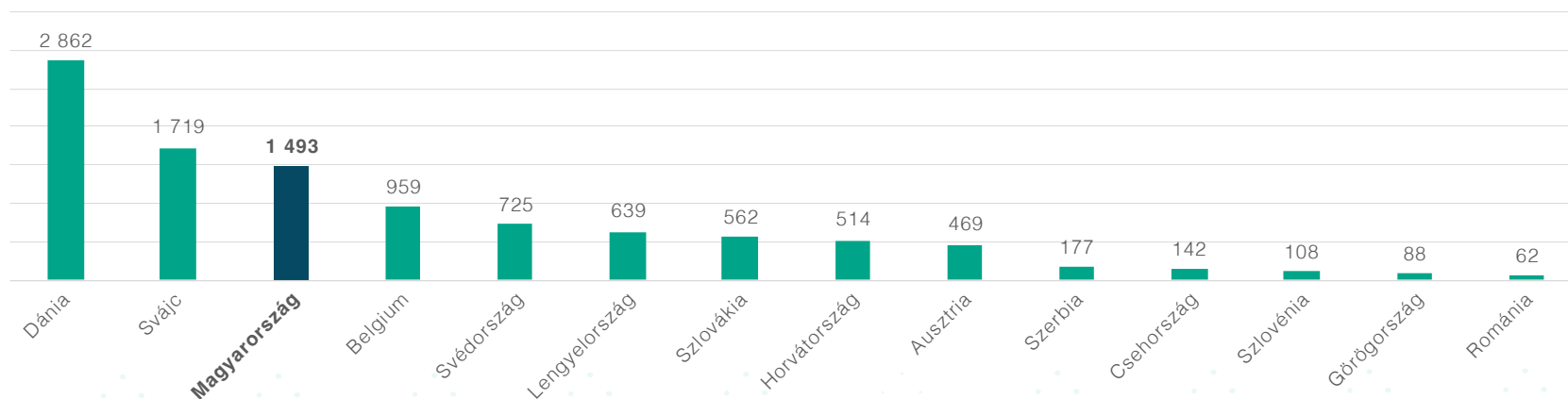
Kereskedelmi bevételek tekintetében az NB I-es klubok a nemzetközi minta élmezőnyébe tartoznak. Kizárólag Dánia és Svájc első osztályú klubjai realizáltak 2021-ben átlagosan magasabb bevételt ebből a forrásból.

A magyar csapatok *Kereskedelmi bevételeinek* igen jelentős részét (91,3%) adják a nemzeti bajnokságokhoz tartozó tételek. Ez az adatsor tartalmazza többek között az MLSZ által elvont, központilag értékesített, majd a klubok számára szétesztott vagyoni értékű jogok értékesítéséből származó bevételek azon részét, amely a bajnokságok névszponzori-, illetve fogadási jogainak értékesítéséből származik. Ezen tételek jelentősen hozzájárulnak ahhoz, hogy a magyar klubok a nemzetközi minta rangsorában előrébb helyezkednek el, mint a *Működési bevétel* alapján elfoglalt pozíciójuk.

A magyar klubok számára a *Kereskedelmi bevételek* többi kategóriája, mint a merchandising vagy a létesítmények mérkőzésnapokon túli hasznosítása, potenciális fejlődési lehetőséget rejt magában, amely fontos lenne a bevételek diverzifikációja érdekében. Tovább árnyalja a képet, hogy míg a nemzeti bajnokságokhoz kapcsolódó *Kereskedelmi bevételek* MLSZ általi elosztásából adódóan viszonylag alacsony a magyar klubok egyéni adatainak szórása, addig a többi kereskedelmi kategória esetében nagy a szórás. Ez abból következik, hogy némely csapatok jelentősen jobban teljesítenek ezen a téren, mint versenytársaik.

NB I-es klubok Kereskedelmi bevételeinek megoszlása (2021)

Egy klubra jutó átlagos kereskedelmi bevétel (ezer EUR, 2021)

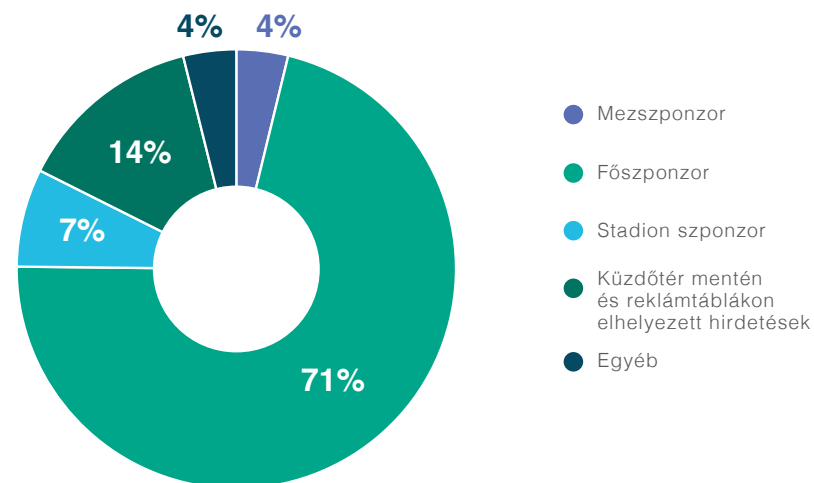
Egy klubra jutó átlagos Szponzorációs és reklámbevétel a nemzetközi mintában és az NB I-ben

Szponzorációs és reklámbevételekből a nemzetközi minta országai közül négy (Ausztria, Görögország, Svájc és Dánia klubjai) közel hasonló nagyságrendű, 5 millió EUR körüli értéket realizált. A közvetlen élmezőnytől némileg lemaradva Belgium klubjai 4,1, míg a magyar szereplők átlagosan 3,8 millió EUR bevétellel rendelkeztek. Az NB I-es klubok 2021-ben több Szponzorációs és reklámbevétellel rendelkeztek, mint többek között Svédország, Horvátország, Lengyelország vagy Csehország klubjai. Jelentősen elmarad a magyar adattól a régiós szomszédok közül Szlovákia, Románia, Szerbia és Szlovénia is.

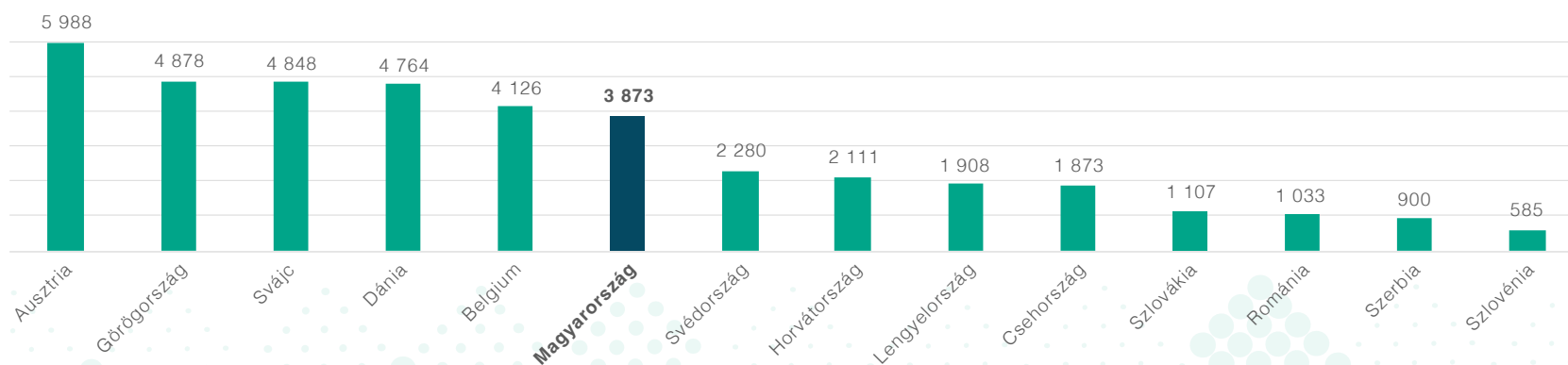
A magyar csapatok szponzorációs és reklámbevételeinek jelentős részét (71%) adják a fősponzorok által folyósított összegek. Ez a teljes nemzetközi mintában egyedülálló, összesen három másik országban, Szerbiában (50%), Lengyelországban (50%), illetve Ausztriában (43%) köthető a teljes Szponzori és reklámbevételek kategórián belül a bevételek legalább harmada fősponzori szerződésekhöz.

A szponzori mix többi forrása közül majdnem mind 10% alatti arányt képvisel, de számottevőek a mérkőzések során a stadionban elhelyezett hirdetési felületek értékesítéséből származó bevételek, illetve a stadionok névhasználati jogáért szponzorok által fizetett összegek. Mindkét kategória esetében az NB I klubjai között nagy az eltérés, a stadionok névhasználatából generált ligaszintű bevételt összesen 3 csapat bevételei adják.

Összesen öt klub mutatott ki mezsponzori bevételt az NB I esetében 2021-ben, de árnyalja a képet, hogy több szereplőnél is jellemző, hogy a fősponzor logója jelenik meg a mérkőzéseken viselt mezeken. Ebben az esetben a klubok a pénzügyi kimutatásaikban jellemzően a fősponzorokhoz tartozó bevételek között mutatják ki ezeket a bevételeiket, amely így a mezsponzor kategórián belül már nem szerepel.

Szponzorációs és reklámbevételek megoszlása (2021)

Egy klubra jutó átlagos szponzori bevétel (ezer EUR, 2021)

Egy klubra jutó átlagos UEFA szolidaritási és jogdíjbevétel a nemzetközi mintában és az NB I-ben

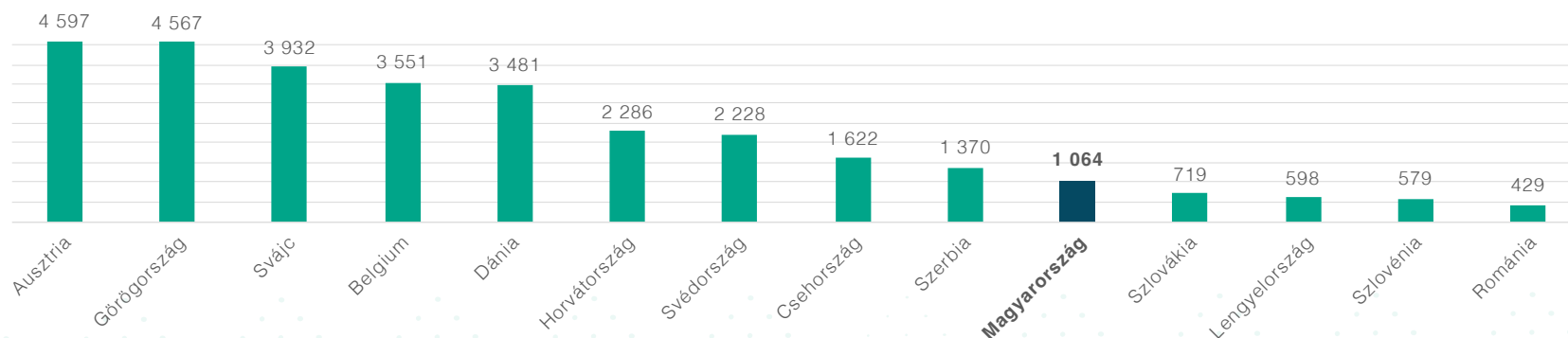
Az Európai Labdarúgó-szövetség a versenysorozataihoz kapcsolódó vagyoni értékű jogokat központi-
lag értékesíti, és az ebből származó bevételei egy részét továbbadja. Forrásokra a klubok a nemzetközi
kupasorozatokban történő részvételük jogán válnak jogosulttá. A legnagyobb mértékű UEFA-jog-
díjbevételekből azon klubok részesülnek, amelyek kvalifikálják magukat a nemzeti bajnokságukból
a nemzetközi versenyekre, valamint ott eredményesen szerepelnek. Lényegesen több bevételre szá-
míthat az a klub, amelyik főtáblára kerül, illetve az UEFA Bajnokok Ligája díjazása jelentősen maga-
sabb, mint az UEFA Európa Ligáé és UEFA Konferencia Ligáé. A résztvevő klubok díjazása azonban
nemcsak a sportteljesítményüktől függ, hanem befolyásolja az adott országban az UEFA-versenyszo-
rozatok közvetítési jogaiért a közvetítők által fizetett összeg nagysága („national broadcaster’s contribu-
tion to the market pool”) is.

Az UEFA szolidaritási mechanizmusának köszönhetően azonban nem csak azon klubok részesülnek
kifizetésben, amelyek részt vesznek valamely sorozatban. Azon első osztályú ligák klubjai, amelyek-
ből valamelyik csapat UEFA-versenysorozatban főtáblára jut, szolidaritási díjra válik jogosulttá. Ezen
forrásokat a nemzeti labdarúgó hatóságoknak egyenlő arányban kell szétosztani a jogosultak köré-
ben, illetve a klubok kizárólag utánpótlás-nevelésre fordíthatják azt. Elmondható tehát, hogy amennyi-
nyiben egy ország bármely klubja kvalifikál UEFA-versenysorozat főtáblájára, az a többi első osztályú
klub számára is előnyös pénzügyileg. 2021-ben az NB I-es klubok által kimutatott összes *UEFA szolida-
ritási és jogdíjbevétel* nagyságrendileg 95%-a került a sorozatban résztvevő klubokhoz jogdíjként, míg
5% volt a szolidaritási díjak aránya.

A nemzetközi minta országainak esetében jelentősen eltér az *UEFA szolidaritási és jogdíjbevételek* ará-
nya. Fontos azonban az értelmezés során kiemelni, hogy az évek közötti volatilitás nagyon magas
lehet egy-egy liga esetében, mivel a bevétel abszolút értéke nagyban függ az egyéni klubok sporttel-
jesítményétől. Ez különösen igaz azon országok esetében, amelyek csapatai közül egyik sem rendel-
kezik automatikus indulási joggal a nemzetközi kupasorozatokban.

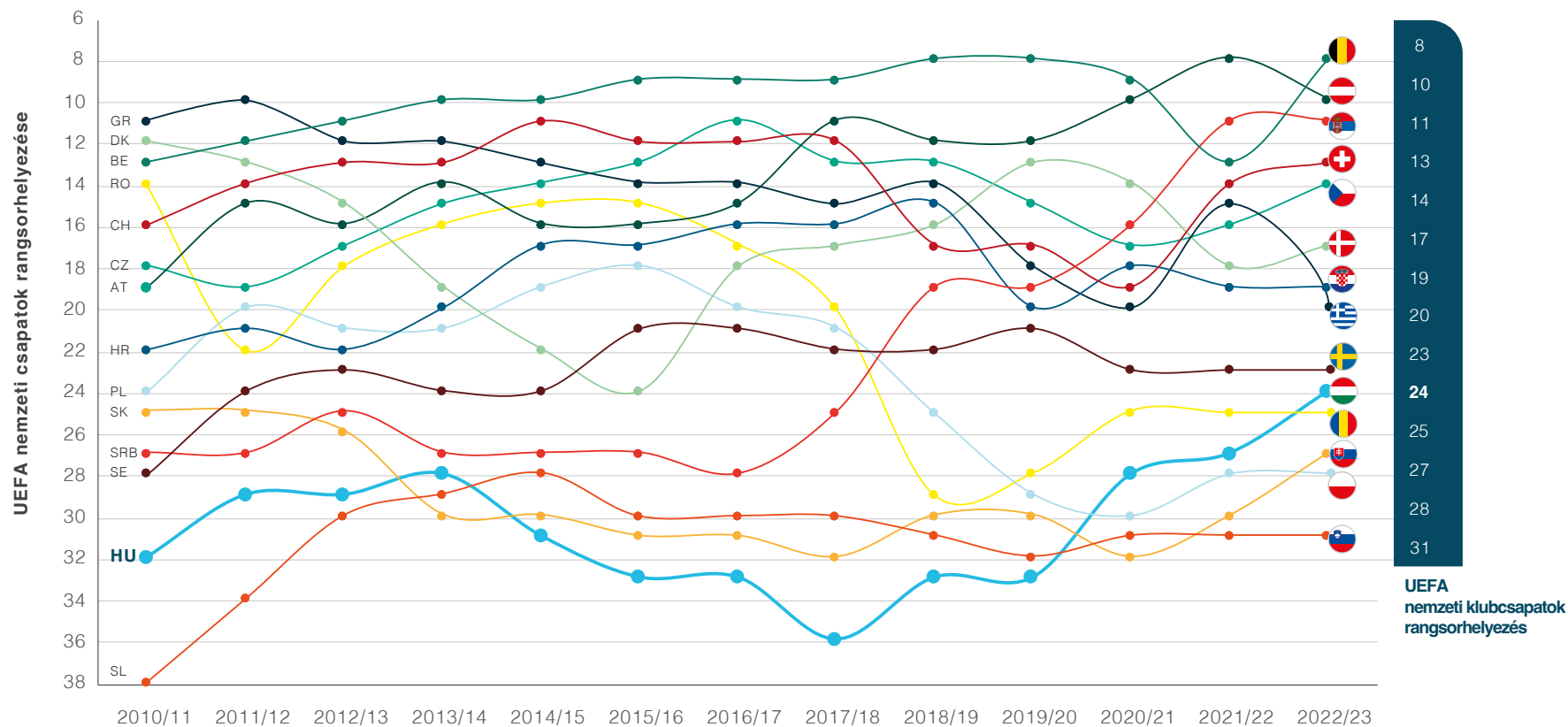
Tovább árnyalja a képet, hogy a klubok múltbéli nemzetközi teljesítménye alapján az UEFA folya-
matosan vezet egy koefficiens rangsort, amely egyrésztől meghatározza, hogy az adott liga össze-
sen hány csapata, pontosan melyik versenysorozatban indulhat el, illetve, hogy a selejtezőkörben
(és azon belül melyikben) kell becsatlakozniuk ezen kluboknak, vagy pedig egyből a főtábláról vár-
hatják a küzdelmet. Ennek fényében nem meglepő, hogy a lista elején található ligák klubjai több
UEFA szolidaritási és jogdíjbevételel rendelkeznek, mint az NB I „átlagos klubja”.

A fentiek alapján nem nehéz levonni azt a következtetést, hogy az UEFA-díjak növelése érdekében
nemcsak a bevételek rövid távú maximalizálásához lenne fontos a magyar klubok minél eredmé-
nyesebb nemzetközi szereplése (lehetőleg minél több klub részéről), hanem ez hosszú távon, a liga
klubjai számára is kedvezőbb kvalifikációs lehetőségeket eredményezne.

Egy klubra jutó átlagos UEFA bevételek (ezer EUR, 2021)

Az UEFA nemzeti együttható rangsorának alakulása a nemzetközi mintában található országok és Magyarország bemutatásával

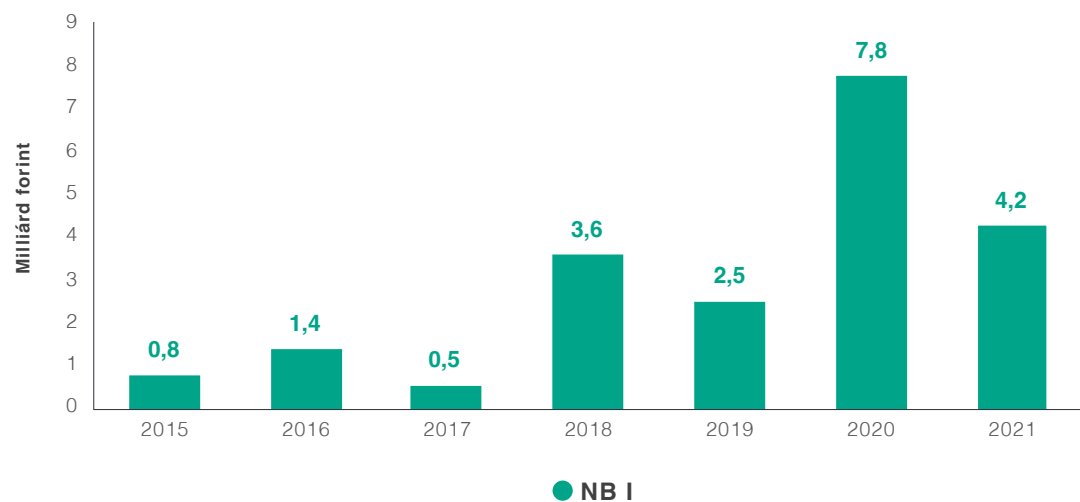
Forrás: UEFA.com

Az Európai Labdarúgó-szövetség (UEFA) nemzeti klubcsapatainak rangsora szezononként a „national coefficient”, avagy a „nemzeti együttható” kiszámításával kerül meghatározásra, amely az adott országok klubcsapatainak nemzetközi szerepléséből kerül kiszámításra.

Az ábra alapján látható, hogy a magyar csapatok 2010 óta többnyire a 30. és a 35. rangsorhelyek között szerepeltek, ami az elmúlt években fokozatosan javult. Az NB I 2017/18-as szezonban a 36. helyen szerepelt, mára pedig feljött a 24. helyre az UEFA nemzeti csapatok európai rangsorában.

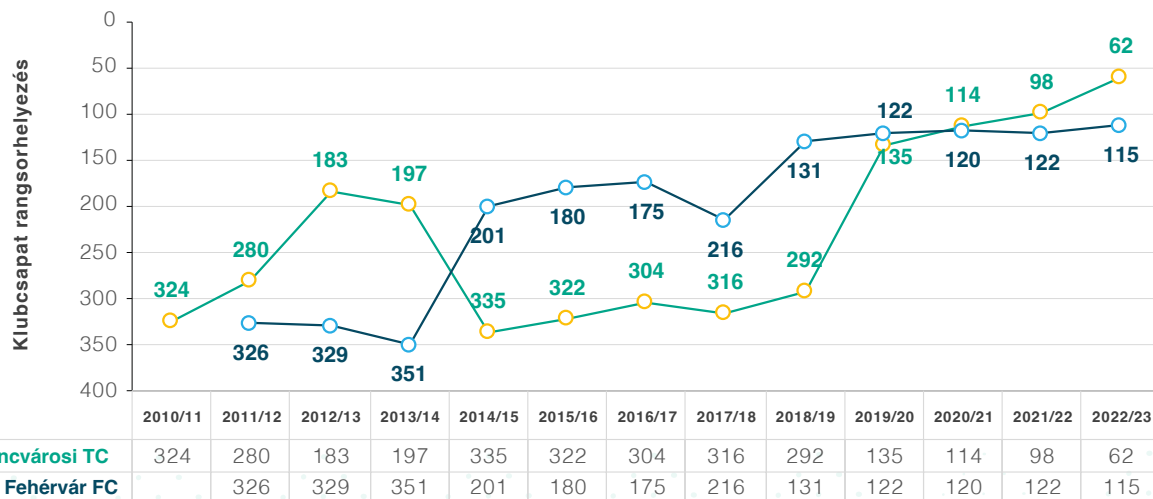
Mivel a 2022/23-as idény a kiadvány készítésekor még nem ért véget, ezért annak adatai nem tekinthetők véglegesnek.

A hazai klubcsapatok teljesítményének alakulása az UEFA klubcsapatok európai rangsora alapján

A magyar klubcsapatok javuló eredményei az UEFA-tól származó bevételekre is pozitívan hatnak, éves szinten több milliárd forintot tesznek ki. Ebből következően az NB I csapatok teljes költségvetésének nagyságrendileg 11%-át fedezi az UEFA-tól származó bevétel.

Hazai csapatok az UEFA-tól származó bevételei

Az Európai Labdarúgó-szövetség (UEFA) „club coefficient”, avagy a „klub együttható” szezononként az UEFA Bajnokok Ligájában, UEFA Európa Ligában és UEFA Európa Konferencia Ligában versenyző klubok eredményein alapul.

Az utóbbi években a hazai csapatok helyezése folyamatosan javult, egyre előkelőbb helyet foglalnak el az UEFA toplistáján. Jelenleg a Ferencvárosi TC a 62., a MOL Fehérvár FC a 115. helyen áll az európai ranglistán.

Mivel a 2022–2023-as idény a kiadvány készítésekor még nem ért véget, ezért annak adatai nem tekinthetők véglegesnek.

Forrás: football-coefficient.eu

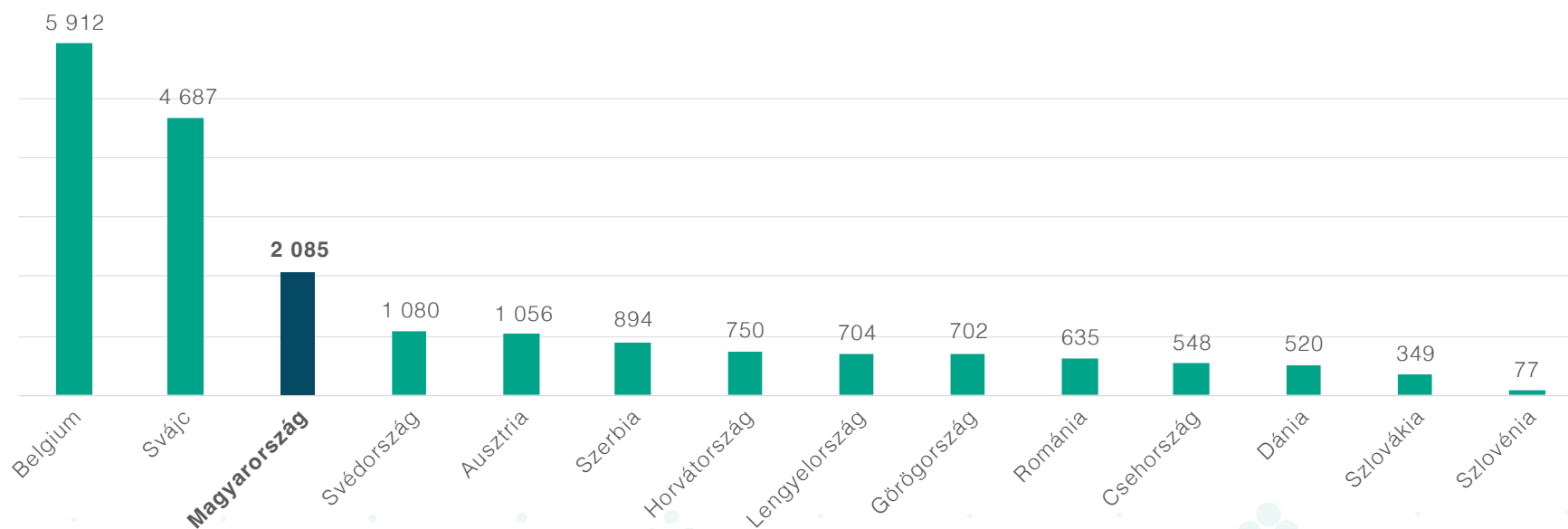
Hazai képviselők az UEFA klubcsapatok rangsorában

Az *Egyéb működési bevételeken* belül két nagy kategória különíthető el, melyek jellege eltér egymástól. A Kapott támogatások tartalmazzák a labdarúgóklubok számára működésük finanszírozása érdekében a nemzeti labdarúgó hatóságoktól, állami vagy önkormányzati hatóságoktól, harmadik féltől vagy kapcsolt vállalkozástól folyósított összegeket. Míg az Egyéb bevételek között kerülnek kimutatásra a nem labdarúgással kapcsolatos tevékenységekből származó bevételek, a rendkívüli bevételek, valamint egyéb, nem részletezett működési bevételek. Utóbbi kategória részletes elemzése nemzetközi mintán nem képezte jelen kiadvány tárgyát, az alárendelt tételek egyedi jellege, információhiány, valamint or-

szágok közötti eltérő sajátosságok okán. Ezzel szemben a kapott támogatások bemutatása a kiadvány többi részével összhangban, átlagos klubra vetítve, illetve belső megoszlás alapján történik.

Az egy klubra jutó, átlagos kapott támogatásokat tekintve a nemzetközi mintából jelentősen kiemelkedik Belgium és Svájc. Előbbi esetében közel 6 millió EUR-ra, míg utóbbi esetében közel 5 millió EUR támogatásra számíthatott egy „átlagos” klub. A két kiugró bajnokság „átlagos klubjához” viszonyítva az „átlagos” NB I-es klub kevesebb, mint a felének megfelelő támogatást kapott 2021-ben. Ez az érték még így is jelentősen magasabb, több,

mint kétszer akkora, mint a nemzetközi mintában szereplő bármely más ország esetében (Svédország esetében nagyságrendileg teljesül az állítás, de matematikailag nincs kétszer akkora az érték). A hazánkkal azonos földrajzi régióban lévő országokhoz képest jelentősen nagyobb értékű támogatás áramlott a hivatásos futball legfelső szintjére.

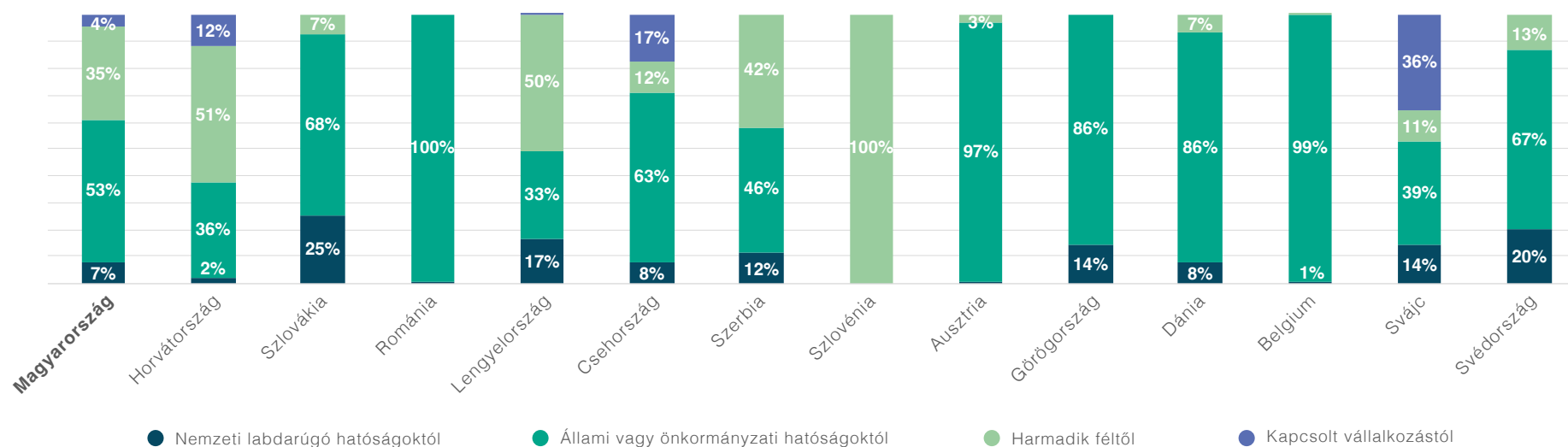
Egy klubra jutó átlagos kapott támogatás (ezer EUR, 2021)

Kapott támogatásokra a klubok a korábbiakban bemutatott módon összesen négy forrásból számíthatnak. A nemzetközi minta vizsgálata során egyértelműen látszik, hogy ezen bevételi kategória esetében a legerősebbek az országspecifikus hatások, így az adatsorok összehasonlításából következtetéseket is nehezebb levonni. A négy forrásból érkező támogatások mögött különböző típusú tételek állnak, amelyek folyósítási és felhasználási feltételei lényegesen eltérhetnek.

A magyar klubok esetében a nemzeti labdarúgó hatóságoktól érkező támogatások, döntően a klubok részére, az MLSZ által folyósított összegeket takarják, amelyeket a nem államilag kiemelt aka-

démiák kapják Tehetség Központ vagy Körzet Központ funkciójuk betöltéséért cserébe. Az állami vagy önkormányzati támogatások ennél több forrástípusból állnak össze. Itt mutatják ki a klubok a közvetlenül az államtól érkező kiemelt akadémiai támogatást, egyéb állami támogatásokat, illetve a helyi önkormányzatok által fizetett hozzájárulásokat is. A harmadik féltől kapott támogatások legnagyobb részét a TAO bevételek teszik ki, de ide tartoznak egyéb nem kapcsolt féltől érkező hozzájárulások is. A magyar klubok rendelkeznek még ezen felül kapcsolt féltől érkező támogatással is alacsony mértékben, de ez nem jellemző finanszírozási forma, kizárólag pár klub esetében fordult elő 2021-ben.

A nemzetközi mintában is jellemző az állami vagy önkormányzati hatóságtól kapott támogatás. A legtöbb országban ennek aránya a legnagyobb a támogatások között. A mélyebb szintű mögöttes elemzéshez szükség lenne az egyes országok számviteli és gazdaságpolitikai jellemzőinek ismeretére, azonban ez nem képezi részét a jelen kiadványnak.

Kapott támogatásból származó bevételek megoszlása (2021)

Klubok ráfordításai

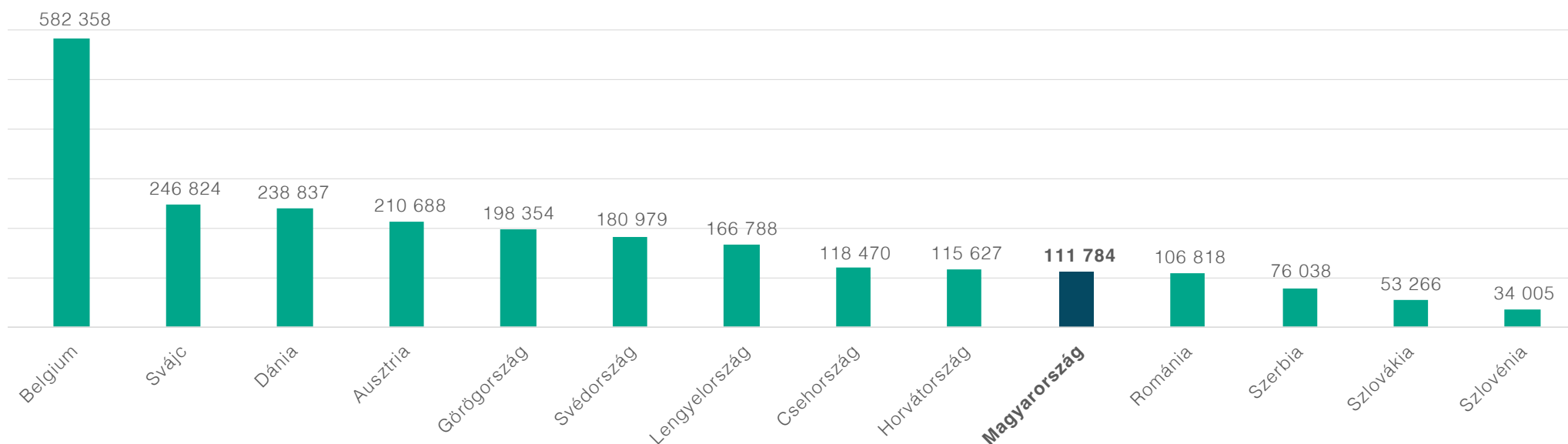
A Klubok ráfordításai alfejezet célja bemutatni a magyar első osztályú bajnokság klubjainak ráfordításait különböző főbb kategóriákra bontva. A kontextus megteremtéséhez a magyar adatokon túl a nemzetközi minta országainak klubjai is bevonásra kerülnek. Az alfejezet a ráfordítási kosarak hasonlóságai-
ra és különbségeire is rámutat a legfrissebb, 2021-es üzleti év adatai alapján.

A nemzetközi mintában szereplő első osztályú ligák 2021-es aggregált ráfordításai

Az aggregált *Működési ráfordítások* sorrendje nagyjából megegyezik a korábban bemutatott, összebevételt bemutató sorrenddel. Az alapvető üzleti logikából kiindulva ennek megértése viszonylag könnyű: aki több bevétellel rendelkezik, többet is tud költeni. Különösen igaz ez a labdarúgás területére, ennek részletei a jövedelmezőség vizsgálatakor kerülnek majd bemutatásra. Az ábrán látható módon a magyar NB I-es klubok aggregált ráfordítása még régiós összehasonlításban sem tekinthető magasnak, ugyanakkor fontos kiemelni, hogy a vizsgált országok első osztályú ligái különböző

számú csapattal rendelkeznek. A nemzetközi mintából kiadások tekintetében felfelé jelentősen kilógó Belgium első osztályában 18 csapat szerepelt, míg az ezt követő Svájcban 10, Dániában pedig 12. A magyar első osztályú klubokkal nagyságrendileg azonos mértékben költenek a cseh, horvát és román klubok, azonban míg ez Magyarországon 12, addig Csehországban 16, Horvátországban 10, Romániában pedig 16 csapat között oszlott szét. A későbbiekben bemutatott „átlagos klub” elemzése ezt az anomáliát már elhárítja.

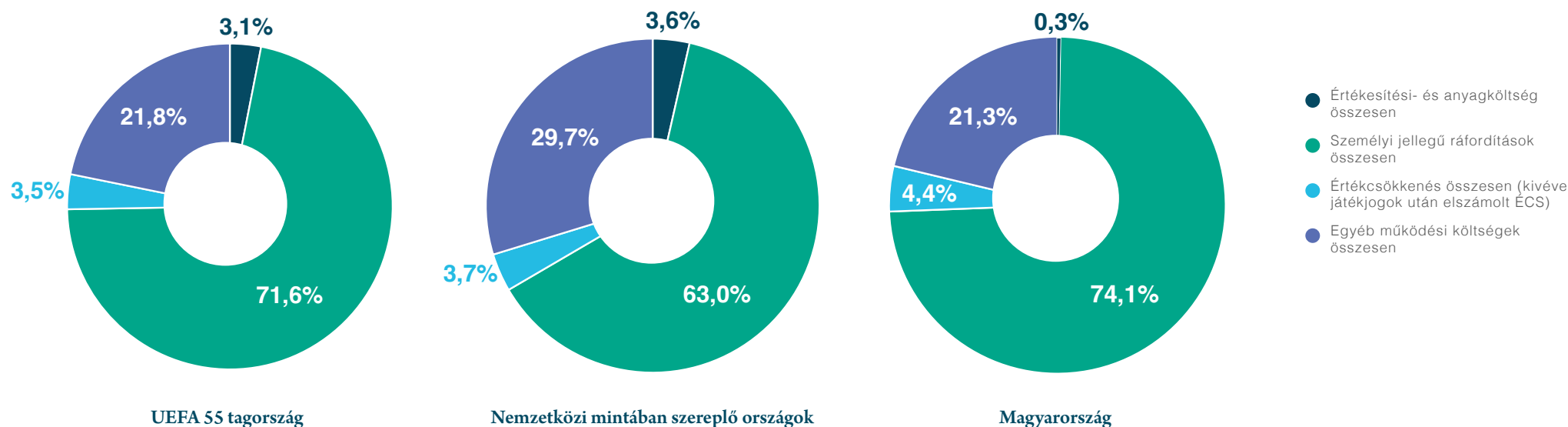
Fontos ezen felül megjegyezni, hogy a játékosértékesítéshez és játékosok amortizációjához köthető ráfordítások külön részben kerülnek bemutatásra. Az UEFA által is alkalmazott módszertan szerint nem tartoznak a *Működési ráfordítások* közé jelen kiadvány elkészítésekor.

Első osztályú klubok aggregált Működési ráfordításai (ezer EUR, 2021)

Mire költenek az európai elit, illetve a magyarhoz hasonló ligák és az NB I klubjai?

Ráfordítási „kosár” (kiadási források) százalékos megoszlása (2021)

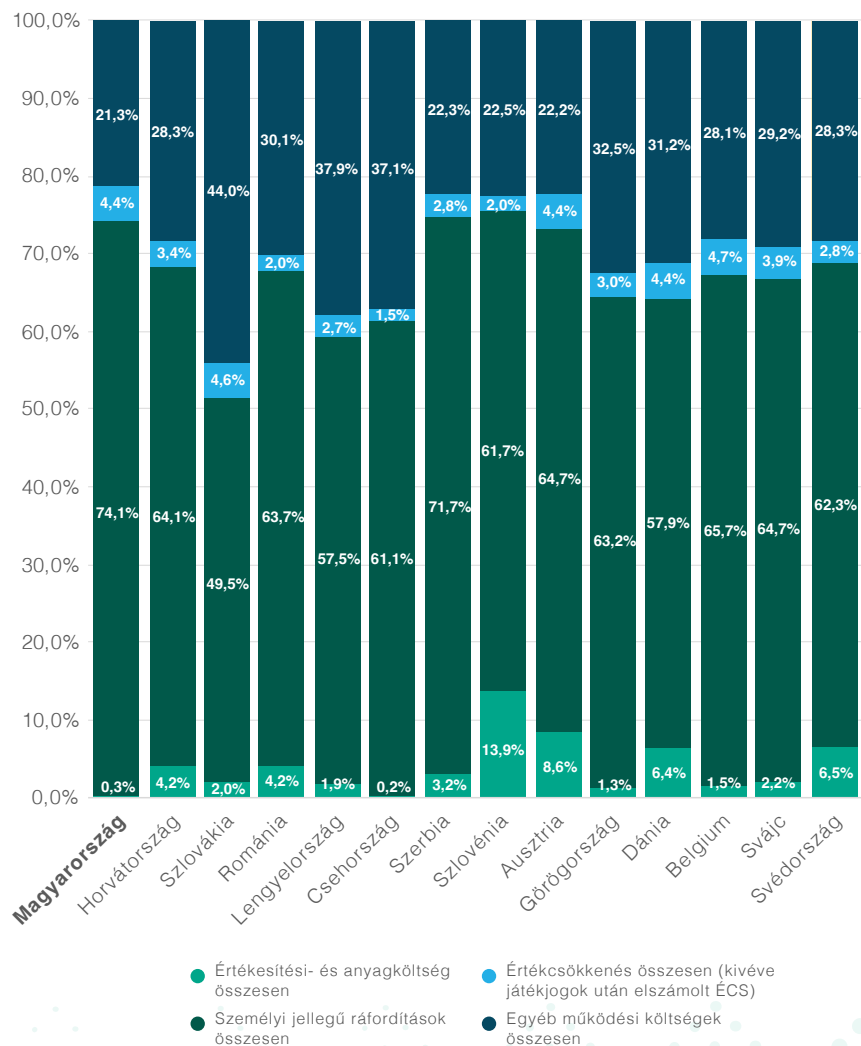
Az UEFA 55 első osztályú ligájának (több, mint 700 klub aggregált adatának) átlaga jól szemlélteti az európai első osztályú klubok ráfordításainak jellemzőit. Látható, hogy az előző évekkel megegyező módon 2021-ben is, a klubok ráfordításainak messze legjelentősebb részét (71,6%) a *Személyi jellegű ráfordítások* jelentették. Ha a hivatásos labdarúgást és azon belül is a klubokat elemezzük, akkor jól látható, hogy a klubok ráfordításain belül a személyi jellegű kiadások majdnem minden egyéb iparágnál nagyobb részt adnak ki. Jelentős még az *Egyéb működési költségek* aránya (21,8%), amely kategória több tételt is magába foglal, például mérkőzésnap, kereskedelmi, szponzorációs, létesítményfenntartási és egyéb kiadásokat. Számottevő még az *Értécsökkenés* (3,5%) és *Értékesítési- és anyagköltségek* (3,1%) aránya.

A játékosértékesítéshez és játékosok amortizációjához köthető ráfordítások, az UEFA elemzéseivel összhangban, itt nem képezték a vizsgálat tárgyát. Ezek bemutatására a kiadvány későbbi részeiben kerül sor.

Az összeurópai minta, mint ahogy a bevételek esetében is, kontextusteremtésre, illetve az egész iparágra vonatkozó trendek áttekintésére alkalmas, azonban a topligák ráfordításai nagy részben meghatározzák a ráfordítási kosarat. Mélyebb következtetéseket a kisebb, regionálisabb jellegű ligákra csak közvetve indokolt levonni.

Az UEFA 55-ös mintával megegyező módon, mind a nemzetközi (13 ország első osztályú klubjai), mind pedig az NB I-es klubok ráfordításainak nagy részét a *Személyi jellegű ráfordítások* adták 2021-ben. Különbség azonban, hogy míg a nemzetközi mintában szereplő országok átlaga (63,0%) az UEFA 55 átlaga (71,6%) alatt maradt, addig az NB I-es átlag (74,1%) meghaladta azt. Érdekes, hogy a vizsgált 14 ország közül Magyarországon kívül egyedül Szerbiában költötték a klubok a ráfordításaik nagyobb hányadát bérekre, mint az összeurópai átlag aránya. A nemzetközi minta országaiban átlagosan nagyobb az *Értékesítési- és anyagköltségek*, valamint az *Egyéb működési költségek* aránya, mint magyar társaiknál, míg az *Értécsökkenés* aránya alacsonyabb, mint Magyarországon.

Milyen ráfordításai vannak a nemzetközi mintában szereplő országok első osztályú klubjainak?

Ráfordítási „kosár”, ráfordítások százalékos megoszlása (2021)

Ráfordítási „kosár” bemutatása

A vizsgált 14 ország adataiból jól látszik, hogy a labdarúgóklubok viszonylag hasonló kiadási struktúrával rendelkeznek a különböző országokban, így elsősorban nem a különböző kiadások ráfordítási kosáron belüli abszolút sorrendje, hanem a pontos megoszlási arányok elemzése szolgálhat lényegi információkkal.

A minta összes országáról elmondható, hogy a ráfordítások között a *Személyi jellegű ráfordítások* teszik ki a legnagyobb részarányt, azonban az NB I-es klubok esetében a kiadásokon belül a legmagasabb a bérek aránya (74,1%) a teljes mintát tekintve. A magyar klubok *Működési kiadásainak* közel háromnegyedét *Személyi jellegű ráfordítások* adják, amely magába foglalja mind a labdarúgók és a szakmai stáb, mind pedig az adminisztratív személyzet kifizetéseit, valamint az ezek után fizetendő járulékokat.

Az országspecifikus egyéni eltérések miatt nehezebb következtetéseket levonni az *Egyéb működési költségek* kapcsán, amely minden ország esetében a második legnagyobb elem. Gyűjtőkategóriaként magába foglal több kiadási formát, a magyar adatok esetében a legnagyobb részét egyéb, nem besorolt működési költségek, valamint mérkőzésnap- és létesítményekkel kapcsolatos ráfordítások adják, de ide tartoznak még szponzorációs- és kereskedelmi kiadások is.

Az *Értéksökkenés* minden országban 5% alatti arányt képvisel, de fontos kiemelni, hogy a játékjogok eszközértékének értéksökkenését a grafikon és a mögöttes számítások nem tartalmazzák, külön részben kerül bemutatásra.

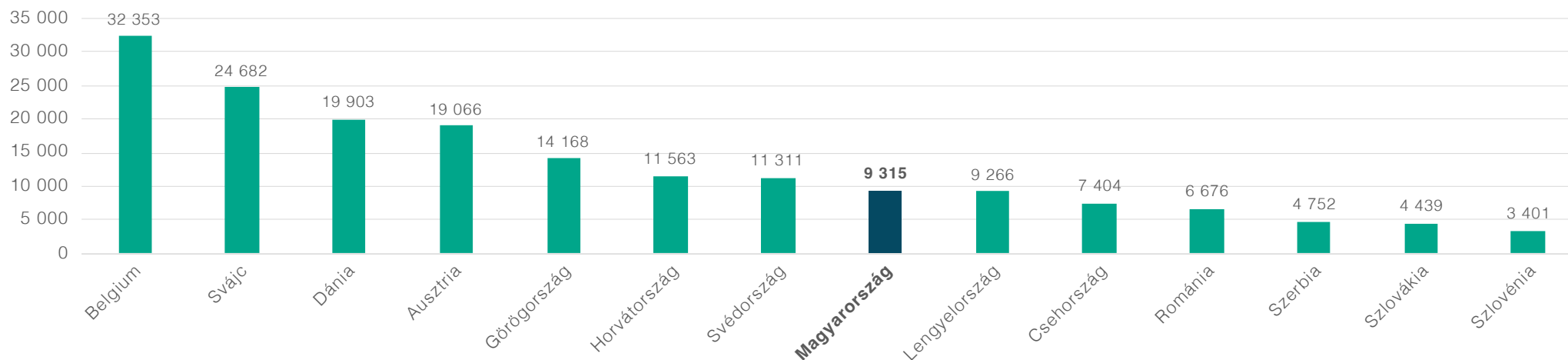
Az *Értékesítési- és anyagköltségek* Szlovénián, Ausztrián, Dánián és Svédországon kívül szintén nem érik el az 5%-ot.

Mekkora kiadása van egy „átlagos klubnak” a nemzetközi minta országaiban és az NB I-ben?

A bevételekhez hasonlóan a ráfordítások esetében is kiemelésre szorul, hogy az általunk elemzett „átlagos klub” a valóságban nem létezik. Az átlagszámítási módszertan következtében azon ligák esetében, ahol a ráfordításokat tekintve a különbségek nagyok, ott átlagosan jobban eltérnek az egyéni klubok adatai az általunk bemutatott „átlagos klub” adataitól. Míg azon országoknál, ahol a ligán belül a klubok között a kiadások egyenletesebben oszlanak el, ott az „átlagos klub” jobban megfeleltethető az egyéni klubszintű értékeknek. Kiadványunk célja azonban továbbra sem a klubok egyéni szintű értékelése, fókuszban az első osztályú ligák állnak, így az „átlagos klub” sok tekintetben jó referencia pontot jelent az elemzéshez.

Az NB I-ben szereplő „átlagos klub” a nemzetközi mintán belül a *Működési ráfordításai* alapján a 14-ből a 8. pozícióban helyezkedik el, 2021-ben összesen 9 315 ezer EUR ráfordítással rendelkezett. A nemzetközi mintából egyértelműen kiemelkednek, a bevételekhez hasonlóan az olyan, egyébként magasabb GDP/fő értékekkel is rendelkező országok, mint Belgium (32 353 ezer EUR), Svájc (24 682 ezer EUR), Dánia (19 903 ezer EUR) és Ausztria (19 066 ezer EUR). Elmarad ezen országok adatától az egyébként szintén magas GDP/fő-vel rendelkező Svédország (11 311 ezer EUR), amelynek „átlagos klubját” így megelőzi az „átlagos” horvát (11 563 ezer EUR) és görög (14 168 ezer EUR) klub is. A nemzetközi mintánk középmezőnyében található még az „átlagos” magyar (9 315 ezer EUR) és lengyel

(9 266 ezer EUR) klub. A középmezőnytől lényegesen lemaradva következnek a döntően hazánkkal szomszédos, régiós országok „átlagos klubjai”. Összességében elmondható, hogy az NB I-es klubok átlagosan a régiós országok egy részével (Horvátország, Lengyelország) megegyező mértékű ráfordítással rendelkeznek, de a legtöbb Magyarországgal hasonló gazdasági fejlettséggel és mérettel rendelkező ország klubjainál lényegesen többet költenek.

Egy klubra jutó átlagos működési ráfordítás a nemzetközi mintában és az NB I-ben (ezer EUR, 2021)

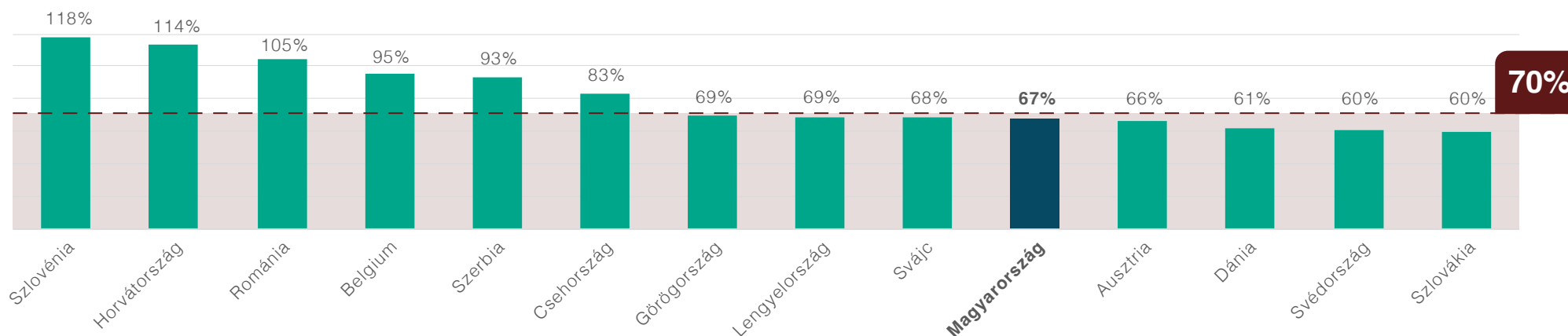
Személyi jellegű ráfordítások - Pénzügyi fenntarthatóság

Az UEFA különböző kontrollindikátorokat fogalmaz meg arra vonatkozóan, hogy milyen esetekben tekinthető egy klub gazdálkodása stabilnak és pénzügyileg fenntarthatónak. Ezen indikátorok egyike a *Személyi jellegű ráfordítások* és a *Működési bevétel* hányadosaként számolt, százalékosan kifejezett mutató. Értéke megmutatja, hogy a *Működési bevétel* hány százalékát „fordítják vissza” a klubok bérek és egyéb személyi jellegű ráfordítások kifizetésére. Az UEFA ajánlás szerint a kluboknak törekednie kell arra, hogy ez az arány ne haladja meg hosszú távon a 70%-ot, ökölszabály szerint ennél magasabb érték esetleges pénzügyi nehézségeket jelezhet előre.

Az ábrán látszik, hogy az NB I-es klubok 2021-ben a *Működési bevételük* 67%-át költötték el *Személyi jellegű ráfordításokra*, amely az ötödik legalacsonyabb arány volt a vizsgált országok között.

Magyarországnál jobb mutatóval a környező országok közül Ausztria és Szlovákia rendelkezett, de Dánia és Svédország esetében is stabil, 60-61% körül mozgott. Az ún. „70%-os szabályt” az említett országokon kívül még Görögország, Lengyelország és Svájc tudta teljesíteni. Több ország lényegesen túllépi a 70%-ot, viszont a *Személyi jellegű ráfordításaik* még a *Működési bevételeik* értéke alatt maradtak, mint például Csehország, Szerbia és Belgium. Az is látszik továbbá, hogy bizonyos országok esetében a *Személyi jellegű ráfordítások* az üzleti év során magasabbak voltak, mint a *Működési bevétel*. Ezen ligák klubjai esetében hosszú távon ez nem fenntartható, az eladósodottság elkerülése érdekében valószínűleg lépéseket kell majd tenniük annak érdekében, hogy a vizsgált mutató elkezdje megközelíteni a 70%-ot.

Árnyalja a képet azonban, hogy a kiugróan magas arány nem feltétlenül párosul túlköltekezéssel, ugyanis az itt vizsgált *Működési bevétel*, az UEFA módszertan alapján, nem tartalmazza a játékosértékesítési bevételeket. Ennek legfőbb oka a játékosértékesítési bevételek nagy fokú volatilitása, az UEFA biztonsági okokból ezért nem számítja a *Működési bevételek* kategóriájába. Ennek ellenére a nemzetközi minta legtöbb országa a játékospiacon nettó eladónak tekinthető (több bevételük van jellemzően játékosértékesítésből, mint amennyit fordítanak játékosvásárlásra), így ezzel kompenzálhatják a negatív működési eredményt.

Személyi jellegű ráfordítás/teljes bevétel aránya (2021)

Kis pénz, kis foci, nagy pénz, nagy foci?

A sportgazdaság területén kiemelkedő horderejű alkotásnak tartott Fociológia (Soccernomics) című könyvben a szerzőpáros, Simon Kuper és Stefan Szymanski amellett érvelnek, hogy a játékosokra fordított átigazolási díjak helyett hosszú távon azon klubok válnak inkább sikeressé, amelyek a rendelkezésre álló szűkös erőforrásokat nagyobb mértékben a játékosok fizetésére fordítják. A mű megjelenése óta sok kutatás vizsgálta a kérdéskört, és sokan egyetértenek az állítással, bizonyos szereplők pedig fenntartásokkal kezelik azt. Jelen kiadvány nem kíván tudományos állításokat igazolni vagy cáfolni, de érdekes megvizsgálni, hogy az NB I esetében a 2021-es évben milyen összefüggés volt látható a személyi jellegű ráfordítások és a sportteljesítmény között.

Elméleti síkon egyértelműnek tűnik a magas fizetések és a jó sportteljesítmény közötti összefüggés, azonban ez a sport egyedi jellege miatt nem teljesül minden esetben feltétlenül. A felüteljesítő klubok jó kiválasztással, tárgyalási technikával vagy egyéb hatékony működési módszerekkel akár alacsonyabb fizetésekkel

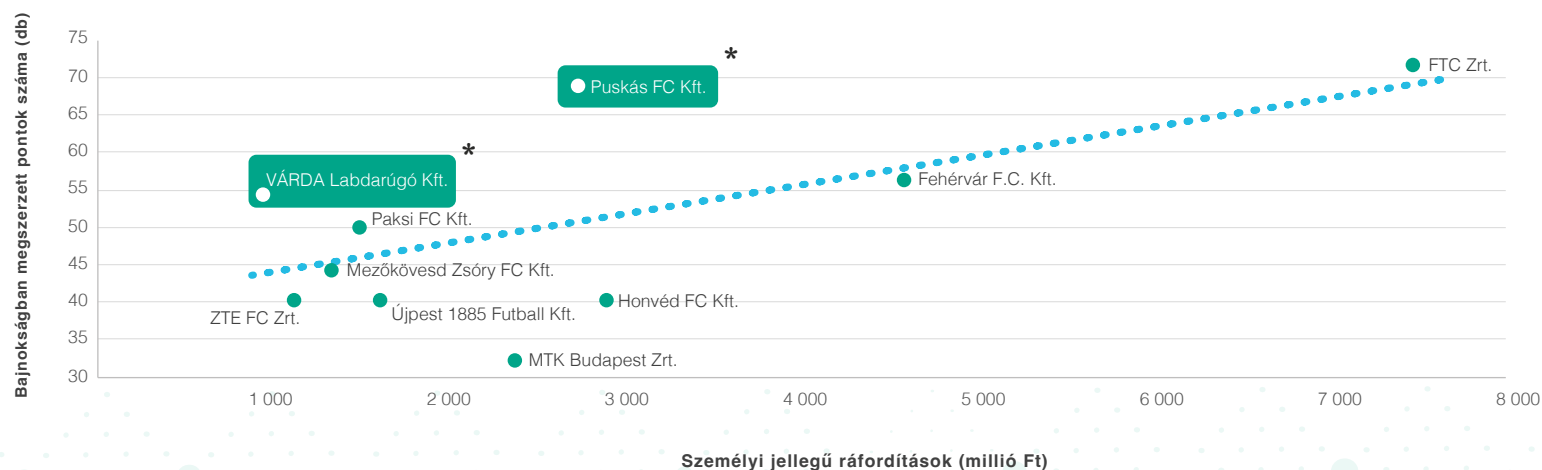
is elérhetik ugyanazt az eredményt, valamint a kevésbé hatékony társaik esetében még magas kiadások mellett is elmaradhat a siker.

Az ábra elhelyezi a 2021-es naptári évben végig NB I-ben szereplő klubokat a Személyi jellegű ráfordítások (x tengely) és a Megszerzett pontok (y tengely) viszonylatában. A naptári év és a bajnoki évad azonban nem ugyanabban az időpontban zárul, ezért a futbalszezon helyett a 2021-es naptári évben megszerzett pontok láthatóak az ábrán.

Becsült lineáris trendvonal felvételével szemléltethető, hogy melyik csapat teljesített az évben alul, illetve felül a bértömegéhez mérten. Fontos kiemelni, hogy a trendvonal a résztvevőkhöz viszonyítva van megrajzolva, így az elemzés is az egymáshoz viszonyításon alapul, illetve egy naptári évet vizsgál. A trendvonal felett szereplő csapatok felüteljesítettek a versenytársaikhoz képest, míg az alatta elhelyezkedők elmaradtak a személyi ráfordításaik

alapján lineáris kapcsolatot feltételezve becsült várható megszerzett pontoktól. Lényeges azonban hangsúlyozni, hogy a megszerzhető pontok száma mindkét irányból korlátos, így nem növelhető tovább a pontok száma egy szint után. Továbbá egy szezonon belül egyedi hatások, például meghatározó játékosok sérülése nagyban befolyásolhatják a teljesítményt.

* A Puskás FC Kft. és a VÁRDA Labdarúgó Kft. esetében ki kell emelni, hogy bizonyos személyi jellegű ráfordítások (például utánpótlás-nevelésben dolgozó szakemberek bére) nem a futballcsapatot működtető kft.-ben kerülnek kimutatásra, hanem a csapatokat tulajdonló anyaegyesületben. Ennek következtében ennél a két klubnál a megszerzett pont/teljes személyi jellegű ráfordítás arányszám kedvezőbb képet mutat a többi klubhoz képest, amelyeknél a teljes személyi jellegű ráfordítás tartalmazza az utánpótlás-nevelésben dolgozó szakemberek juttatásait is.

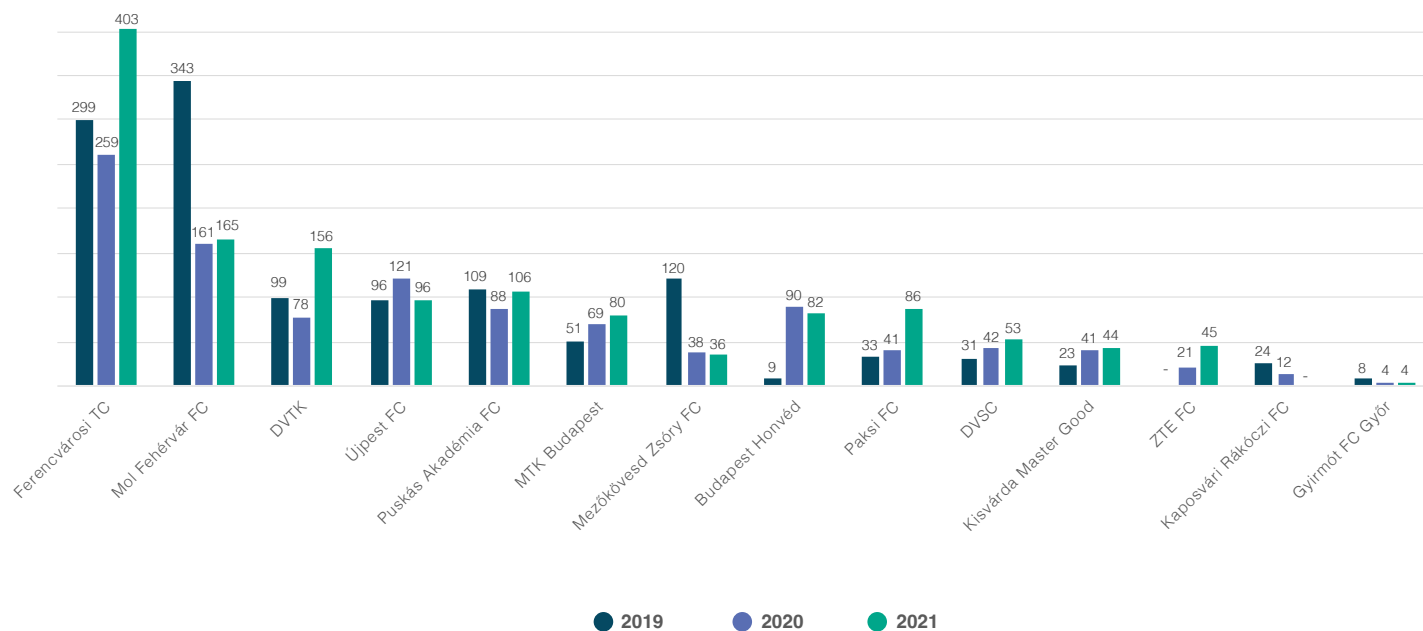
Az NB I klubjainak Személyi jellegű ráfordításai és a bajnokságban megszerzett pontok közötti összefüggés (2021)

Ügynöki és közvetítói díjak az NB I-es klubok esetében

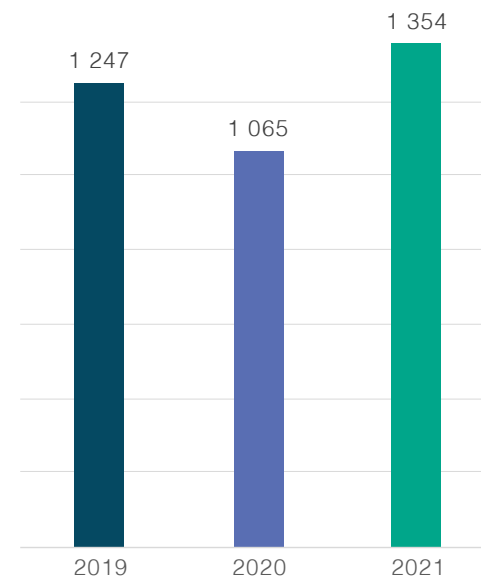
A labdarúgó-iparágban kiemelt témának számít az ügynöki és közvetítói tevékenység és a hozzá kapcsolódó díjazás kérdése. Általános trendként elmondható, hogy az ügynökök és ügynökségek szerepe egyre erősebbé vált az utóbbi évtizedben. Mára már szinte megkerülhetetlenek bizonyos ügynökségek az európai top-futballban, amelyek akár több meghatározó játékost is egyszerre képviselnek, így alakítva ki maguknak erős alkupozíciót. Szabályalkotói oldalról is megfogalmazódott a jobb átláthatóságot és

a játék integritását célzó keretrendszer felülvizsgálatának igénye. Ezekről a szakmai diskurzus folyamatos. Ennek az egyik legfrissebb eredménye a FIFA-tanács által 2022 decemberében elfogadott Football Agent Regulations szabályzat, amely törekszik az ügynöki és közvetítói tevékenység alapelveinek tisztázására, az ügynökök felé támasztott elvárások összefogására, valamint egy egységes keretrendszer megteremtésére a területen.

Ennél talán kevésbé van jelen a hazai közbeszédben az ügynökök tevékenysége. Ennek ellenére a lenti diagramon jól látszik, hogy az ügynöki és közvetítói díjak hazánkban is növekedést mutattak 2021-ben az előző évhez képest, illetve a transferpiacon aktív kluboknak jelentős kiadásokkal kell számolniuk ezen a téren.

Ügynöki és közvetítói díjak (millió Ft)

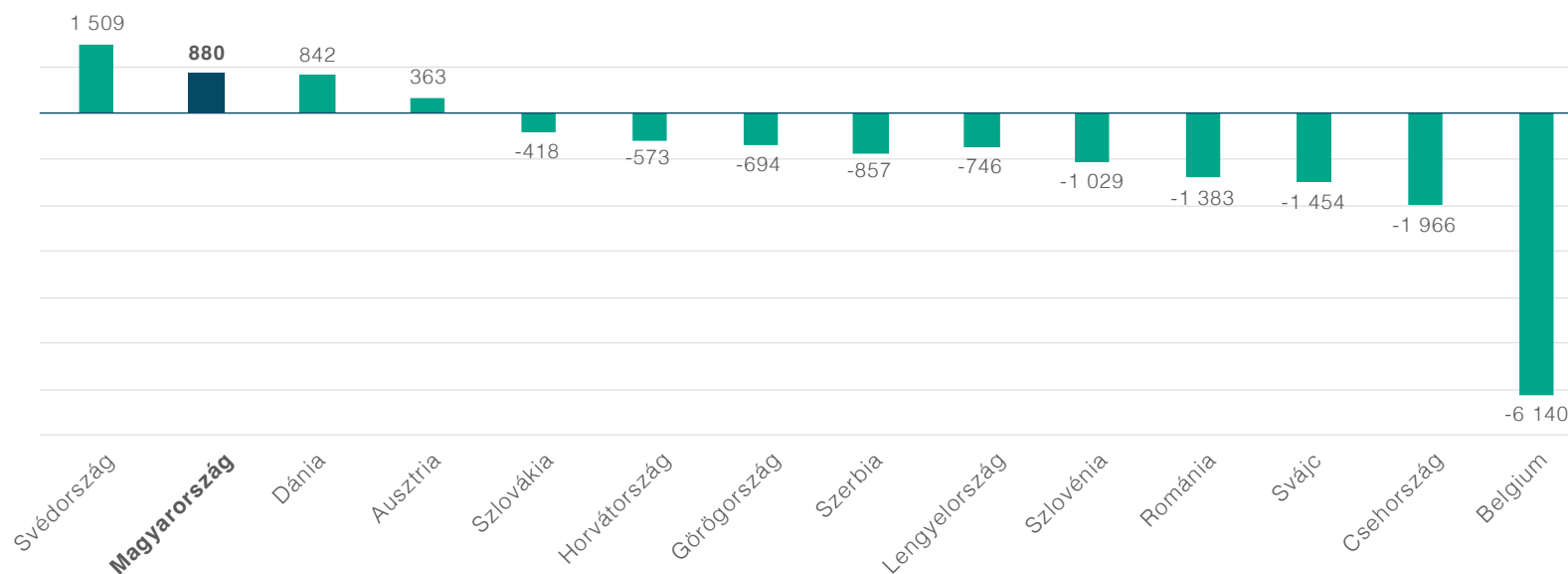
Ügynöki és közvetítói díjak összesen az NB I-ben (millió Ft)

Pénzügyi fenntarthatóság

A professzionális labdarúgás pénzügyi fenntarthatósága mind az UEFA, mind pedig az MLSZ által kiemelten kezelt területek. Ennek indoka, hogy a helytelen gazdálkodás következtében fellépő problémák veszélyeztetik a labdarúgás integritását, rombolják a reputációját, rontják a szurkolói élményt, és a legrosszabb esetben akár a klubok fennmaradását is ellehetetlenítik. Az MLSZ Klublicenc, valamint pénzügyi monitoring tevékenységeinek alapvető célja, hogy a labdarúgó-vállalkozásokat üzletileg hosszú távon fenntartható gazdálkodásra ösztönözze, illetve, hogy ezen elvárások teljesülését folyamatosan ellenőrizze.

Az egyes ligákban szereplő klubok összesített gazdasági teljesítménye

Egy klubra jutó átlagos adózott eredmény értéke a nemzetközi mintában és az NB I-ben (ezer EUR, 2021)

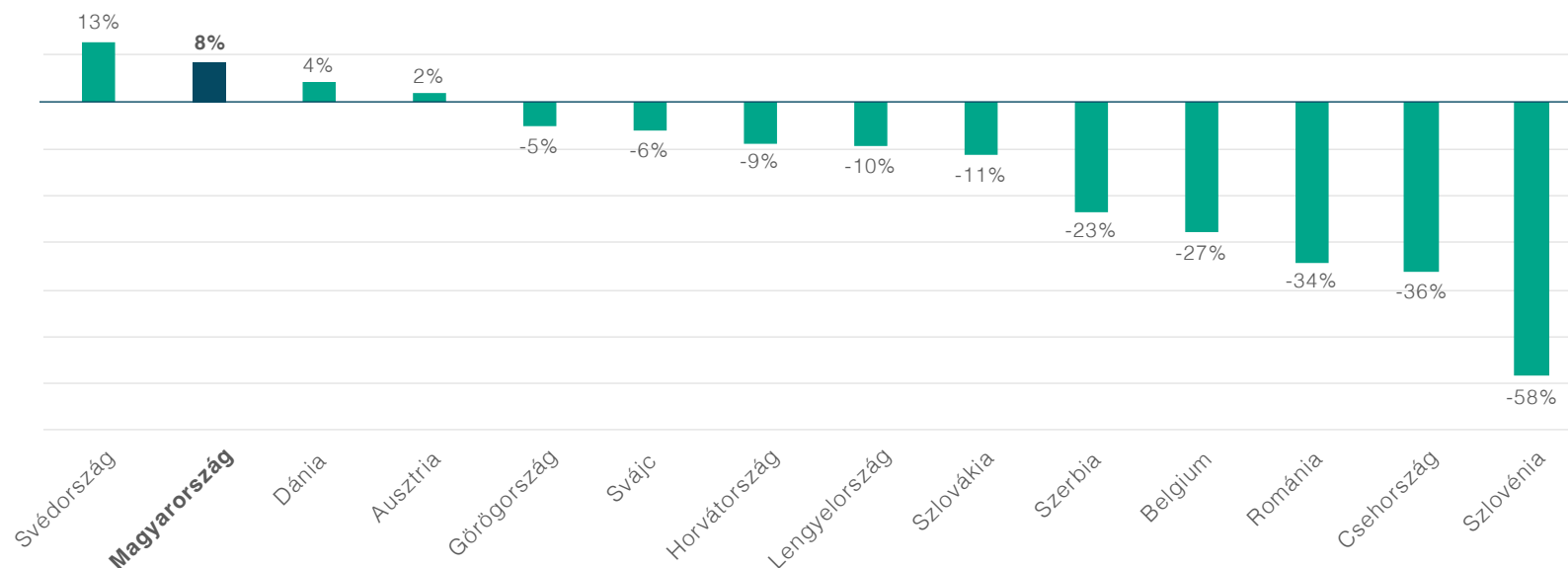
A labdarúgó-terület sajátossága, hogy más iparágaktól eltérően a legtöbb esetben nem az egyszerű profitmaximalizálás a tulajdonosok elsődleges célja. A különböző sajátos tulajdonosi struktúrákból következően gyakran a pályán elért sikerek hajszolása az elsődleges prioritás, amely jellemzően a bevételekhez viszonyított magas ráfordítási arányon keresztül a negatív pénzügyi eredmény irányába mozdítja el a klubokat. Hosszú távon természetesen ez fenntarthatatlan üzletileg. Így az UEFA és az MLSZ is megtesz min-

den olyan szükséges lépést, amelyre felhatalmazása van, és szükségesnek lát a hosszú távú stabilitás elősegítésére. A magyar Klublicenc Szabályzat és a Pénzügyi Monitoring Rendszer Szabályzat legfontosabb célja ezen területek proaktív ellenőrzése, és indokolt esetben az intervenció.

Többek között ennek, illetve a futballba áramló megnövekedett értékű forrásoknak köszönhetően az ábrán látható módon 2021-

ben Magyarországon az egy klubra jutó adózott eredmény értéke 880 ezer EUR volt, amely nemzetközi összehasonlításban is jelentősnek mondható. A vizsgált mintában összesen négy ország rendelkezett pozitív adózott eredménnyel. Az NB I-es kluboknál kizárólag svéd társaik termeltek magasabb eredményt. A többi ország esetében jelentős veszteségek jellemezték az évet.

Az egyes ligákban szereplő klubok jövedelemtermelő képessége

A nemzetközi mintaországok első osztályú klubjainak jövedelemtermelő képessége (2021)

Az egy klubra vetített jövedelemtermelő képesség, vagyis az *Adózott eredmény* és az *Működési bevétel* hányadosa megmutatja, hogy a *Működési bevétel* hány százaléka vált adózott eredménnyé a vizsgált első osztályú ligák klubjainál. Fontos módszertanilag kiemelni, hogy a *Működési bevétel* jelen elemzésben nem tartalmazza a játékosértékesítésből származó bevételeket.

Az NB I esetében a jövedelemtermelő képességét jelző mutató 2021-ben 8% volt, amellyel nemzetközi kontextusban a magyar bajnokság klubjai jövedelmezőnek voltak mondhatók, csak Svédország rendelkezett magasabb értékkel. Érdekes, hogy bár Dániában a klubok nagyobb adózott eredményt termeltek 2021-ben, a jövedelemtermelő képességük hazánk csapatainál alacsonyabb

volt. A minta országai közül a mutató esetében a sereghajtó Szlovénia volt. Esetükben az ok a kevés bevétel és negatív adózott eredmény. Kiemelendő még Belgium, amely hatalmas negatív *Adózott eredménye* ellenére a minta középmezőnyéhez tartozott a magas *Működési bevételeinek* köszönhetően.

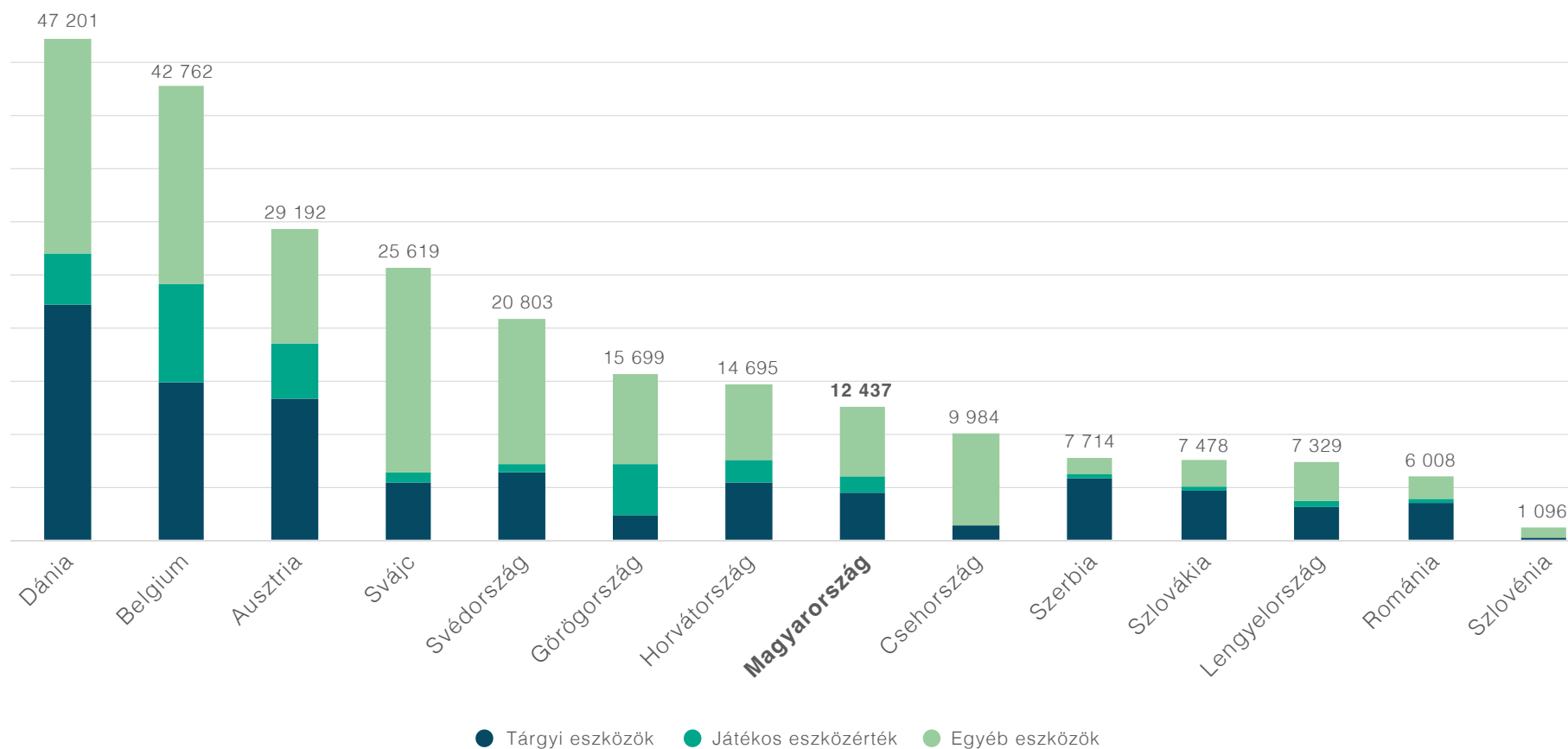

Mérlegadatok

A kiadvány korábbi alfejezeteiben tárgyalt bevételek és ráfordítások tekintést nyújtanak a hazai klubok operatív működésébe, és nemzetközi kontextusba helyezik azokat. Azonban fontos információkat tartalmaz egy vállalkozás mérlegkimutatása is. Különösen igaz ez a futballklubok esetében, ahol a klasszikus mérlegtételeken túl a játékosok játékjogai is az eszközök között szerepelnek.

Az alfejezet bemutatja és nemzetközi kontextusban értelmezi az NB I-es klubok mérlegadatait, a mérlegben szereplő elemeket. Ezen belül a játékosok eszközértéke és a becsült piaci értéke közötti összefüggések, illetve a játékospiaci tevékenység eredménye külön elemzés tárgyát képezte. Az alfejezet második felében a tőkeellátottsági mutató és a saját tőke alakulása is megjelenítésre kerül.

Átlagos mérlegfőösszegek bemutatása a nemzetközi mintában és az NB I-ben

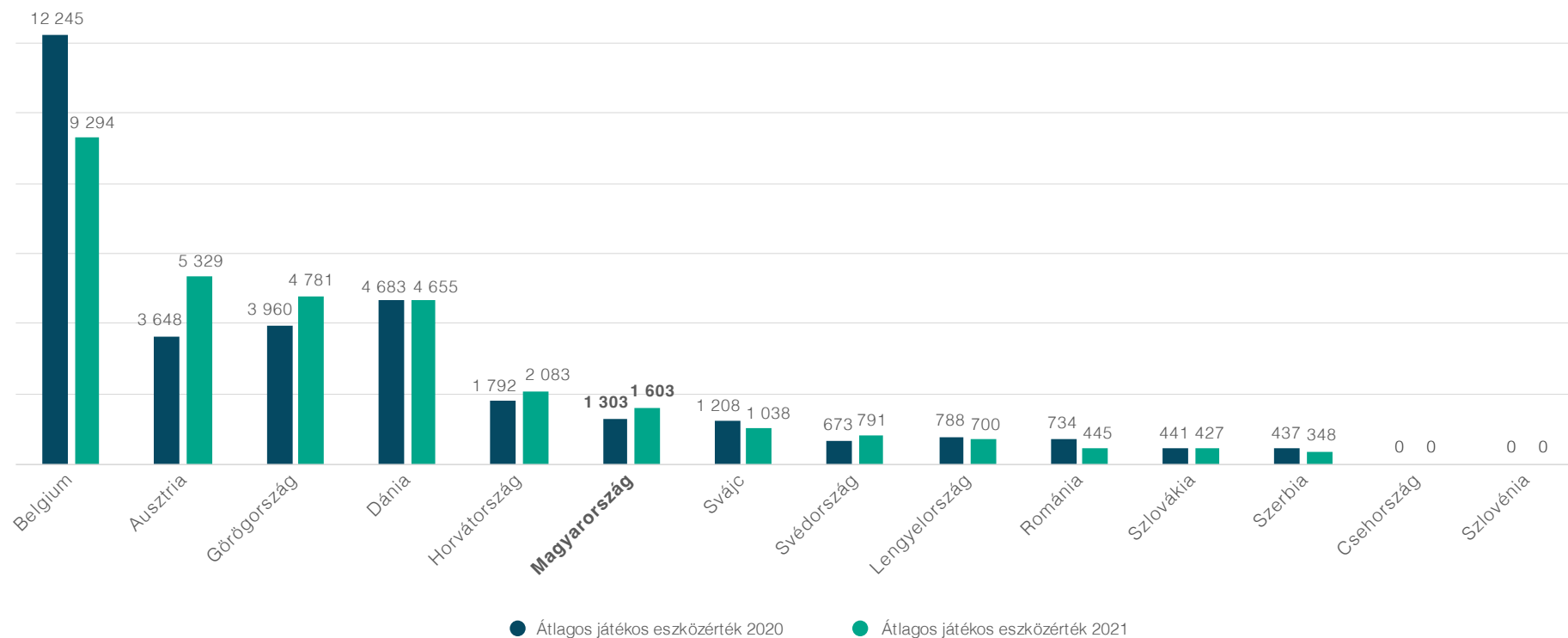
Átlagos mérlegfőösszegek (ezer EUR, 2021)

A magyar első osztály átlagos, egy klubra jutó mérlegfőösszege 2021-ben 12,4 millió EUR volt, ami elmarad a nemzetközi mintában kiugrónak számító Dánia és Belgium értékétől, míg a többi országhoz képest átlagos értéknek számít. A földrajzilag Magyarországgal szomszédos országok közül kiemelkedik Ausztria, ahol a mérlegfőösszeg több, mint a duplája a magyar értéknek. Ezen belül a tárgyi

eszközök (ebbe elsődlegesen beletartoznak az ingatlanok és infrastruktúra) 3-szor, a játékosok pedig 3,2-szer nagyobbak a magyar adathoz képest.

A cseh és a szlovén első osztályú bajnokságok klubjai nem mutatják ki az eszközeik között a játékosok értékét.

Európai első osztályú bajnokságok játékos eszközértékeinek alakulása 2020 és 2021 között

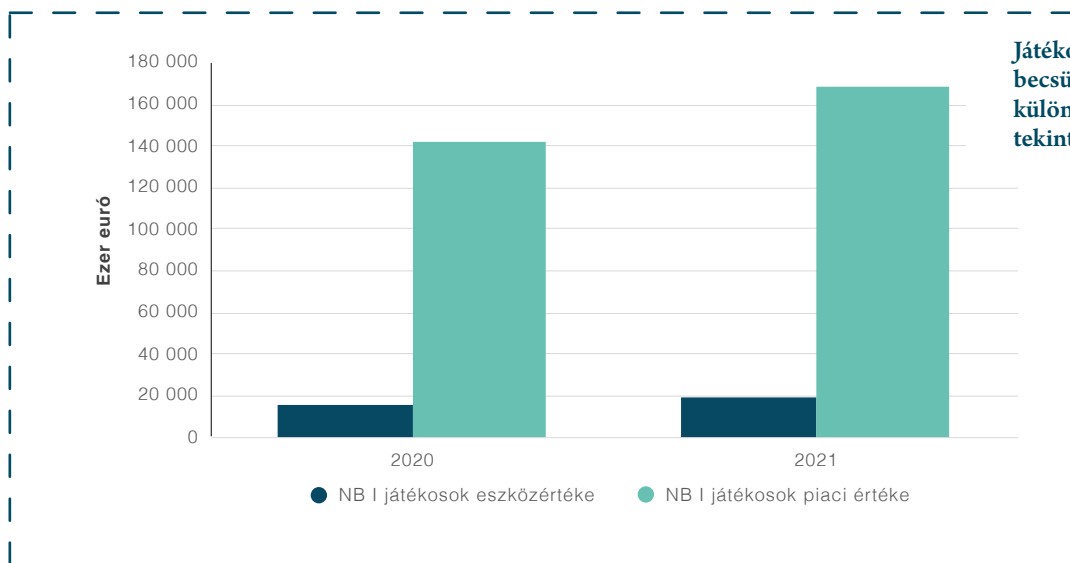

Átlagos játékos eszközérték 2020-ban és 2021-ben

A fenti táblázat bemutatja a magyar és a nemzetközi mintában szereplő országok első osztályú bajnokságainak átlagos, egy klubra jutó játékos eszközértékének időbeli alakulását. A diagramon csak azon játékosok játékjogainak értéke látható, akiket a klubok megvásároltak (saját nevelésű vagy ingyen igazolt játékosok nem szerepelnek a táblázatban). A diagram alapján látható, hogy a környező országokban az alábbi bajnokságokban növekedett az érték: Magyarország, Horvátország és Auszt-

ria. A többi országban stagnált vagy csökkent a játékosértékek átlagos összege. A növekedés aránya az osztrák ligában 46%, a magyar bajnokságban 23%, míg a horvát bajnokságban 16% volt. A térségben a cseh és a szlovén első osztályú bajnokságok klubjai nem mutatják ki az eszközeik között a játékosok értékét.

Az NB I-es játékosok mérleg szerinti eszközértékének és becsült piaci értékének* összehasonlítása

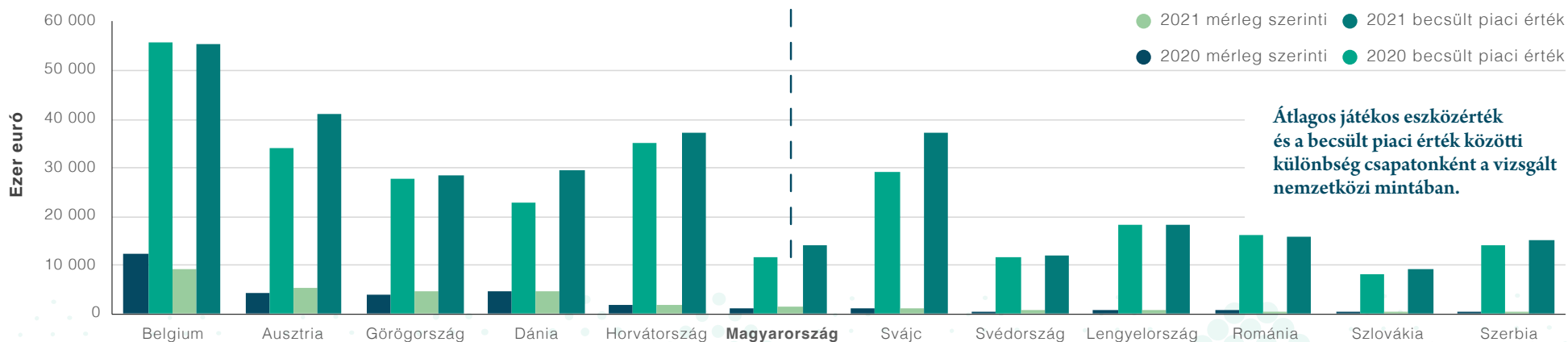

Az NB I-es játékosok mérlegben szereplő eszközértékét és a Transfermarkt által becsült piaci értékét* összehasonlítva megfigyelhető, hogy a 2020/2021-es értékek közötti különbség 9,1-szeres volt, a 2021/2022-es szezon értékei között pedig 8,8-szoros. A játékosok értéke mindkét nyilvántartás szerint növekedést mutatott.

A mérleg szerinti eszközérték az átigazolási díj ellenében megszerzett játékosokat tartalmazza, így elmondható, hogy az NB I-es klubok esetében nőtt a pénzürt igazolt játékosok állománya.

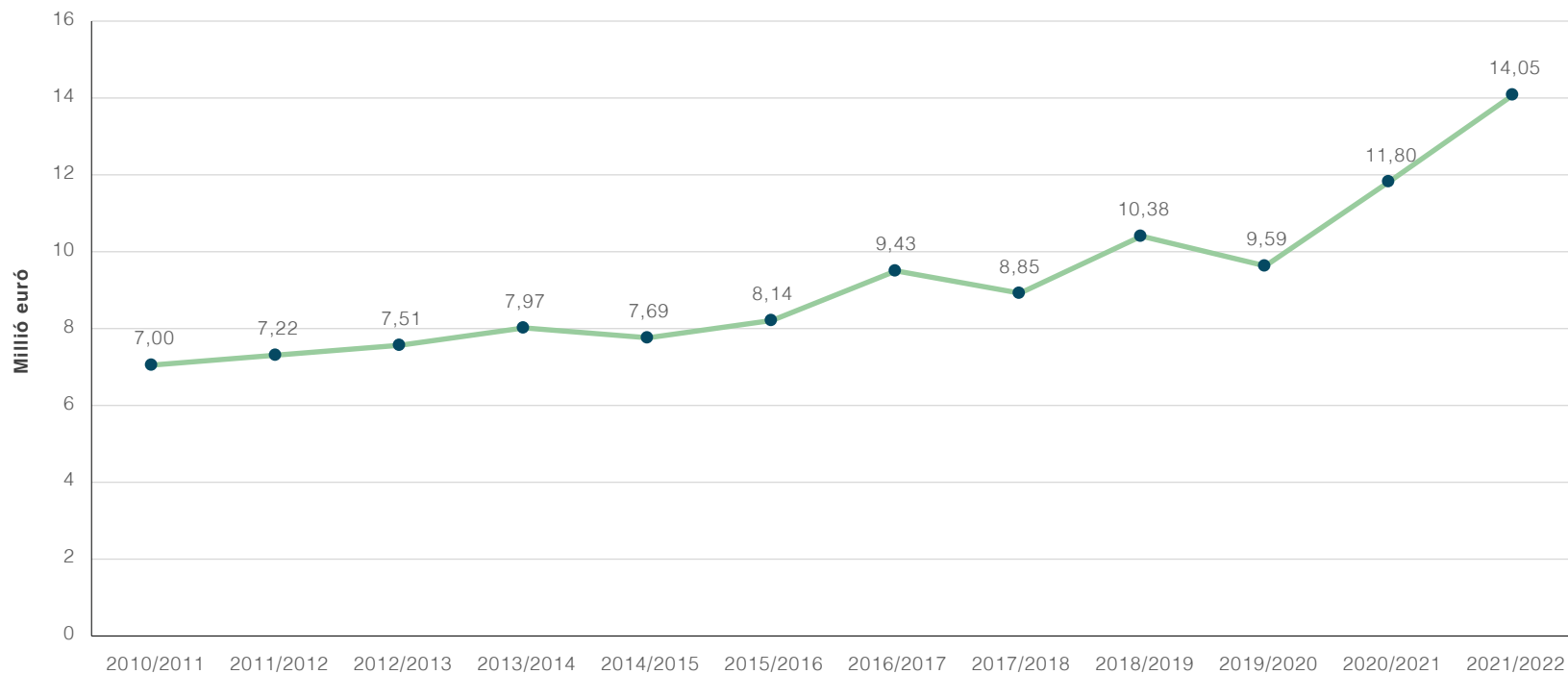
A mérlegben szereplő eszközérték nem tartalmazza ugyanakkor a saját nevelésű, illetve a szabadon igazolt játékosok értékét. Természetesen ezeknek a játékosoknak is van piaci értéke, amely a Transfermarkt adataiban megjelenik. Minél magasabb a becsült piaci érték, valószínűleg annál magasabb áron tudják értékesíteni játékosaikat a liga klubjai.

Forrás: Transfermarkt.com

* A Transfermarkt saját módszertana alapján becslést készít a labdarúgók játékosjogának aktuális piaci értékére vonatkozóan. Ez nem tekinthető hivatalosnak, a mindenkori transzferárakat sok tényező befolyásolhatja.

Az NB I-es klubok kereteinek átlagos becsült piaci értékének* alakulása

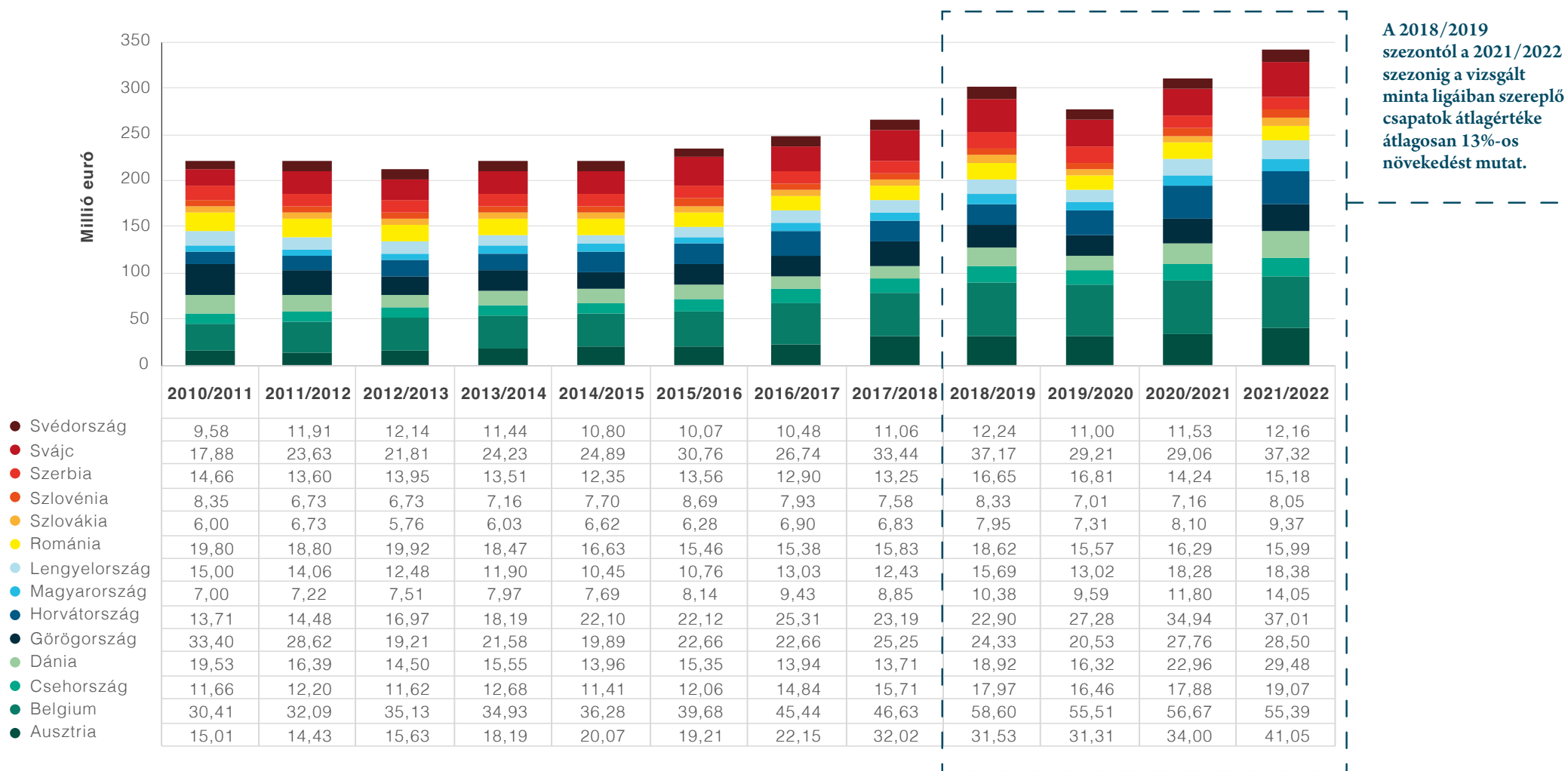
Forrás: Transfermarkt.com

A fent látható diagramon az NB I-ben szereplő klubok teljes aktuális játékosállományának becsült átlagos piaci értékei szerepelnek. Az NB I-es csapatok játékosállományának átlagos értéke a 2010/2011-es szezonhoz képest a 2021/2022-es szezonig mintegy duplájára nőtt, 7 millió EUR körüli értékről 14 millió EUR körüli értékre.

Az ábrán látható növekedésnek egy része a természetes növekedésből adódik, amely egyrészt az időszaki inflációból következik, másrészt pedig a teljes labdarúgópiacon megfigyelhető játékosértékek növekedéséből.

* A Transfermarkt saját módszertana alapján becslést készít a labdarúgók játékosjogának aktuális piaci értékére vonatkozóan. Ez nem tekinthető hivatalosnak, a mindenkori transzferárakat sok tényező befolyásolhatja.

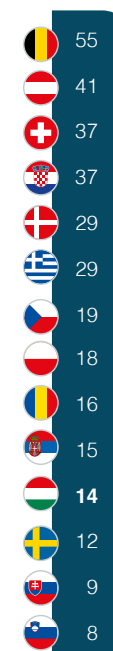
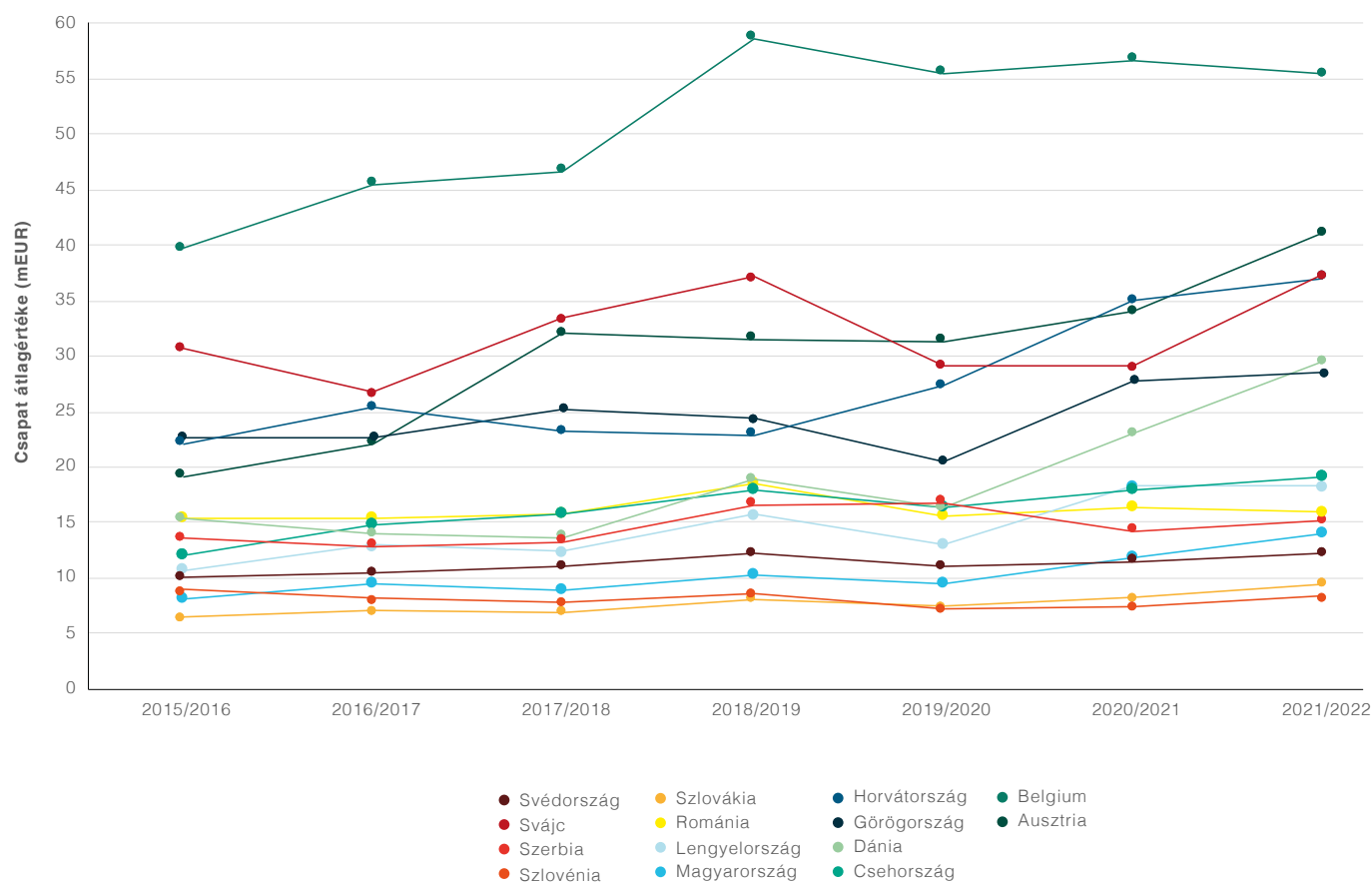
A vizsgált minta ligáiban szereplő csapatok átlagértékének* alakulása

A fent látható diagramon a vizsgált nemzetközi minta első osztályú ligáiban szereplő csapatok átlagértékei szerepelnek. Az ábra átlátható összehasonlítást ad az értékek valós alakulásáról, mivel a vizsgált időszakban különböző ligákban akár többször is megváltozhatott a csapatok száma.

* A Transfermarkt saját módszertana alapján becslést készít a labdarúgók játékjogának aktuális piaci értékére vonatkozóan. Ez nem tekinthető hivatalosnak, a mindenkori transzferárat sok tényező befolyásolhatja.

A vizsgált nemzetközi minta első osztályában szereplő csapatok átlagos becsült piaci értékének* alakulása

Az első osztályban szereplő csapatok átlagértéke a Transfermarkt alapján.

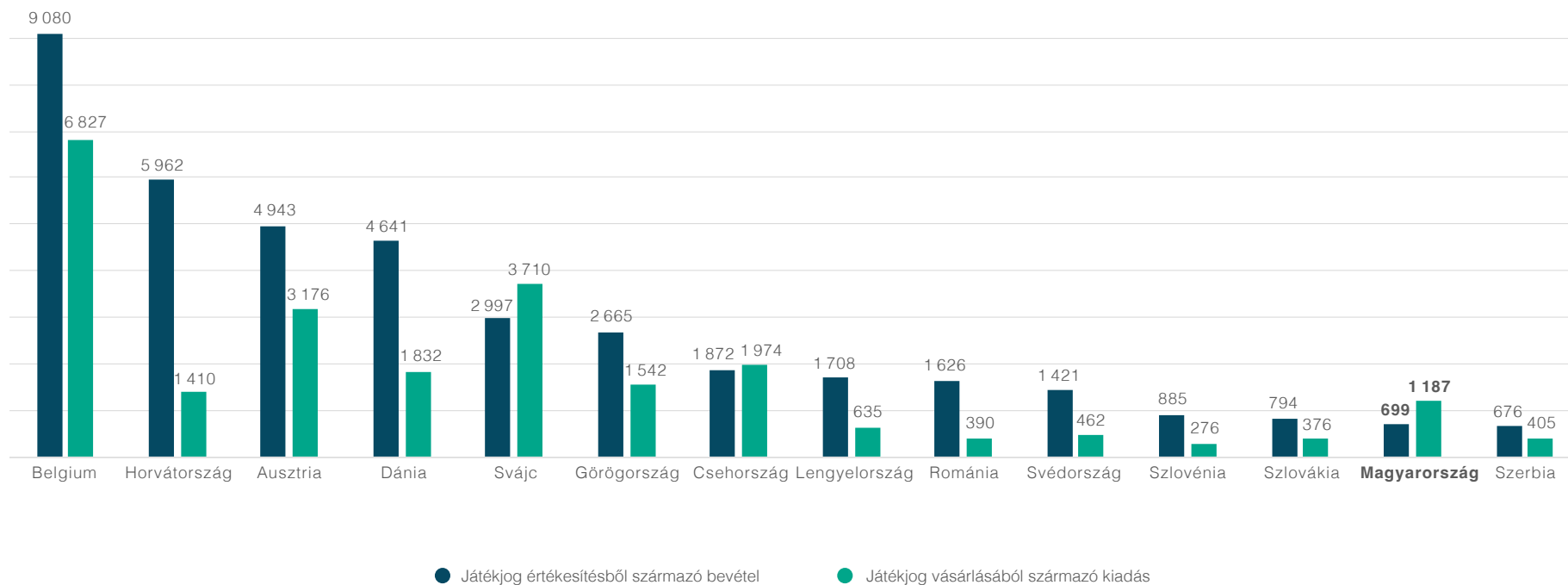
Forrás: Transfermarkt.com

A fent látható diagramon a nemzetközi minta első osztályú csapatainak átlagos értékei szerepelnek.

A 2010/2011-es szezonban az NB I csapatainak átlagos összértéke elérte a 112 millió eurót, amely évben 16 csapat szerepelt az NB I-ben. A 2022/2023-as szezonban az NB I csapatainak száma 12-re csökkent, miközben az összértékük elérte a 135 millió eurót.

* A Transfermarkt saját módszertana alapján becslést készít a labdarúgók játékjogának aktuális piaci értékére vonatkozóan. Ez nem tekinthető hivatalosnak, a mindenkori transzferárat sok tényező befolyásolhatja.

Játékjog transzferből származó átlagos bevétel és kiadás elemzése a nemzetközi mintában és az NB I-ben

Játékjog értékesítésből származó átlagos bevétel és kiadás (ezer EUR, 2021)

A táblázatban bemutatásra kerül, hogy mekkora volt a játékjog értékesítésből származó átlagos bevétel, valamint a játékjogok vásárlására fordított kiadás 2021-ben az egyes bajnokságokban. A két érték alapján megállapítható, hogy az egyes bajnokságok összességében inkább játékos-felvásárlók vagy -értékesítők.

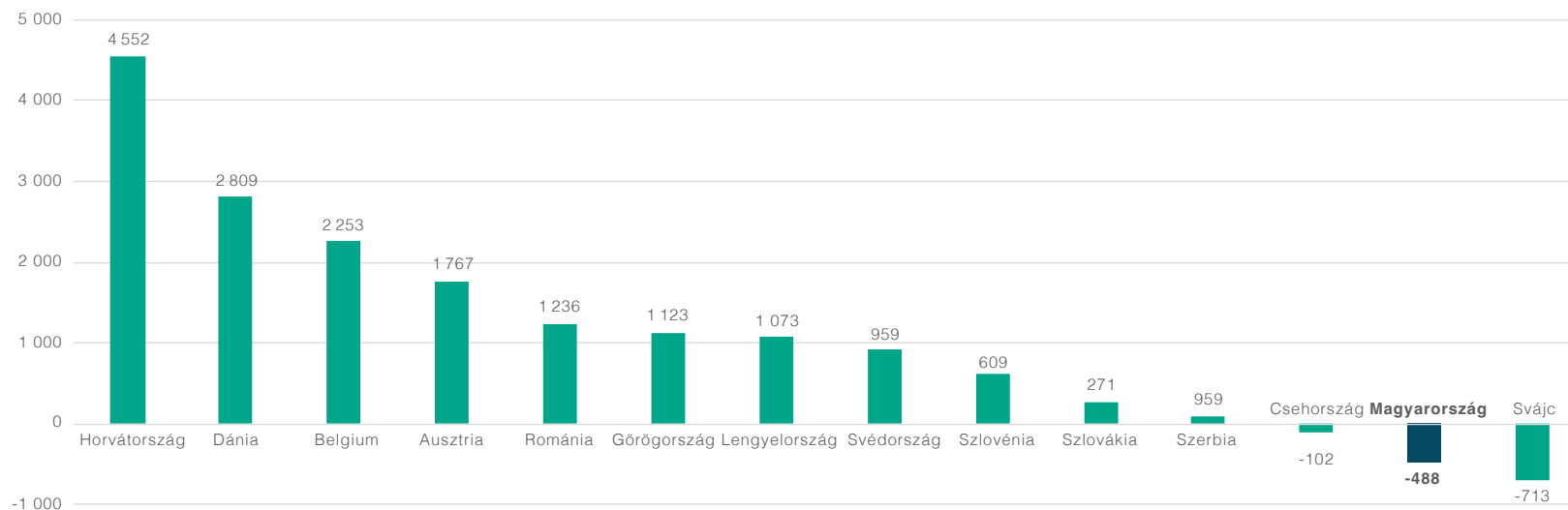
Magyarország esetében a játékjog eladásából származó átlagos, egy klubra jutó bevétel 699 ezer EUR volt, ami elmarad a minta át-

lagától (2,85 millió EUR). A magyar bajnokság összességében negatív egyenleggel rendelkezett, vagyis többet költ játékjog vásárlásra, mint amennyi bevételt realizál az értékesítésből.

Belgiumnál a legmagasabb az egy klubra eső játékjog vásárlás átlagos bevétele, több, mint 9 millió EUR-t tett ki. Ugyanakkor a játékjog vásárlásra kifizetett összegek is nagyon magasak, ez 6,8 millió EUR volt átlagosan egy klubra vetítve.

A második legmagasabb egy klubra eső átlagos bevételt a horvát bajnokság realizálta játékjog értékesítésből, közel 6 millió EUR értékben.

Játékjog transzferből származó bevétel és kiadás egyenlege a nemzetközi mintában és az NB I-ben

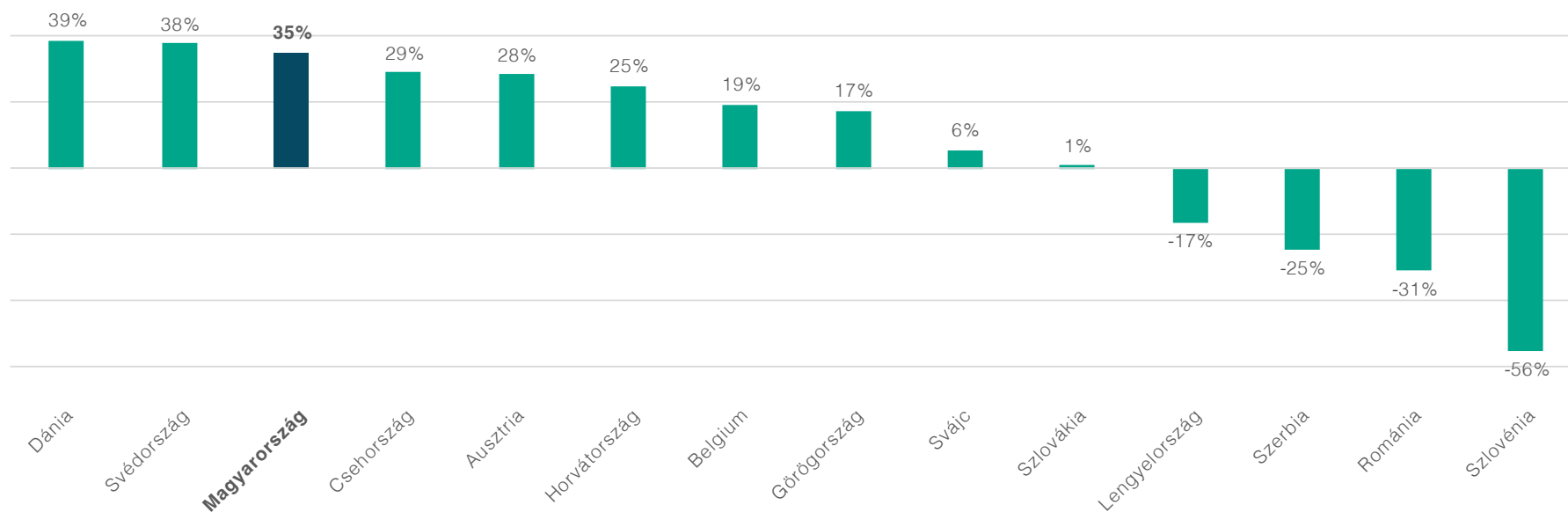

Játékos átigazolási tevékenységekből származó átlagos eredmény (ezer EUR, 2021)

A legjobb egyenleggel a horvát első osztályú klubok rendelkeztek, amelyek 4,6 millió EUR átlagos profitot tudtak elérni játékjog transzfer tevékenységen. Az átlagos transzfer tevékenységből származó egyenleg 1,1 millió EUR volt a nemzetközi mintában egy első osztályú klubra vetítve. Ezt az értéket Horvátország (4,6 millió EUR), Dánia (2,8 millió EUR), Belgium (2,3 millió EUR), Ausztria (1,8 millió EUR) és Románia (1,2 millió EUR) is meghaladta, míg Görögország (1,1 millió EUR) és Lengyelország

(1,1 millió EUR) ezzel azonos értékkel rendelkezett. A nemzetközi minta többi országa, köztük Magyarország is, egy klubra eső transzfer egyenleg alapján elmaradt a teljes minta átlagától. A magyar egy klubra eső átlagos - 0,5 millió EUR egyenleg Svájc után a második legalacsonyabb érték a mintában. Kizárólag a cseh, magyar és svájci klubok voltak nettó vevői pozícióban.

Első osztályú bajnokságok tőkeellátottsági mutatóinak (saját tőke/összes forrás) bemutatása a nemzetközi mintában és az NB I-ben

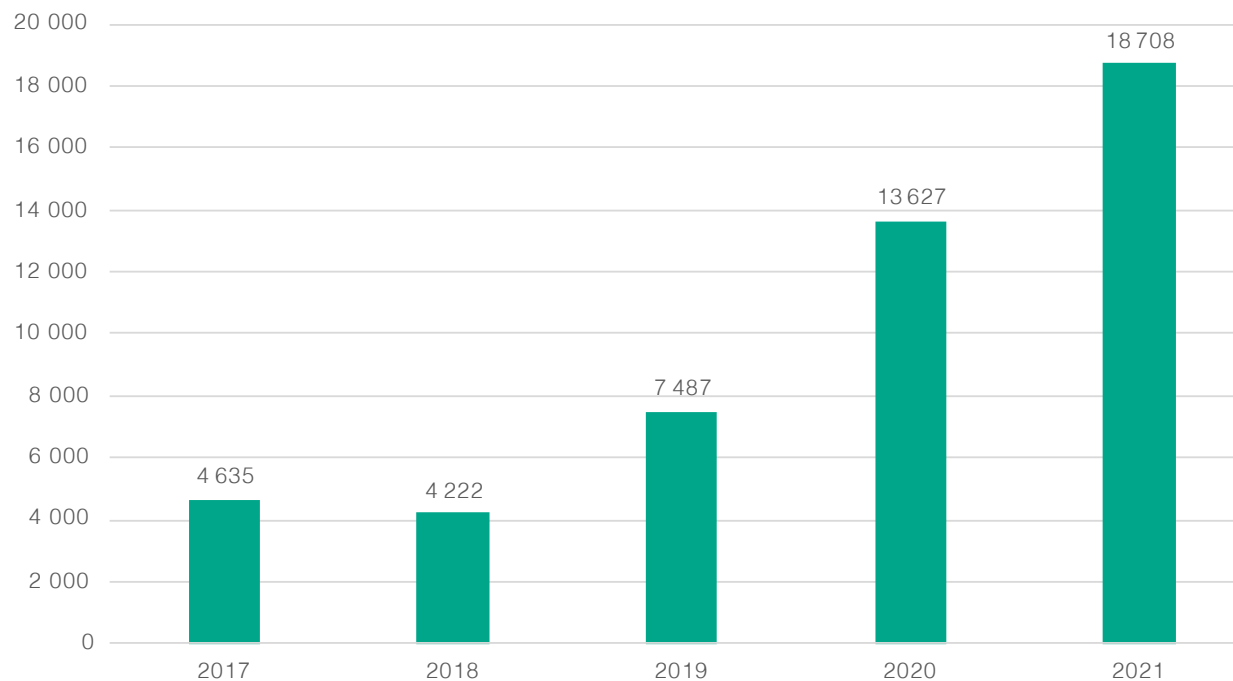
Tőkeellátottsági mutató (2021)

A táblázat bemutatja a magyar és a nemzetközi országok első osztályú bajnokságainak tőkeellátottságát, vagyis azt, hogy a saját forrás értéke milyen arányt képvisel a teljes forráson belül. A magyar bajnokság a mintában a harmadik helyet foglalja el a dán (39%) és a svéd (38%) bajnokság után. A magyar

első osztályú klubok összesített 35%-os tőkeellátottsági mutatója magasabb, mint az első osztályú klubok aggregált értéke Csehországban (29%), Ausztriában (28%) és Horvátországban (25%). A lengyel, szerb, román és szlovén bajnokság mutatója negatív, ami jelentős eladósodottságra utal.

Saját tőke alakulása az elmúlt 5 évben az NB I-ben

A diagram a magyar bajnokság összesített saját tőkéjének alakulását mutatja az elmúlt öt üzleti évben.

Saját Tőke értéke összesítve (millió Ft, 2021)

A saját tőke összesített értéke 2017-ről 2018-ra csökkenést mutatott, viszont utána elkezd meredeken emelkedni. A vizsgált évek alatt a magyar klubok összesített saját tőkeállománya majdnem 3,5-szörösére emelkedett, amely jelentős pénzügyi stabilitást mutat. Az elmúlt években a Magyar Labdarúgó Szövetség kiemelt céljai közé tartozik, hogy a magyar bajnokság klubjai pénzügyileg stabilan működjenek, amelynek elengedhetetlen része a megfelelő tartalék képzése.

TIPPMIX

MOCSI

77

SANKOVIĆ

18

ŠPOLJARIĆ

50

TAJ

8

TIPPMIX

TIPPMIX

TIPPMIX

TIPPMIX

TIPPMIX

TIPPMIX

ÉV

Az Me

Magyar professzionális futballkörkép

Sportszakmai elemzés

Az NB I 2021/2022-es idényének végeredménye

Végső helyezés	Csapat	Mérkőzések száma	Győzelem	Döntetlen	Vereség	Lőtt gólok száma	Kapott gólok száma	Gólkülönbség	Szerzett pontok száma
1	 FERENCVÁROSI TC	33	22	5	6	60	31	29	71
2	 KISVÁRDA MASTER GOOD	33	16	11	6	50	34	16	59
3	 PUSKÁS AKADÉMIA FC	33	14	12	7	43	34	9	54
4	 MOL FEHÉRVÁR FC	33	13	9	11	48	43	5	48
5	 ÚJPEST FC	33	12	8	13	50	48	2	44
6	 PAKSI FC	33	12	7	14	75	63	12	43
7	 DVSC	33	10	9	14	45	52	-7	39
8	 ZTE FC	33	10	9	14	44	58	-14	39
9	 BUDAPEST HONVÉD	33	10	8	15	48	51	-3	38
10	 MEZŐKÖVESD ZSÓRY FC	33	10	8	15	37	49	-12	38
11	 MTK BUDAPEST	33	9	9	15	28	50	-22	36
12	 GYIRMÓT FC GYŐR	33	7	11	15	34	49	-15	32

54%

A 2021–2022-es magyar első osztályú bajnokság összes játépercének nagyságrendileg a fele (54%) volt magyar játéperc. Az átfogó trend a csökkenés irányába mutat.

8,7%

Az U21-es hazai játépercek aránya az összes játéperchez képest 8,7% volt az NB I 2021–2022-es szezonjában. Arányaiban Magyarországon jutott a legkevesebb játéperc a régióban U21-es hazai játékosoknak.

20 ezer perc (222 meccs)

A magyar U21-es játékosok a szezonban átlagosan kb. 20 ezer játépercet (222 meccs) veszítettek a horvát, dán és szlovák fiatalokhoz képest.

38 játékos

A vizsgálat időpontjában összesen 38 magyar játékos szerepelt az NB I-nél magasabban rangsorolt bajnokságban. Ez régiós összehasonlításban alacsonynak tekinthető.

Az öt legnagyobb európai liga (angol Premier League, spanyol LaLiga, német Bundesliga, olasz Serie A, illetve francia Ligue 1) közül összesen 5-en szerepeltek a Bundesligában, illetve egy olasz légiósunk is volt. Ezzel szemben az angol, illetve spanyol pontvadászatban nem szerepelt honfitársunk. Ezen top 5-ös bajnokságok másodosztályában 5 magyar játékos volt.

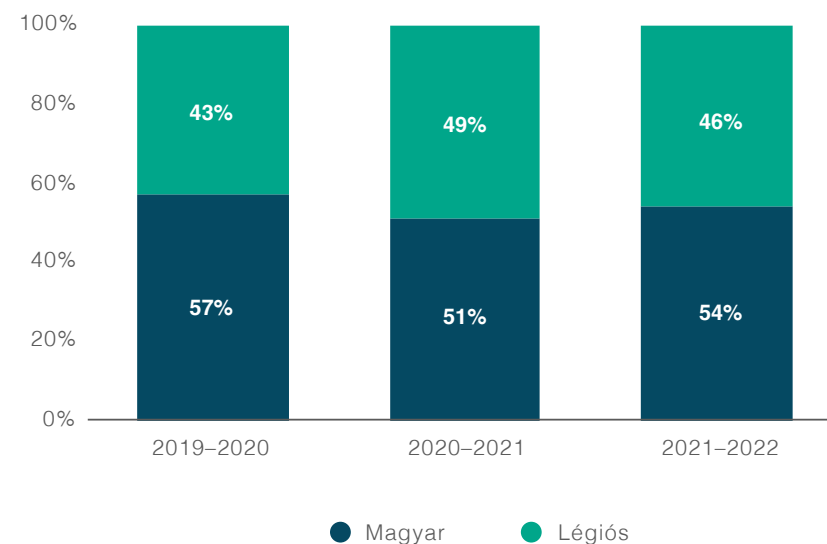
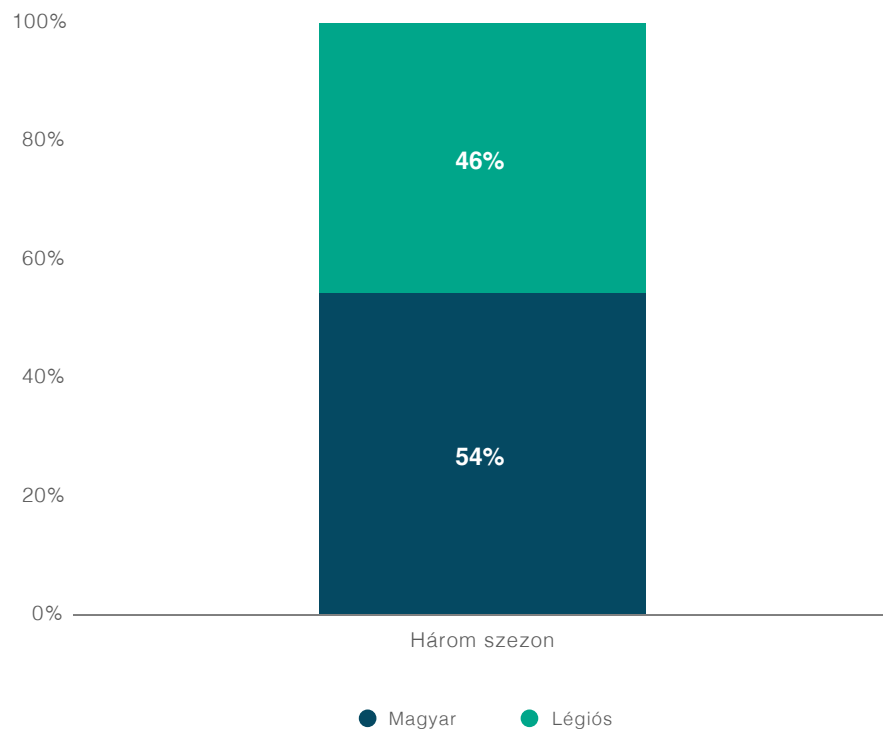

Hazai és külföldi játékosok helyzete

A Magyar Labdarúgó Szövetség továbbra is eltökélt, hogy minél több hazai játékos, és azon belül minél több fiatal játékos szerepelhessen a profi csapatokban. Ezt különböző stratégia lépésekkel is támogatta a közelmúltban. 2018 óta működik a fiatal játékosok, illetve a hazai futballisták szerepeltetését ösztönző támogatási rendszer, melynek alapja a produktivitási mutató. A központi támogatásokból a klubok részben a produktivitási pontszám alapján részesülnek. További ösztönzőként lép be a rendszerbe a 2022-ben bevezetett új támogatási rendszer, amely pozitívan diszkriminálja a fiatal játékosoknak lehetőséget adó klubokat.

A lépések okára, illetve a magyar és fiatal játékosok általános helyzetére és teljesítményére tér ki a következő alfejezet a 2021-2022-es szezon tekintetében.

Magyar* és légiós játékosok aránya ligaszinten

A vizsgált három szezon alapján csökkent a magyar és nőtt a légiós játékosok aránya.

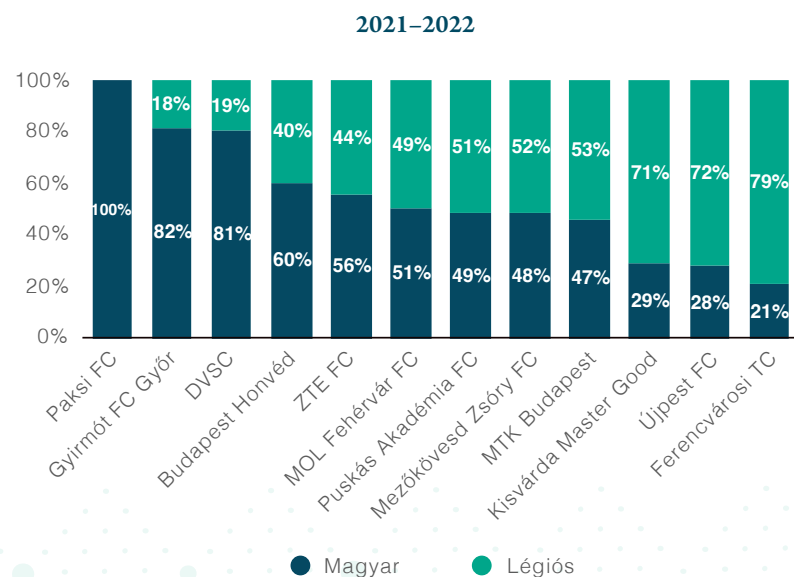
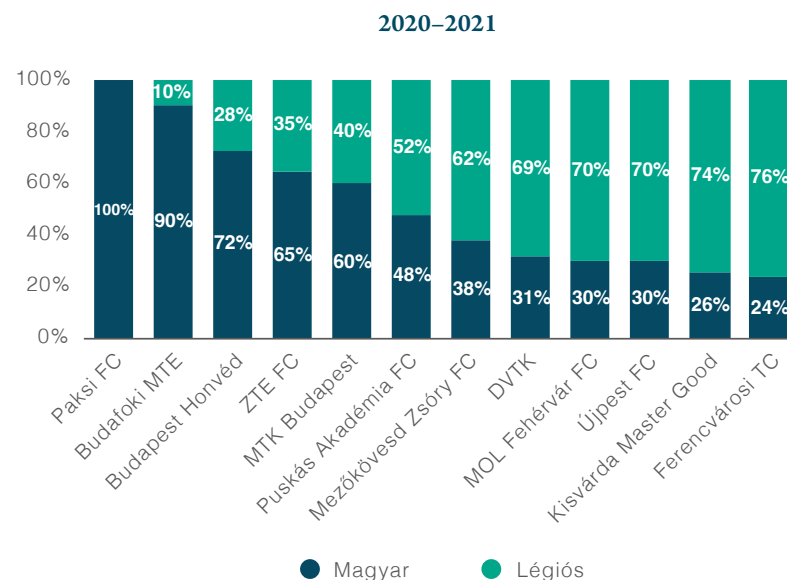
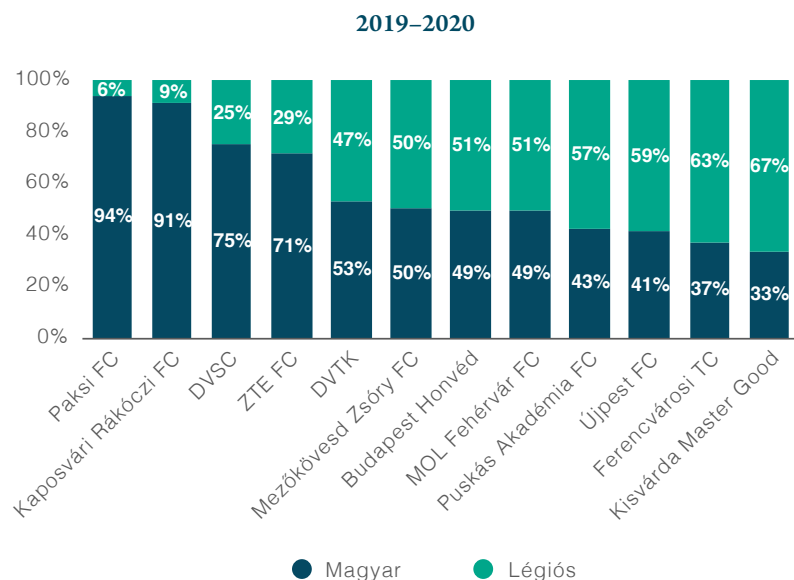
A 2021-2022-es szezonra hat százalékponttal csökkent a magyar játékosok aránya.

A 2021-2022-es szezonra ez három százalékponttal emelkedett, de az átfogó trend a csökkenés irányába mutat.

Magyar és légiós játékosok megoszlása az NB I-ben összesítve és szezononként (2019-2020, 2020-2021 és 2021-2022)

* Az MLSZ szabályzata alapján magyarnak tekintett az a játékos, aki magyar útlevéllel rendelkezik vagy Magyarország területén született.

Magyar* és légiós játékosok aránya klubszinten

A vizsgált három szezon alapján csökkent a magyar és nőtt a légiós játékosok aránya.

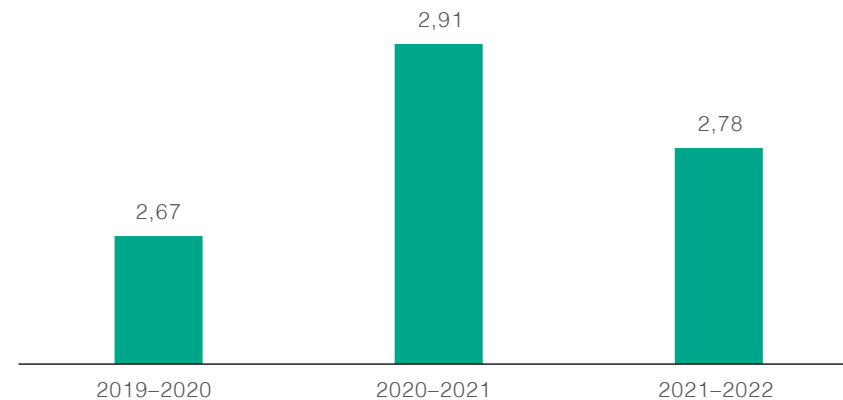
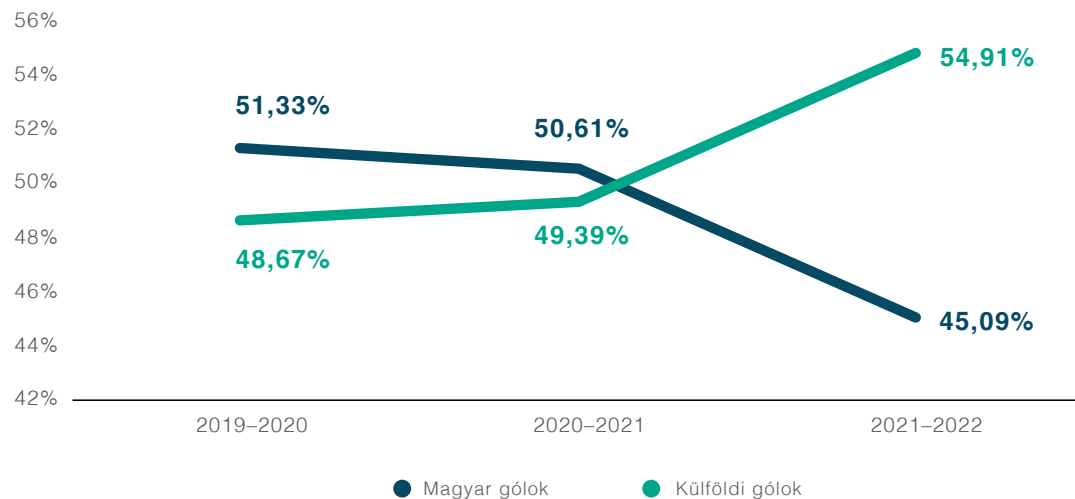
Az elmúlt években az figyelhető meg, hogy a Paksi FC-ben szinte csak magyarok lépnek pályára, míg a Ferencvárosi TC, a Kisvárdai Master Good és az Újpest FC adja a legkevesebb lehetőséget magyar játékosoknak.

A vizsgált szezonok mindegyikében a három legtöbb magyar játékost foglalkoztató klub közül legalább egy kiesett (2019–2020: Kaposvári Rákóczi FC, DVSC; 2020–2021: Budafoki MTE; 2021–2022: Gyirmót FC Győr) az NB I-ből.

Ezzel szemben a Paksi FC mindhárom szezonban kizárólag magyar játékosokkal jól szerepelt. Ahogy a kiadvány korábbi fejezeteiben bemutatásra került, a 2021-es üzleti évben például mind a bevételeihez képest (21. oldal), mind pedig Személyi ráfordításokhoz képest (38. oldal) felülteljesítő volt.

* Az MLSZ szabályzata alapján magyarnak tekintett az a játékos, aki magyar útlevéllel rendelkezik vagy Magyarország területén született.

Magyar és külföldi gólok aránya az NB I-ben

Góllátlag szezononként

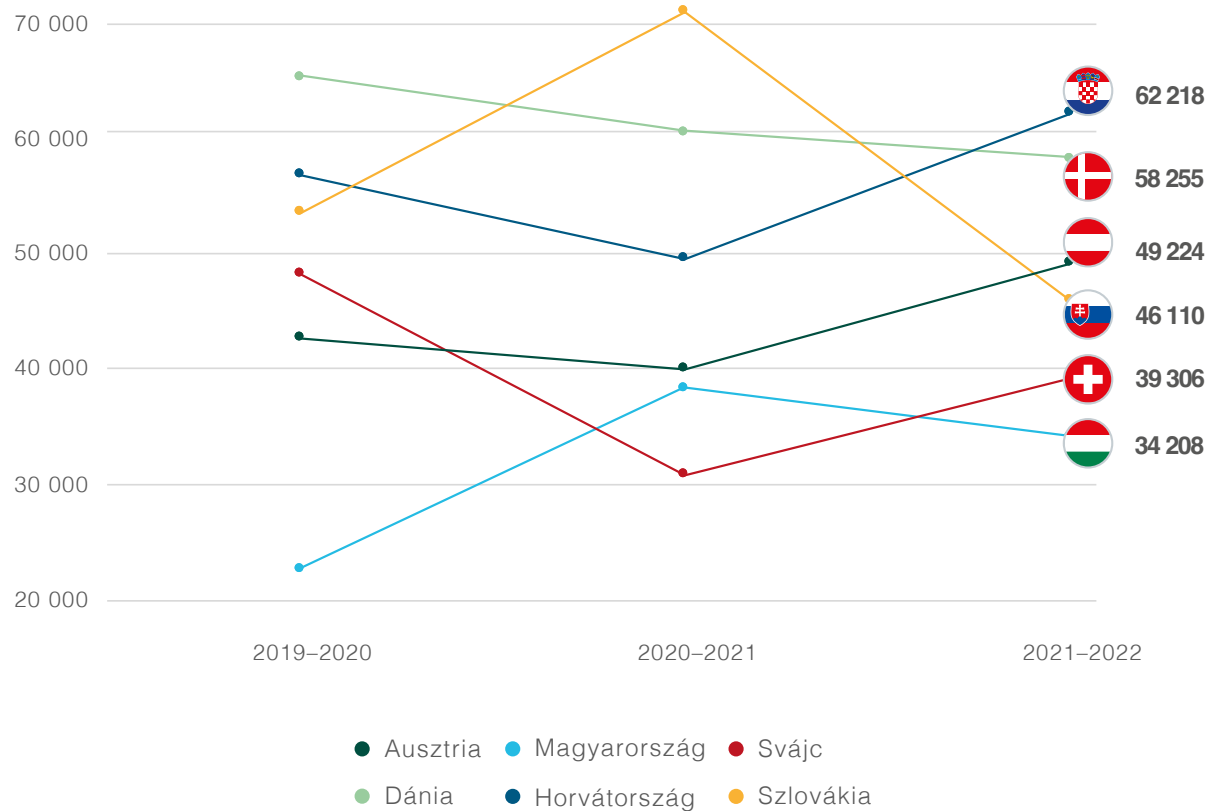
Magyar-külföldi gólok százalékos megoszlása

Szezon	Magyar	Külföldi	Magyar U21
2019-2020	312,9	292,5	518,9
2020-2021	286,4	271,1	389,5
2021-2022	319,1	299,2	522,2

- Évről évre nő a külföldi gólok aránya az NB I-ben: a 2021-2022-es szezonban esett 550 gólnak az 54,91%-át légiósok szerezték. Ez azonban nem meglepő, mivel folyamatosan nő a légiós játékosok száma (61. oldal). Ha több a légiós játékos, akkor több gólt is tudnak lőni, a magyar játékosok egyre kevesebben vannak, így kevesebb gólt is szereznek.
- Az NB I 2021-2022-es szezonjának mérkőzésenkénti góllátlaga 2,78 volt.
- Minden vizsgált szezonban a külföldi játékosoknak kellett a legkevesebb játékpert átlagosan egy gólhoz vagy gólpasszhoz.

Gólhoz vagy gólpasszhoz szükséges átlagos játékpert (középpályások és támadók)

A magyar U21-es játékosok kb. 310 meccsnyi játékpercet veszítettek a horvát fiatalokhoz képest

U21-es hazai játékosok játszott játékperceinek száma összesen

Szezon	2019–2020	2020–2021	2021–2022
Horvátország	655,0	662,1	707
Ausztria	628,3	606,8	683,6
Dánia	611,1	713,3	669,6
Svájc	618,7	552,5	644,4
Szlovákia	596,2	717,9	530
Magyarország	413,3	505,8	510,6

Egy U21-es hazai játékosra jutó játékperc

Szezon	2019–2020	2020–2021	2021–2022
Horvátország	16%	14%	17,5%
Dánia	14%	16%	15,4%
Ausztria	11,3%	10,6%	13%
Szlovákia	16%	17,7%	11,5%
Svájc	13,6%	8,7%	11%
Magyarország	5,8%	9,9%	8,7%

Az U21-es hazai játékpercek aránya az összes játékperchez képest

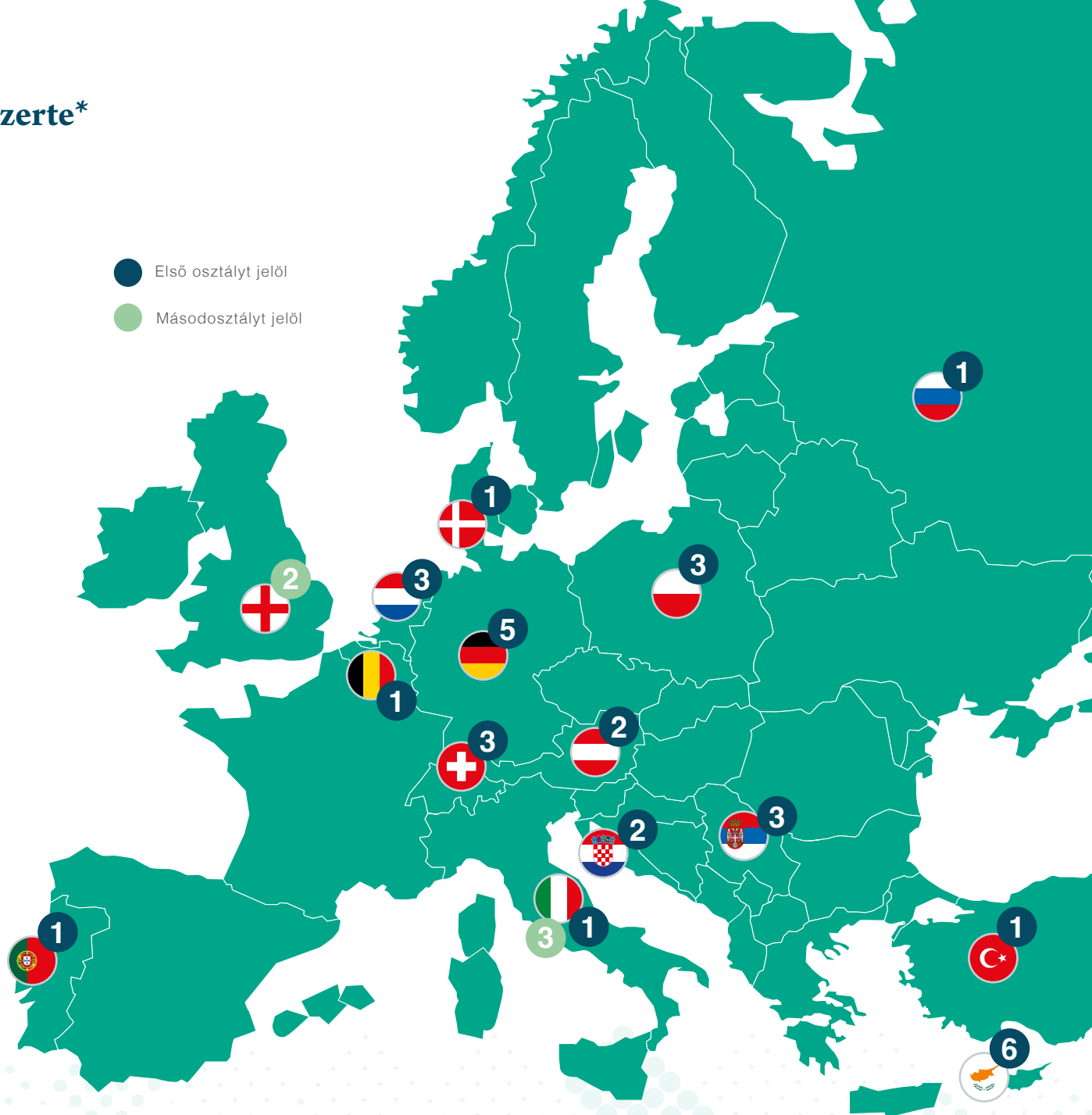
- A magyar U21-es játékosok a 2021-2022-es szezonban átlagosan kb. 20 ezer játékpercet (222 meccs) veszítettek a horvát, dán és szlovák fiatalokhoz képest.
- Arányaiban Magyarországon jut a legkevesebb játékperc U21-es hazai játékosoknak. A három vizsgált szezonban egyszer sem érte el a tíz százalékot.
- Régiós összehasonlításban évről évre az NB I-ben jut a legkevesebb játékperc egy U21-es hazai játékosra.

Magyar nemzetiségű játékosok Európa-szerte*

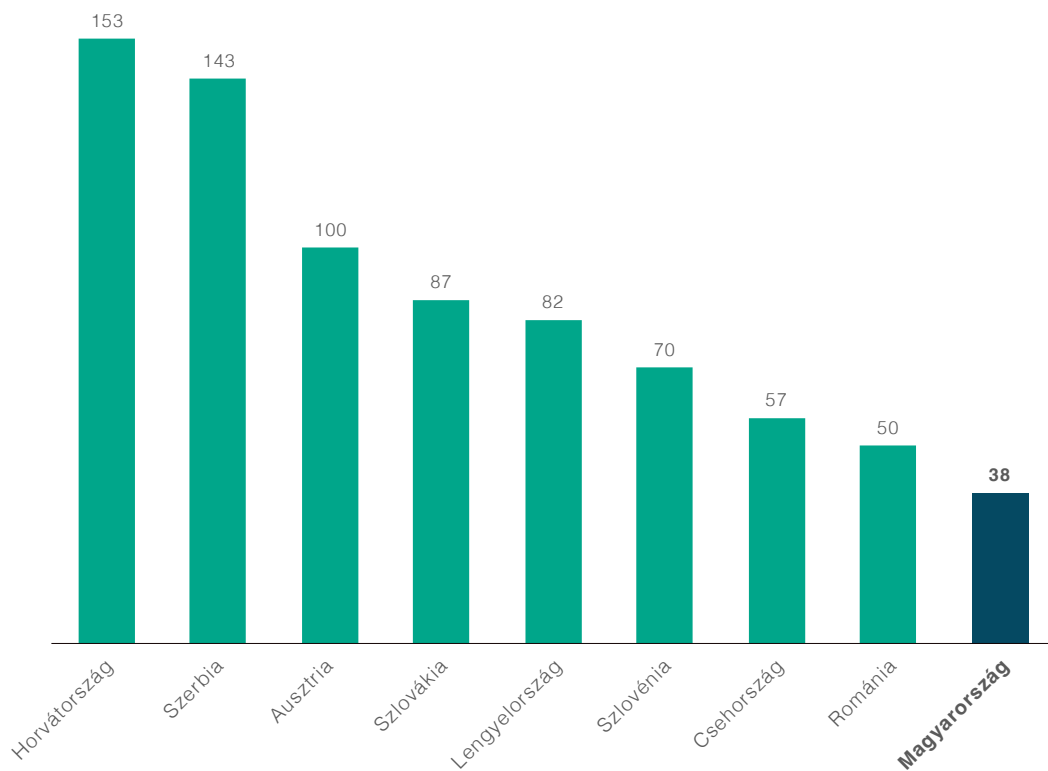
- A vizsgálat időpontjában (2022. 05. 19.) összesen 38 magyar játékos szerepelt Európában az NB I-nél magasabban rangsorolt** bajnokságban.
- Az öt legnagyobb európai liga (angol Premier League, spanyol LaLiga, német Bundesliga, olasz Serie A, illetve francia Ligue 1) közül magasan a legtöbben, összesen 5-en szerepeltek a Bundesligában, illetve egy olasz légiósunk is volt. Ezzel szemben az angol, illetve spanyol pontvadászatban nem szerepelt honfitársunk. Ezen top 5-ös bajnokságok másodosztályában (angol Championship, spanyol LaLiga 2, német Bundesliga II, olasz Serie B, illetve francia Ligue 2) öt magyar játékos volt.
- A vizsgált országok közül Ciprus (6 játékos), illetve Németország (5 játékos) volt a legjellemzőbb felvevőpiac.

* Az adatok a 2022. május 19-ei állapotot tükrözik.

** 2022 májusában az NB I a 27. bajnokság volt az UEFA rangsorában. Az NB I-nél erősebb bajnokságnak a rangsorban az NB I előtt elhelyezkedő 26 első osztályú bajnokságot tekintettük.

Régiós összevetésben Magyarország adta* a legkevesebb játékost NB I-nél magasabban rangsorolt** bajnokságba

Légiósok az NB I-nél magasabban rangsorolt bajnokságokban

- A vizsgálat időpontjában (2022. 05. 19.) összesen 38 magyar játékos szerepelt az NB I-nél magasabban rangsorolt bajnokságban.
- Régiós összevetésben nekünk volt a legkevesebb olyan játékosunk, aki az NB I-nél magasabban rangsorolt bajnokságban szerepelt légiósként.
- Az NB I-nél erősebb bajnokságok az UEFA-rangsor alapján kerültek meghatározásra, de jelen kimutatásban megjelenítésre került az öt topliga másodosztálya is.

* Az adatok a 2022. május 19-ei állapotot tükrözik.

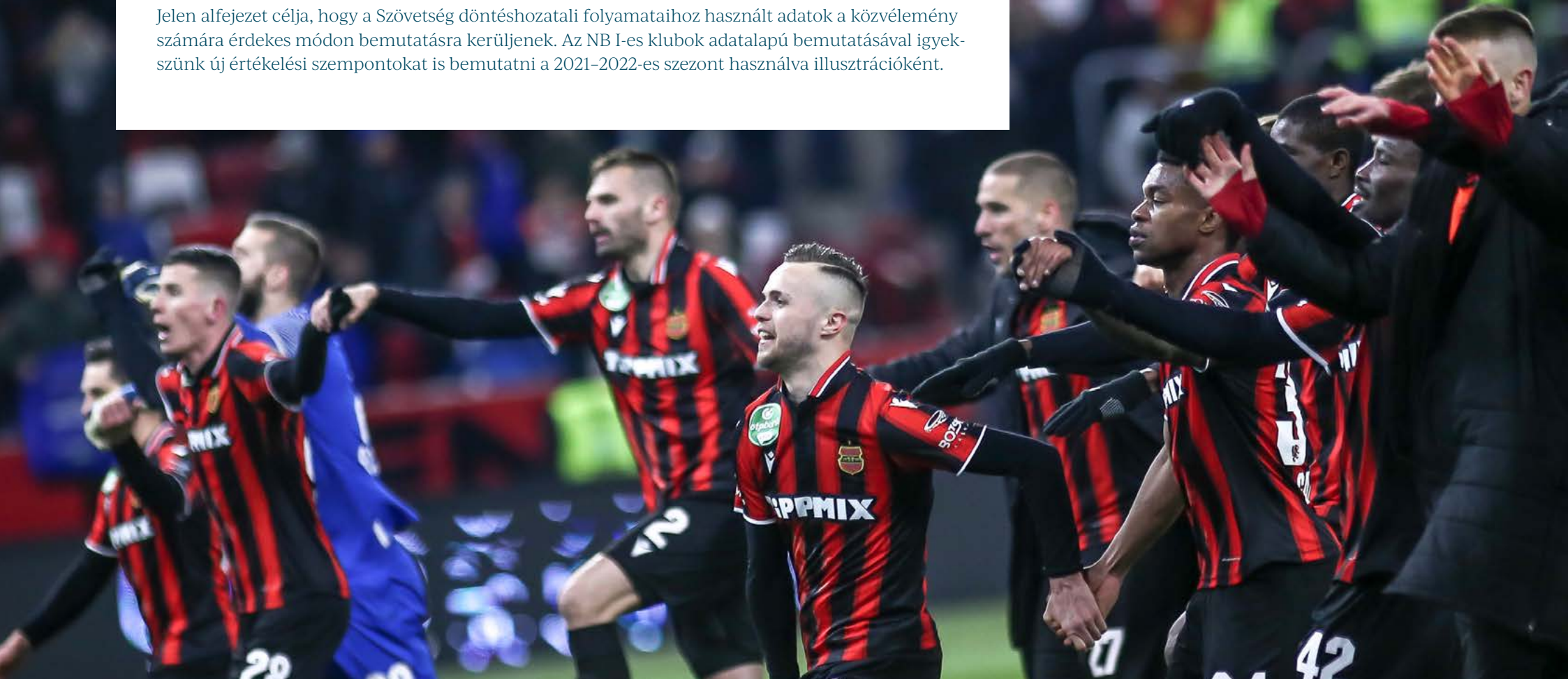
** 2022 májusában az NB I a 27. bajnokság volt az UEFA rangsorában. Az NB I-nél erősebb bajnokságnak a rangsorban az NB I előtt elhelyezkedő 26 első osztályú bajnokságot tekintettük.

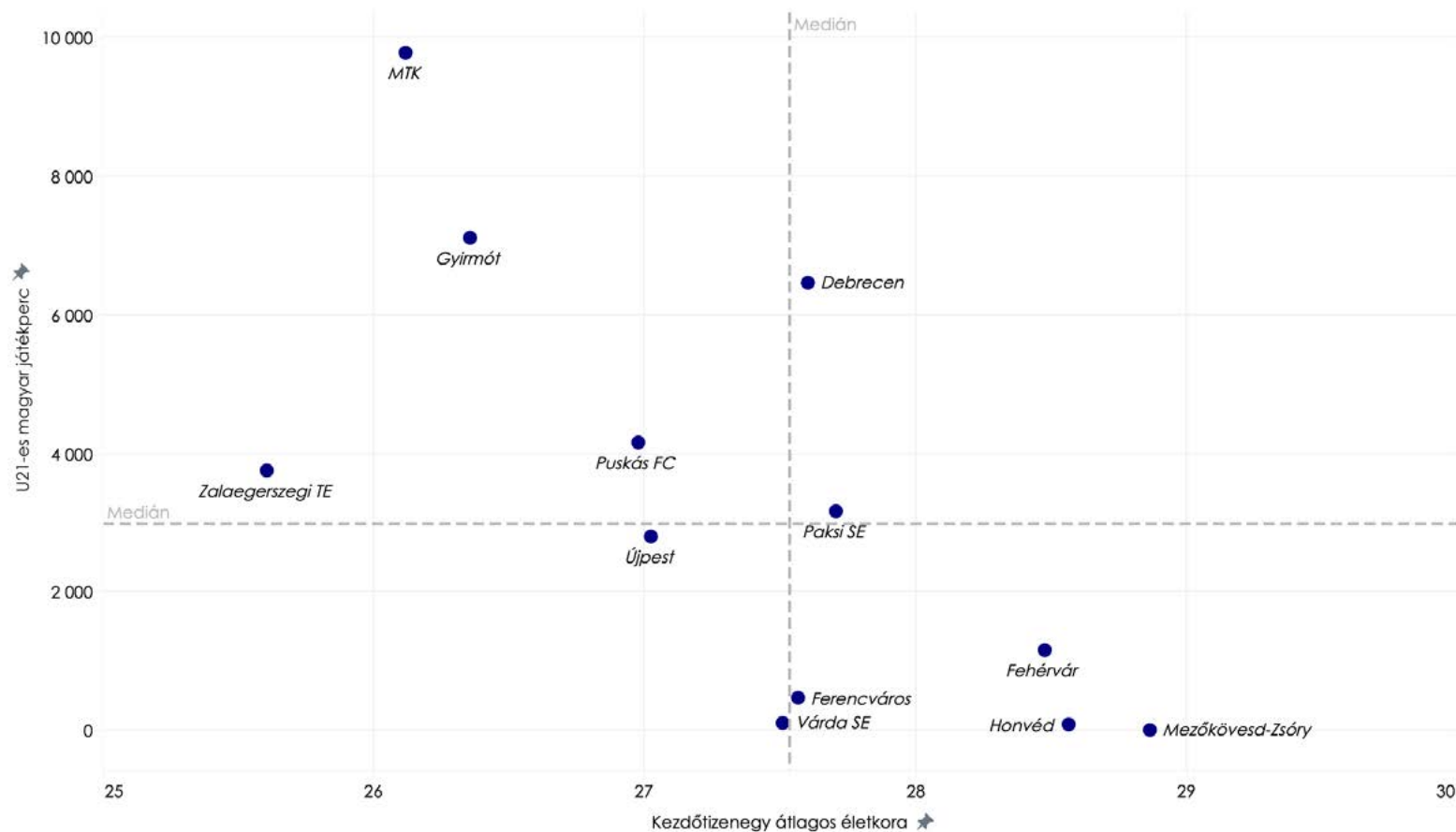
Csapat szintű összehasonlítás

A Magyar Labdarúgó Szövetség adatalemzési csoportja által elvégzett munka nemcsak a napi operatív feladatokban játszik fontos szerepet, hanem 2–3 év elteltével olyan nagy elemszámú trendelemzések elkészítése is lehetségessé válik, amely jelentősen segíti a hazai labdarúgás fejlesztésével kapcsolatos döntések meghozatalát. A modern technológiák és informatikai alkalmazások integrálását a hazai futballba az MLSZ a nemzetközi szintű eszközrendszerek bevezetésével és használatával igyekszik elősegíteni: iparági szoftverek és multimédiás alkalmazások, klubmenedzsment platformok, kamerarendszerek, adatszolgáltatói együttműködések, adatbázisépítés és vizualizáció területén is aktív a Szövetség.

Jelen alfejezet célja, hogy a Szövetség döntéshozatali folyamataihoz használt adatok a közvélemény számára érdekes módon bemutatásra kerüljenek. Az NB I-es klubok adatait alapú bemutatásával igyekszünk új értékelési szempontokat is bemutatni a 2021–2022-es szezont használva illusztrációként.

A kezdőtizenegyek átlagéletkora és az U21-es magyar játépercek kapcsolata

Az NB I 2021–2022-es szezonjában átlagosan a ZTE FC-nek volt a legfiatalabb a kezdőcsapata (25,6 év). A bajnokságban nyolcadik helyen végző csapat összesen 3 746 percet biztosított U21-es magyar játékosoknak a szezonban.

A ZTE FC után az MTK Budapesté és a Gyirmót FC Győré volt a legfiatalabb kezdőcsapat, ráadásul ők adták a legtöbb lehetőséget fiataloknak: az MTK Budapestben 9 779, a Gyirmót FC Győrben 7 114 percet játszottak az U21-es magyarok.

A DVSC-ben 6 461 perc jutott a magyar tehetségeknek, de a pályára küldött kezdőcsapatok átlagéletkora már 27,6 volt.

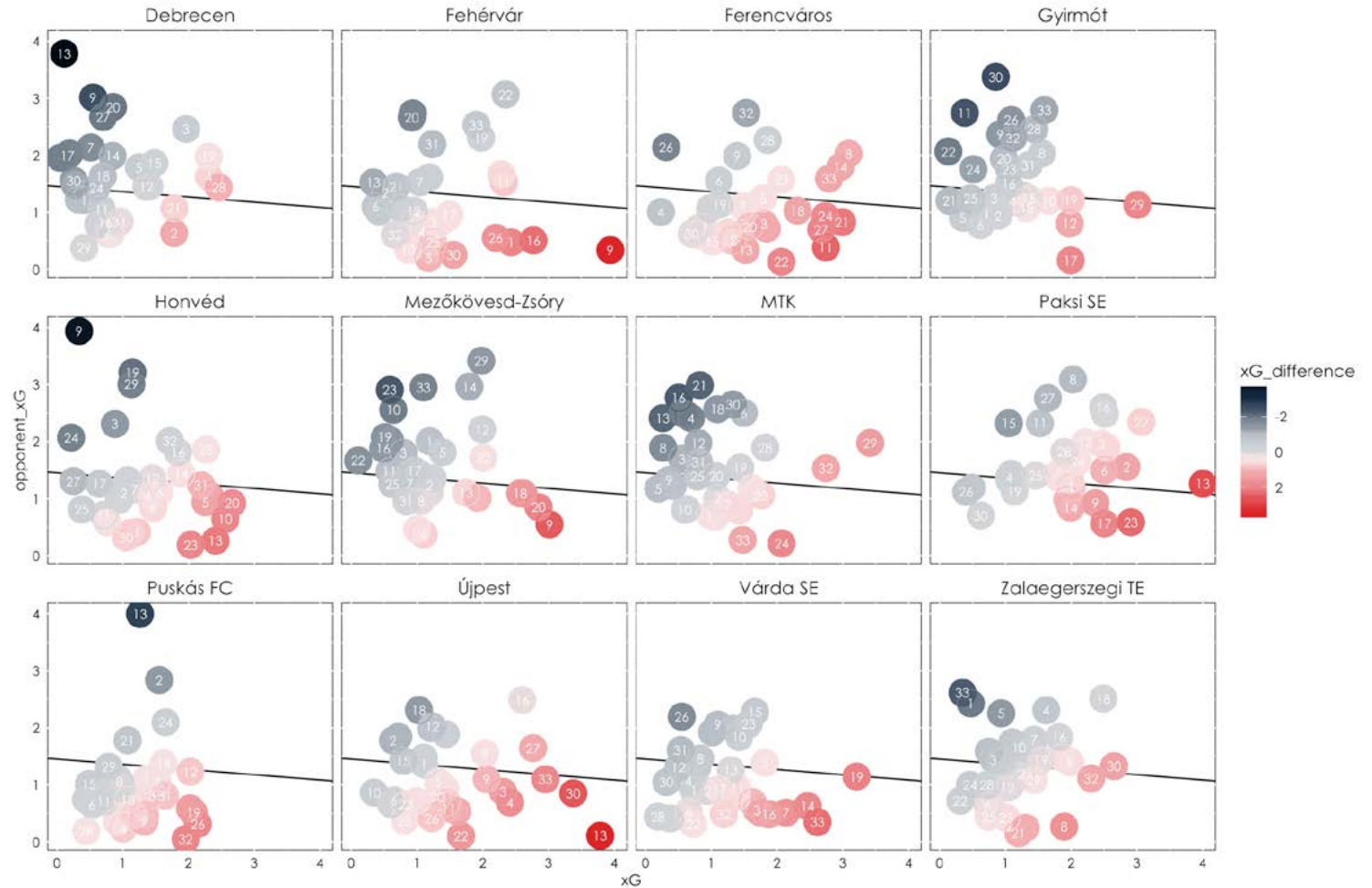
A skála végén a Mezőkövesd Zsóry FC áll, amely a legidősebb (28,9 év) kezdőcsapatokat küldte pályára a szezon során, és mindössze hat percet biztosított U21-es magyaroknak.

xG-xGA fordulónként

Az xG-mutató (expected goal, azaz várható gól) minden kapura lövést minősít, és így a kialakított helyzetek minőségét reprezentálva realisabb képet ad egy csapat mérkőzésen nyújtott teljesítményéről. Egy-egy kapura lövés minőségét az xG-modell a múltbéli adatokból tanulva határozza meg: több év összes lövésének jellemzőit vizsgálva, azokból tanulva, az xG-modell minden lövéshez hozzárendel egy valószínűséget, és megmondja, hogy egy hasonló jellemzőkkel leadott lövés az adott bajnokságban egy átlagos képességű játékost tekintve mekkora valószínűséggel eredményez gólt. Minél több és minél jobb minőségű helyzetet dolgoz ki egy csapat, annál nagyobb lesz az xG-mutató értéke. Az xGA ugyanezt mutatja meg, csak az ellenfélre vonatkoztatva.

Az ábrán a csapatok xG (x tengely) és xGA (y tengely) értékei láthatók fordulóról fordulóra (minden egyes kör egy fordulót reprezentál). A körök színe az adott csapat xG- és xGA-értéke közötti különbséget mutatja. Ami ligaszinten elmondható, hogy kevés nagy különbségű meccs volt az NB I-ben, csak elvétve fordult elő, hogy valaki - xG alapján - sok gólos különbséget ért el.

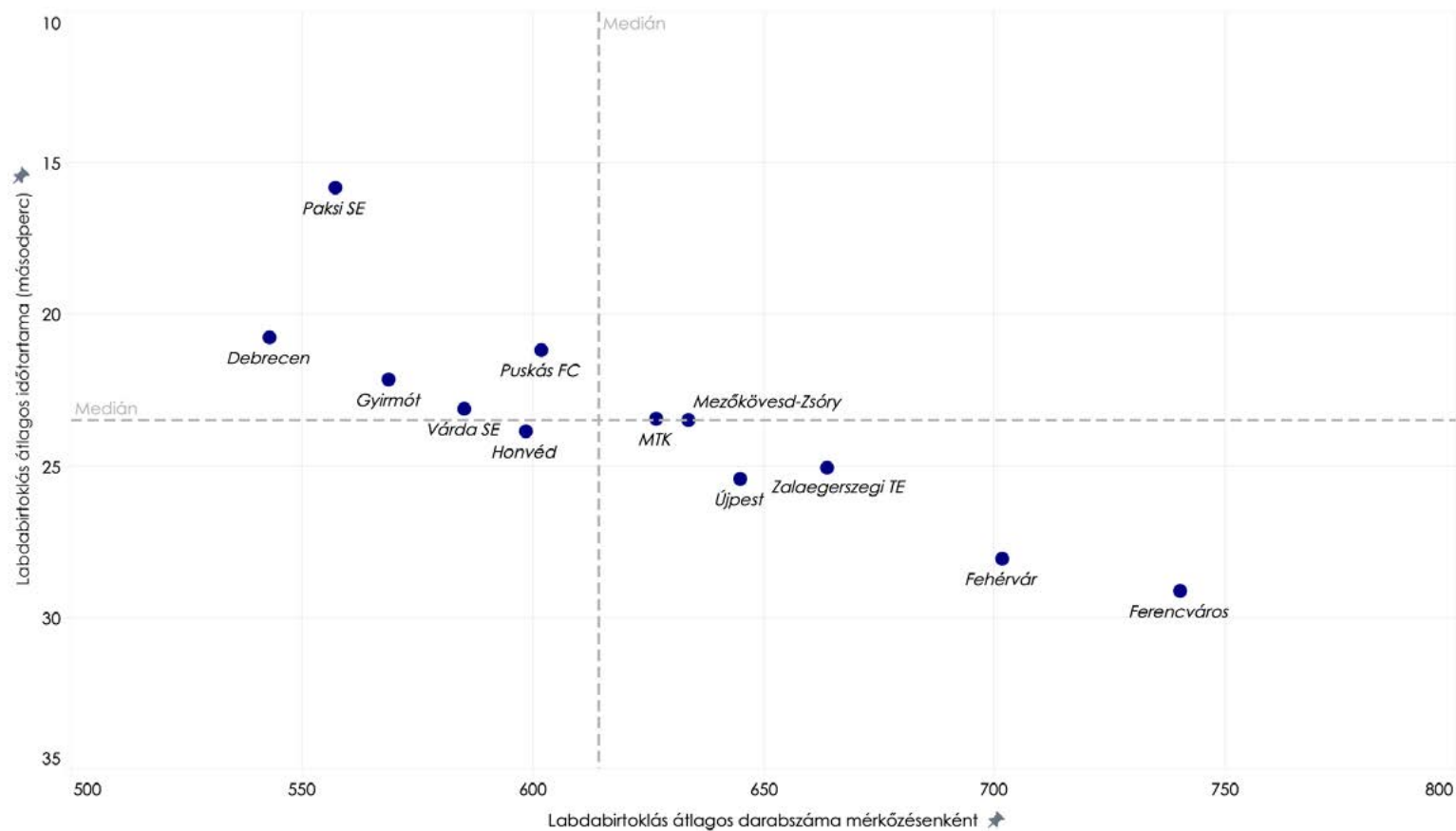
Csapat szinten az látszik, hogy a Ferencvárosi TC, a MOL Fehérvár FC, a Paksi FC és az Újpest FC sok nagy xG-s meccset játszott, míg a két kieső, az MTK Budapest és a Gyirmót FC Győr xGA-ja rendszerint magas volt. Egy-két kivételtől eltekintve, a Puskás Akadémia FC meccsei a regressziós görbe alatt voltak, ami azt jelenti, hogy az ellenfelek kevés jó minőségű helyzetet tudtak kialakítani ellenük. Ugyanakkor az is igaz, hogy a Puskás Akadémia FC sem tudott kettőnél több góllal való helyzetet kidolgozni egyetlen meccsen sem.

A labdabirtoklások* darabszáma és átlagos időtartama közötti kapcsolat

Az NB I 2021–2022-es szezonjában különféle módon futballoztak a csapatok. Voltak, akik domináltak, és hosszas labdajáratással próbálták meg kihasználni az ellenfél védelmének megingásait. Mások a labdaszerzés utáni gyors és direkt támadásvezetéssel igyekeztek eredményt elérni.

Nem meglepő, hogy a bajnok Ferencvárosi TC-nek volt a legtöbb labdabirtoklása mérkőzésenként, amelyek ráadásul átlagosan majdnem 30 másodpercig tartottak. Szintén domináns szerepet töltött be a MOL Fehérvár FC, amelyet a labdabirtoklások darabszámát tekintve a ZTE FC követett a sorban. Ahogy csökken a labdabirtoklások átlagos darabszáma, úgy csökken az átlagos időtartama is: minél kevesebbet van egy csapatnál a labda, annál előbb szeretne eljutni az ellenfél kapujáig. Ilyen csapat volt a DVSC, amelynek a legkevesebb labdabirtoklása volt meccsenként a 2021–2022-es szezonban, és azok is átlagosan alig több, mint húsz másodpercig tartottak. A legkevesebb időt a Paksi FC töltötte a labdával, amely egész pályás letámadásának köszönhetően gyakran már a támadóharmadban megszerezte a labdát, így egy-két húzásból ott tudott lenni a kapu előtt.

* Egy csapat labdabirtoklásának minősül azon események sorozata, amelyet ugyanazon csapat játékosai hajtanak végre a mérkőzések során a labdával.

Kapuspasszok*

Az alábbi ábrán az látható, hogy egymáshoz viszonyítva a pályán hova passzoltak a kapusok. Az át-fogó elemzés érdekében az összes passz (kapuski-rúgás, passz nyílt játékhelyzetből, valamint pontos és pontatlan passzok is) figyelembe vételre kerültek.

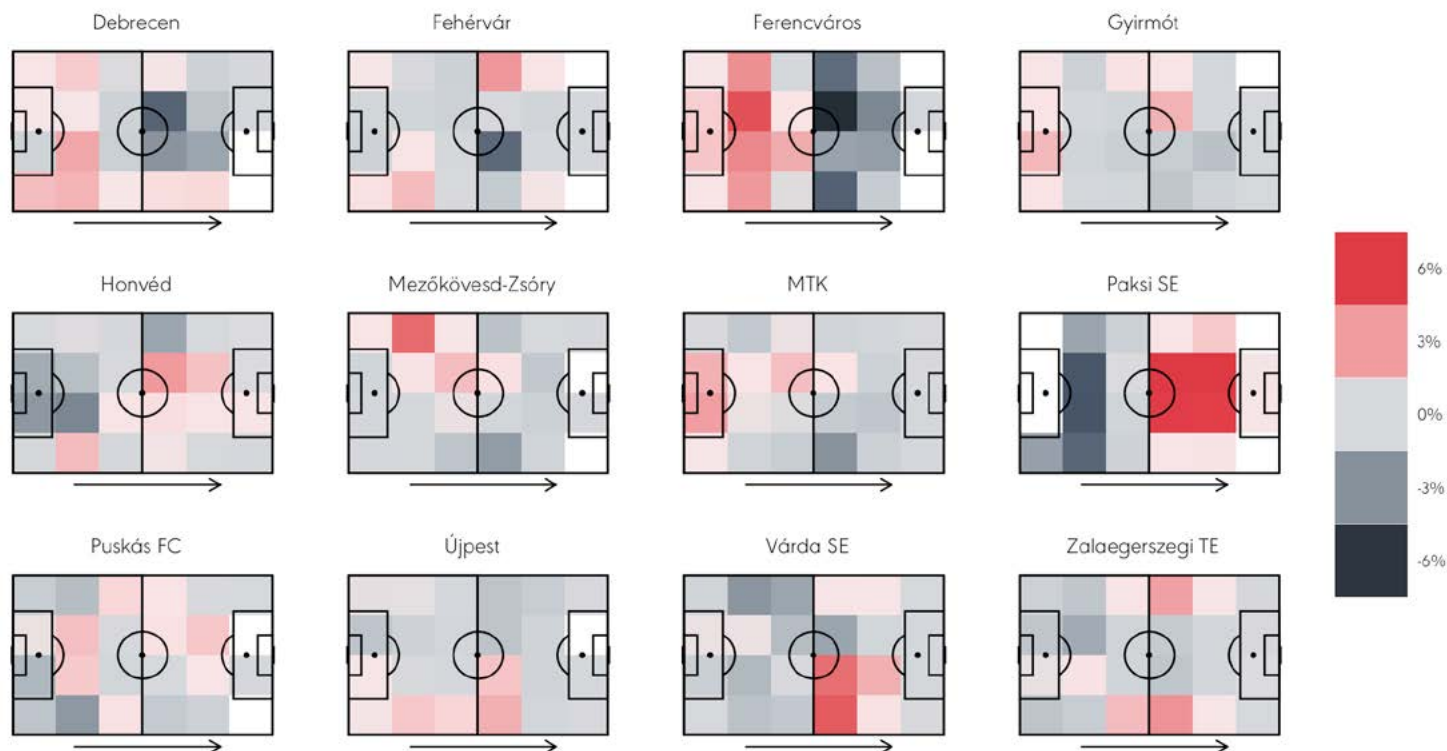
Nem meglepő módon, ahogy azt korábban szemlélítettük, a Ferencvárosi TC birtokolta a legtöbbet a labdát a bajnokságban, szintén az FTC csapata próbálkozott legtöbbször hátulról labdakihozattal. Az ő esetükben a saját térfelük, különösen annak középső harmada a piros. Oda passzolt az átlagos NB I-es kapushoz képest legtöbbet a Ferencvárosi TC hálóőre.

Rajtuk kívül érdemes még újfent kiemelni a Paksi FC csapatát, akiknél a Ferencvárosi TC ellentétét láthatjuk: nem próbálták meg hátulról kihozni a labdát, a kapusok inkább az ellenfél térfelének középső részét vették célba passzaikkal. Ez a kiugró érték sem meglepetés annak fényében, hogy az előző oldalakon bemutatásra került a Paksi FC direkt felfogása, és hogy ennek következtében ők birtokolták a legrövidebb ideig átlagosan a játékszert.

Taktikai elemként azonosítható, hogy a Mezőkövesd Zsóry FC leginkább a bal oldali védő bevonásával, míg a Kisvárdai Master Good jobb oldalon hosszabban előreljuttatott labdákkal próbálkozott.

Hova passzoltak a legtöbbet a kapusok az NBI-ben?

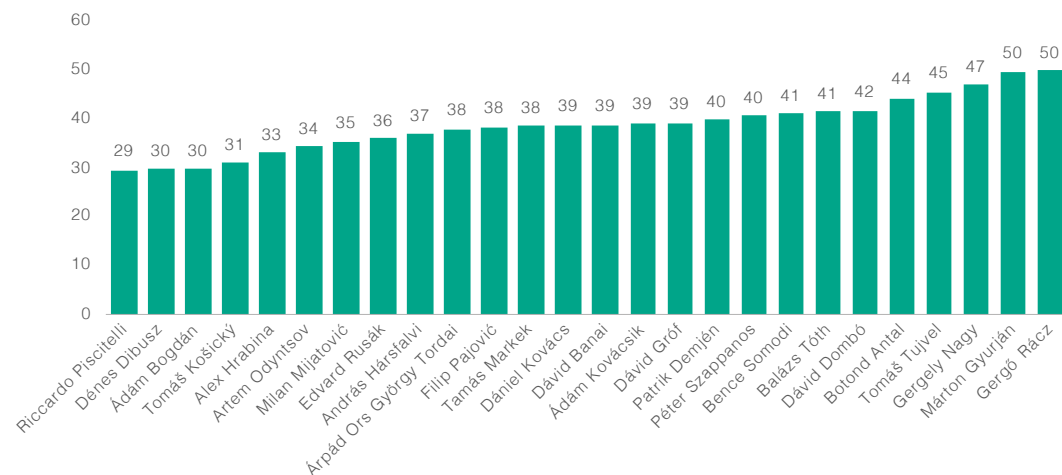
NBI - 2021/2022

* A kapusok alábbi passzainak vizsgálatánál az összes lehetséges játékhelyzetet (nyílt és rögzített játékhelyzetek) figyelembe vettük.

Kapuspasszok*

Játékos	Klub	Összes passz	Pontos passzok száma	Passzpontosság (%)
Demjén Patrik	ZTE FC	961	824	86%
Milan Mijatović	MTK Budapest	944	804	85%
Szappanos Péter	Budapest Honvéd	935	803	86%
Kovács Dániel	MOL Fehérvár FC	762	632	83%
Dombó Dávid	Kisvárdai Master Good	718	620	86%
Dibusz Dénes	Ferencvárosi TC	675	608	90%
Banai Dávid	Újpest FC	679	582	86%
Rusák Edvárd	Gyirmót FC Győr	631	561	89%
Tordai Árpád Örs György	Mezőkövesd Zsóry FC	577	478	83%
Gróf Dávid	DVSC	513	445	87%
Hársfalvi András	Gyirmót FC Győr	476	428	90%
Nagy Gergely	Paksi FC	478	387	81%
Tóth Balázs	Puskás Akadémia FC	379	338	89%
Markek Tamás	Puskás Akadémia FC	321	283	88%
Tomáš Košický	DVSC	311	277	89%
Rácz Gergő	Paksi FC	330	259	78%
Riccardo Piscitelli	Mezőkövesd Zsóry FC	242	220	91%
Filip Pajović	Újpest FC	180	156	87%
Hrabina Alex	DVSC	180	155	86%
Artem Odynstov	Kisvárdai Master Good	156	142	91%
Bogdán Ádám	Ferencvárosi TC	149	141	95%
Kovácsik Ádám	MOL Fehérvár FC	150	131	87%
Antal Botond	Mezőkövesd Zsóry FC	110	88	80%
Tomáš Tujvel	Budapest Honvéd	90	74	82%
Somodi Bence	MTK Budapest	67	52	78%
Gyurján Márton	ZTE FC	30	24	80%

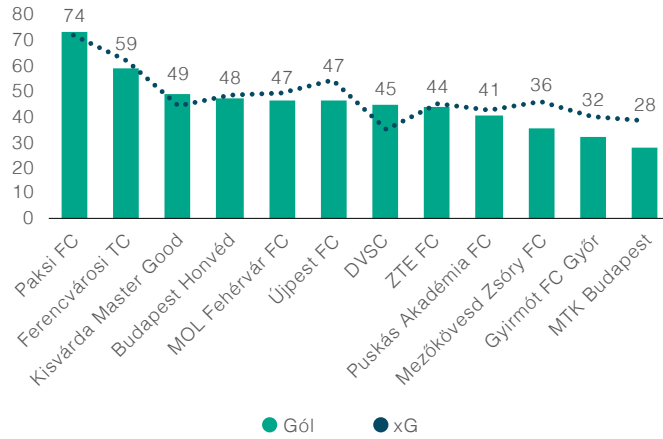
Egy passz átlagos távolsága (méter)

Az NB I 2021–2022-es szezonjában legalább egy percet pályán töltő kapusai átlagosan 424,76 passzal próbálkoztak az idény során. A legtöbb passz a ZTE FC kapusának, Demjén Patrik nevéhez kapcsolódik. Ő az idény során 961 átadással próbálkozott. A kapusok átlagos passzpontossága 86%-ot mutatott az előző idényben. A legjobb passzpontossággal a Ferencvárosi TC kapusa, Bogdán Ádám rendelkezett (95%).

A passzok átlagos távolsága 38,6 méter volt. A legrövidebb átlagos távolsággal Riccardo Piscitelli (Mezőkövesd Zsóry FC, 29 m) rendelkezett, őt a Ferencvárosi TC két kapusa követte. Az összefüggés nyilvánvaló az előző oldalon bemutatott taktikai elemmel, miszerint a Mezőkövesd Zsóry FC a bal oldali védő, míg a Ferencvárosi TC a teljes védősor bevonásával próbált a legtöbb esetben támadást építeni. A leghosszabb átlagos passztávolsággal Rácz Gergő (Paksi FC, 50 m) és Gyurján Márton (ZTE FC, 50 m) rendelkeztek. A Paksi FC hálóőrének statisztikája illeszkedik a csapata korábban bemutatott direkt stílusába, amely során igyekeztek minél előbb eljuttatni a támadó harmadba a labdát, többek között Ádám Martin irányába.

* A kapusok alábbi passzainak vizsgálatánál az összes lehetséges játékhelyzetet (nyílt és rögzített játékhelyzetek) figyelembe vettük.

Gólok

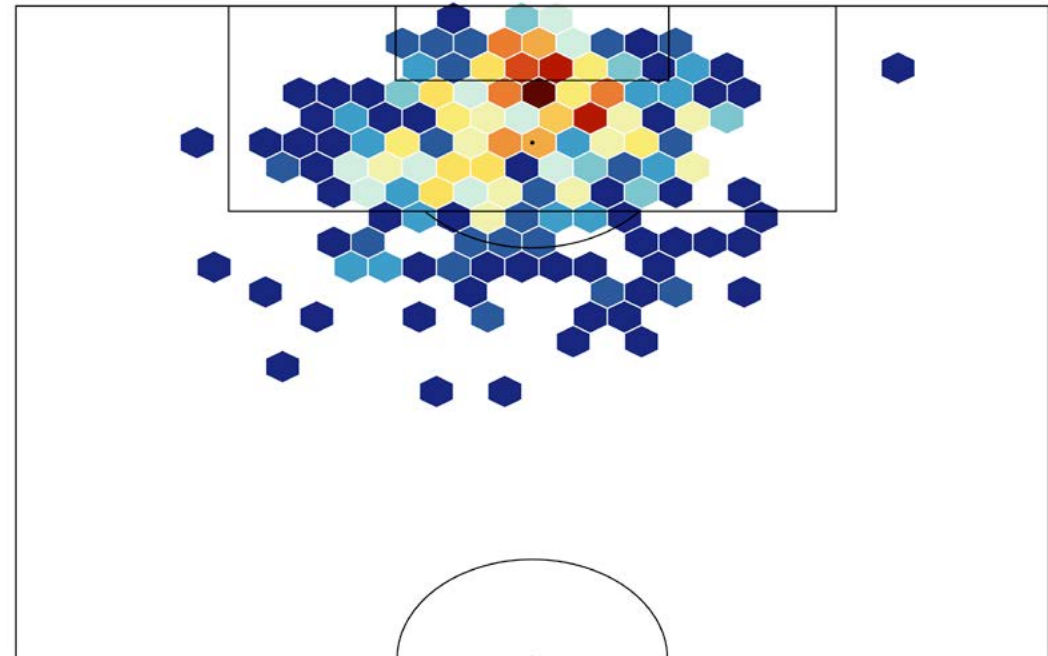

Szerzett gólok és az xG alakulása

Az öngólokat nem számolva, összesen 550 gólt rúgtak a csapatok az NB I 2021–2022-es szezonjában. A legtöbb találatot a Paksi FC szerezte, amely 1,5 góllal felülteljesítette az xG-jét (72,46). A leginkább túlteljesítő csapat a Kisvárdai Master Good volt, amely 49 gólt rúgott, miközben a helyzetei minősége 44,54 góllra voltak elegendők. A várakozásokhoz képest a Mezőkövesd Zsóry FC teljesített a leginkább alul, hiszen 46,3-as xG mellett 36 gólt rúgott. A két legkevesebb gólt szerző csapat (Gyirmót FC Győr, MTK Budapest) búcsúzott az NB I-től a szezon végén.

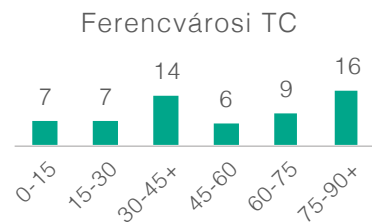
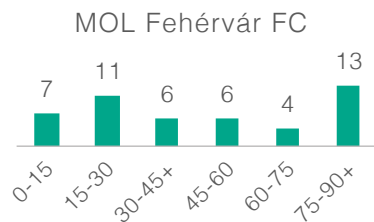
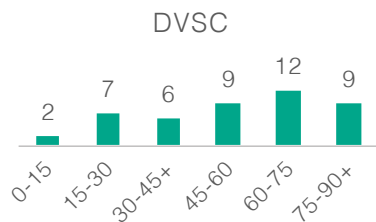
Honnan szereztek a legtöbb gólt a 2021/2022-es idényben?

NBI | Nyílt játékhelyzetből szerzett gólok

Az NB I 2021–2022-es szezonjában összesen 479 gólt rúgtak a csapatok nyílt játékhelyzetek után. A gólok közül 416 (86,8%) a tizenhatoson belülről született. A góllal végződő lövések átlagos xG-értéke 0,24 volt.

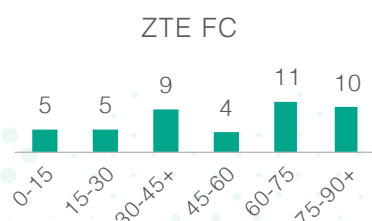
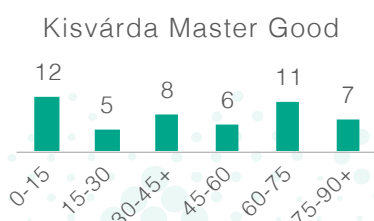
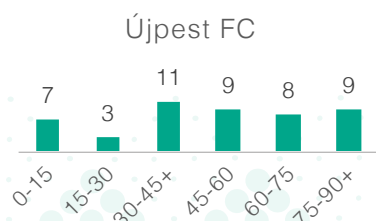
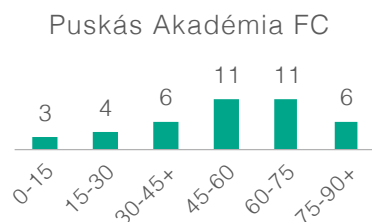
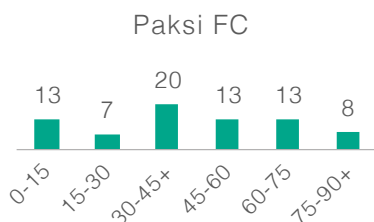
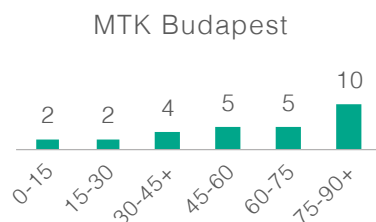
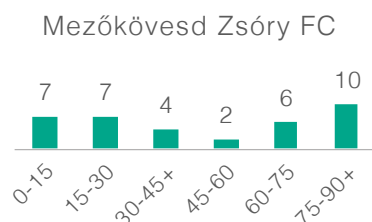
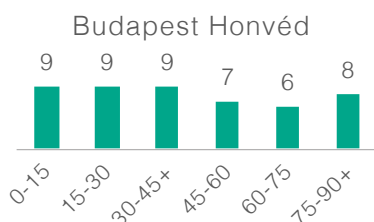
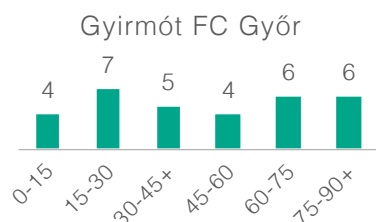
Gólok

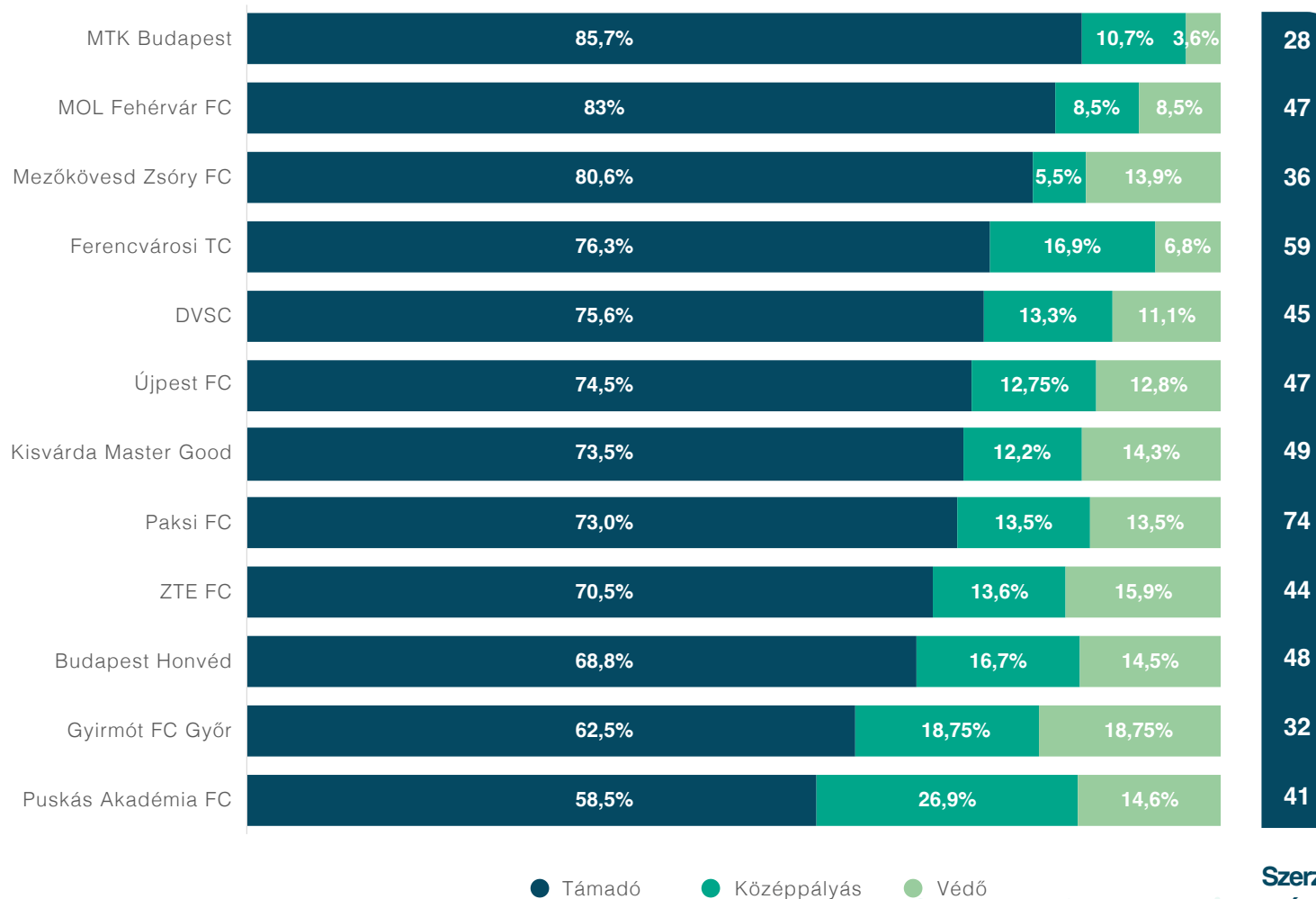
Az öngólok nélkül szerzett 550 gólból 78 a 0-15., 74 a 15-30., 102 a 30-45., 82 a 45-60., 102 a 60-75., 112 pedig a 75-90. perc között esett. A legtermékenyebb időszak tehát a meccsek utolsó negyedórája volt, de ebbe beletartoztak a hosszabbítások is.

Csapat szinten a Ferencvárosi TC szerzte a legtöbb gólt (16) a meccsek utolsó tizenöt percében, míg a Paksi FC az első féldő végén, a 30-45. perc között volt a leghatékonyabb, amikor is 20 alkalommal talált a kapuba.

Összesen négy csapat, a MOL Fehérvár FC, a Budapest Honvéd, a Paksi FC és a Kisvárdai Master Good volt, amely az első féldőben több gólt lőtt, mint a másodikban. A legnagyobb kontraszt a két féldő esetében a DVSC-nél és a Puskás Akadémia FC-nél mutatkozott. Mindkét csapat tizenöt góllal szerzett többet a második 45 percben, mint az első féldőben.

Gólok

Szerzett gólok száma

A 2021–2022-es szezonban az MTK Budapestben szerezték a gólokat legnagyobb arányban támadók. Gólok terén a Puskás Akadémia FC függött a legkevésbé a támadóitól, akik a találatok mindössze 58,5%-áért feleltek. A csapat góljainak 26,9%-át középpályások szerezték. A Gyirmót FC Győr góljainak 62,5%-át rúgták támadók, a fennmaradó részen a középpályások és a védők egyenlő arányban, 18,75–18,75%-ban osztoztak – ennél nagyobb arányban semelyik másik csapatban sem szerezték gólokat védők.

A különböző posztok kategorizálása a következő módon történt:

Védő: Belső védők, szélsővédők, szárnyvédők.

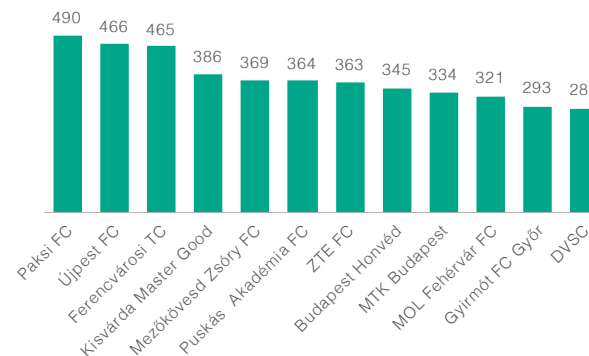
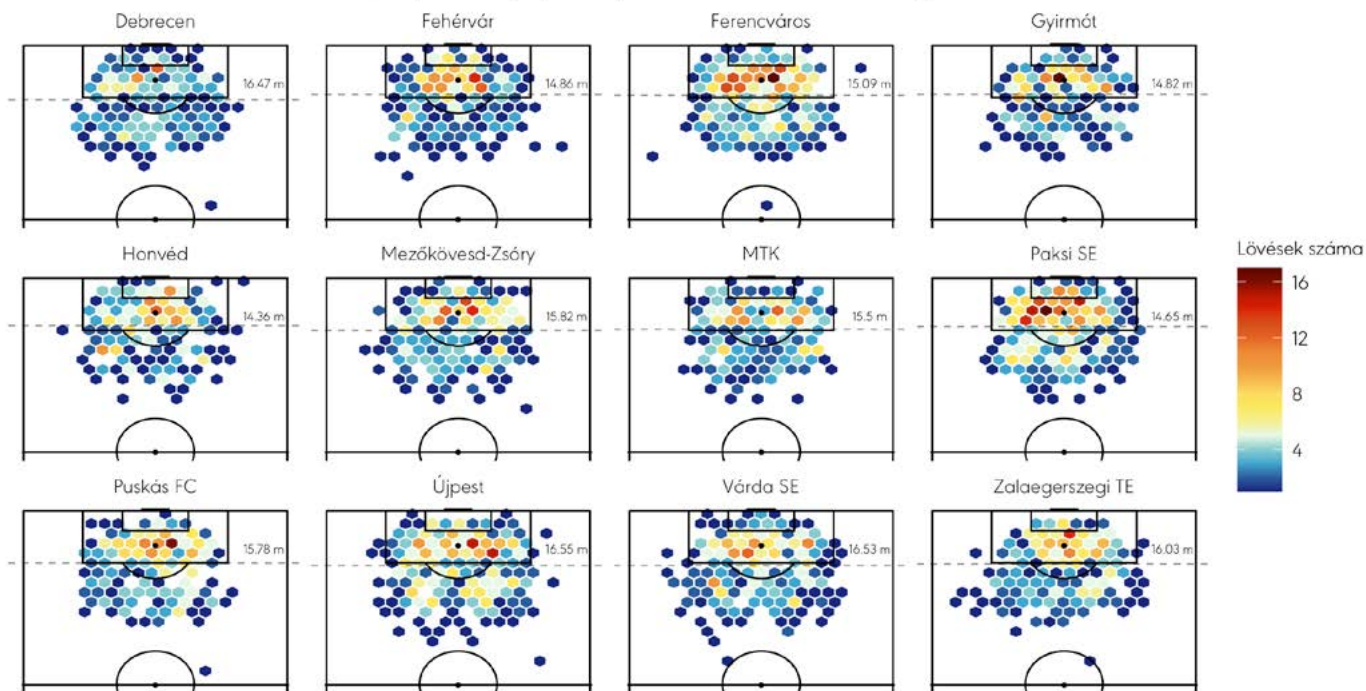
Középpályás: Védekező középpályások, belső középpályások.

Támadó: Támadó középpályások, szélsők, csatárok.

Lövések nyílt játékhelyzetek* után

Honnan próbálkoztak a csapatok kapura lövéssel?

NBI - 2021/2022 | Csak a nyílt játékhelyzetekből leadott lövéseket vizsgáltuk

Kapura lövések száma nyílt játékhelyzetből

Az NB I 2021–2022-es szezonjában a csapatok összesen 4 484 alkalommal próbálkoztak kapura lövéssel nyílt játékhelyzetből (szabadrúgások, tizenegyesek nem képezték részét a megfigyelésnek).

A csapatok közül a Paksi FC vette célba legtöbbször ellenfele kapuját, a tolnai egyesület 490 alkalommal próbálkozott lövéssel. A legkevesebb kapura lövéssel a DVSC csapata rendelkezett az NB I előző szezonjában.

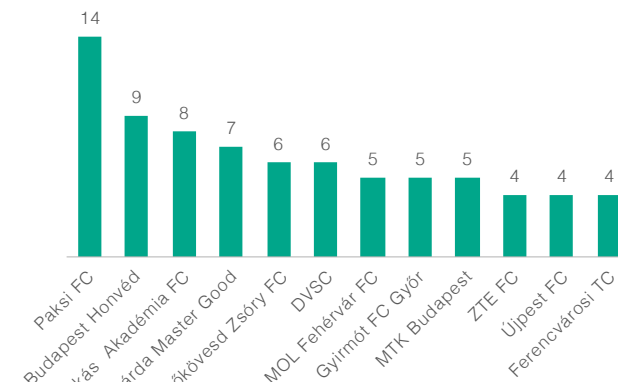
A 4 484 kapura lövésből 1 647 talált kaput (36,73%), míg a kaput találó lövések 29,08%-ából lett gól (479 db) az előző idényben.

* A vizsgálat során nem vettük figyelembe a rögzített szituációkat (tizenegyesek, szabadrúgások).

Szögletek

A tizenhatoson belül hová érkeztek a csapatok pontos szögletei?

NBI 2021/2022

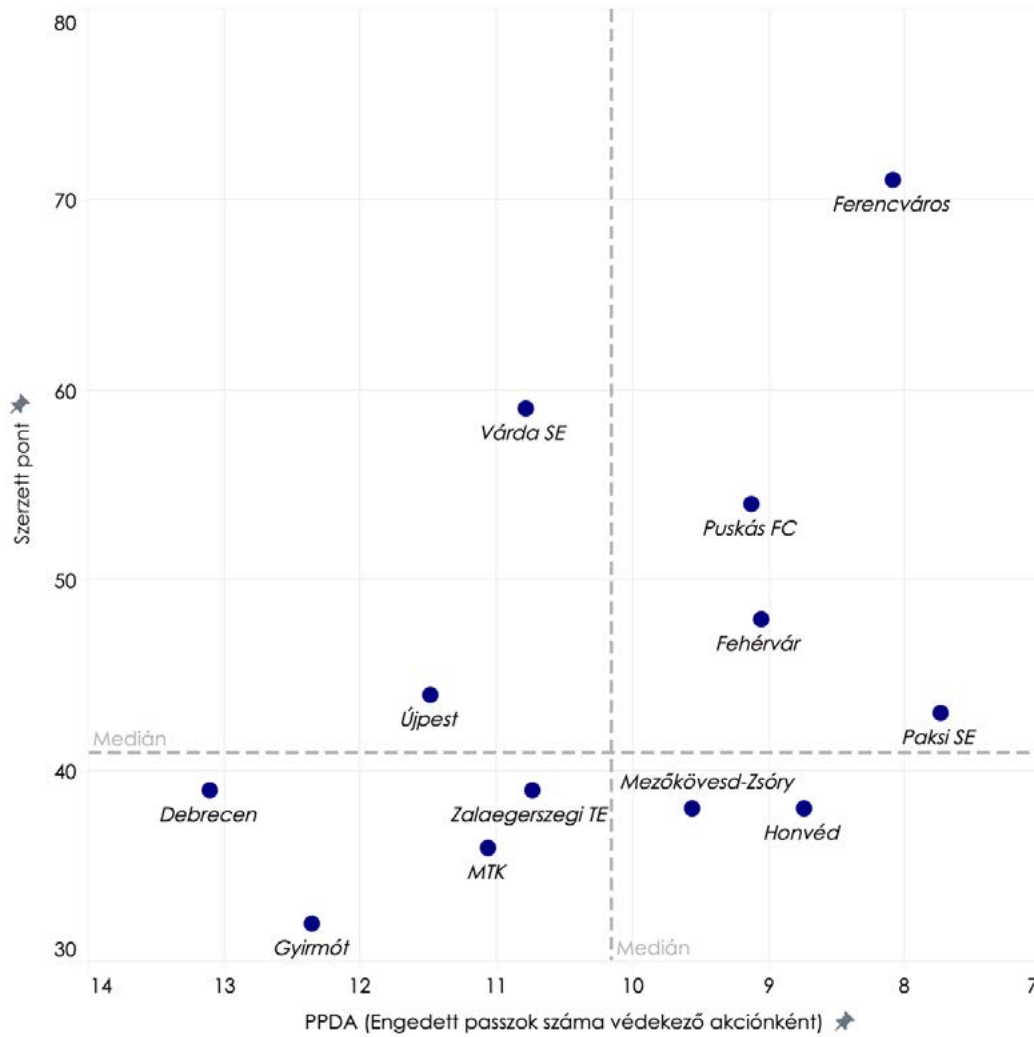

Szöglet után szerzett gólok

Az NB I 2021–2022-es szezonjában 1 979 szögletből 77 gól esett. A szögletek után szerzett gólok hatékonysága 3,8%. A legeredményesebb csapat a Paksi FC volt, amely tizennégy gólt szerzett ilyen játékhelyzetből.

* A vizsgálat során nem vettük figyelembe a rögzített szituációkat (tizenegyesek, szabadrúgások).

A PPDA* és a szerzett pont kapcsolata

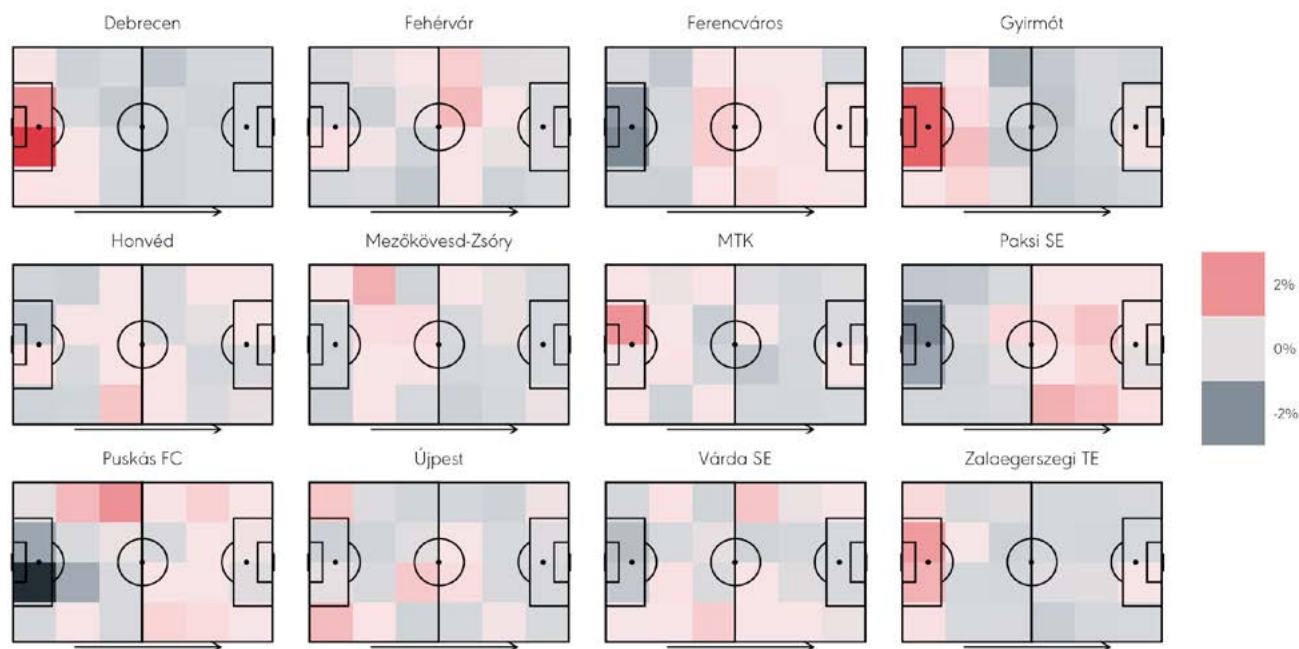
A letámadás a modern futball egyik legalapvetőbb követelménye. A letámadás célja a vadászat, vagyis labdavesztést követően a labda mielőbbi visszaszerzése az ellenfél térfelén. A letámadás intenzitását tracking datával (fizikai adat) lehet a leghatékonyabban mérni, de az event datából (labdás eseményekre vonatkozó adat) generált PPDA-mutató (Passes Allowed Per Defensive Action) is jó irányadó. A PPDA azt mutatja meg, hogy egy csapat hány passzt enged az ellenfelének a támadó- és a középső harmadban, mielőtt valamilyen védekező akciót (szabálytalanság, megelőző szerelés, megnyert védekező párharc, becsúszo szerelés) kezdeményezne. Minél kisebb ez a szám, annál intenzívebb egy csapat letámadása. A 2021–2022-es NB I-es szezonban a Paksi FC-nek volt a legintenzívebb a letámadása, amely átlagban 7,74 passzt engedett az ellenfelének, mielőtt védekező akciót kezdeményezett volna. A Paksi FC 43 ponttal zárta az idényt, és a hatodik helyen végzett. Őket a nagy főlénnyel bajnoki címet szerző Ferencvárosi TC (8,09) és a Budapest Honvéd (8,74) követte a sorban. Míg a legkevésbé intenzív letámadása a DVSC-nek volt, amely átlagban 13,11 passzt engedett az ellenfelének. A bajnokság 8–12. helyén végzett csapatok közül csak a Budapest Honvéd és a Mezőkövesd Zsóry FC tartozott az élmezőnyhöz a PPDA tekintetében.

* A vizsgált csapat szempontjából támadó területen (játéktér 60%-a) az ellenfél csapata által történő passzok és a vizsgált csapat védekező akcióinak (szabálytalanság, megelőző szerelés, megnyert védekező párharc, becsúszo szerelés) hányadosa.

Védekező akciók* a pályán

Hol hajtották végre a csapatok a védekező akciókat a pályán a ligaátlaghoz képest?

NBI - 2021/2022

Az alábbi ábrán azt vizsgáltuk meg, hogy egymáshoz viszonyítva a pályán jellemzően hol hajtották végre a védekező akciókat* a csapatok. Minél pirosabb a pálya egy adott pontja az ábrán, abban az esetben a vizsgált csapat a ligaátlaghoz képest annál több védekező akciót hajtott végre az adott területen. Ezzel szemben minél sötétebb szürke színű a diagram, annál kevesebbet próbálkozott az adott klub ezen a részen a játéktérnek védekező akcióval.

Az látható, hogy azok a csapatok, amelyek a kiesés elkerülése ellen küzdöttek (Gyirmót FC Győr, MTK Budapest, DVSC, Mezőkövesd Zsóry FC), inkább a saját kapujuk előtt védekeztek, hiszen az ő esetükben a saját térfelük a pirosabb. Különösen érdekes a Gyirmót FC Győr és a DVSC esetében a saját tizenhatosuk helyzete. A két csapat sokszor arra kényszerült vagy választotta tudatosan azt a lehetőséget, hogy csak már a kapuhoz nagyon közel hajtsanak végre védekező akciót.

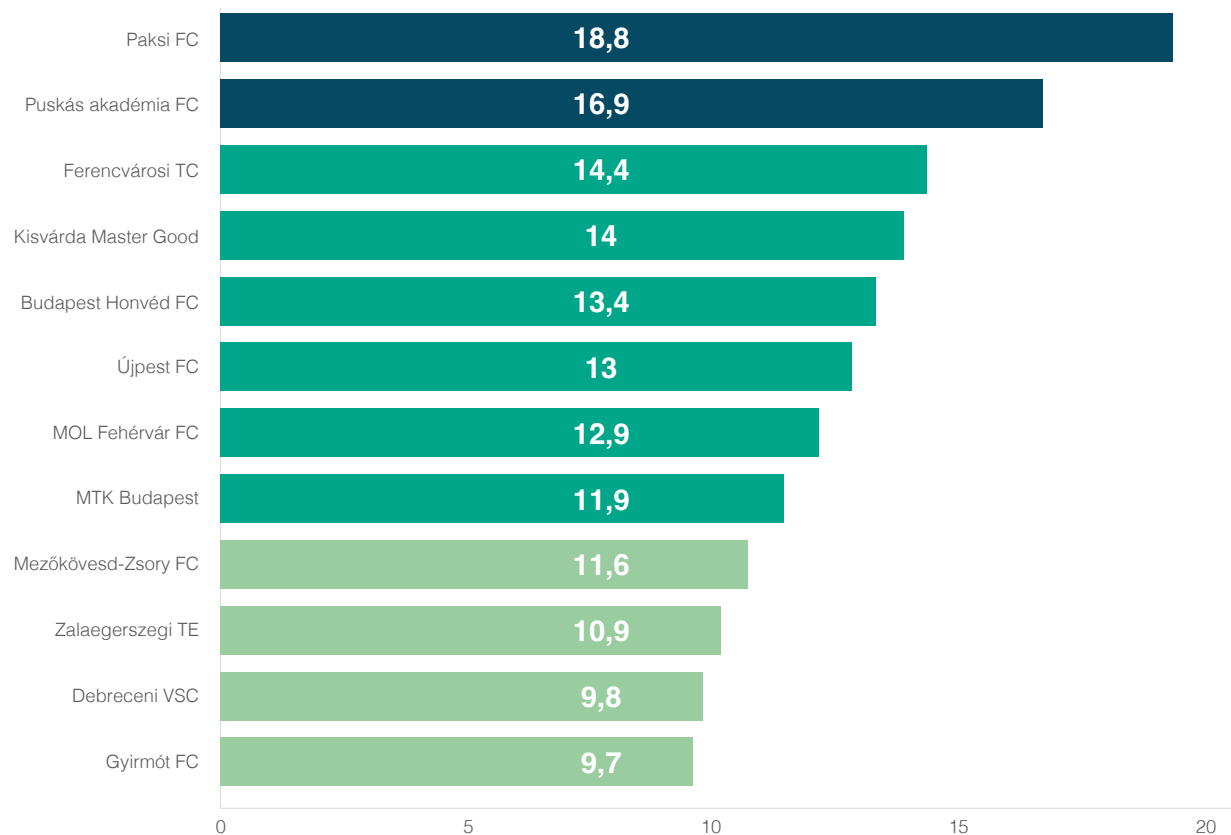
Ezzel szemben a Ferencvárosi TC, MOL Fehérvár FC és a Puskás Akadémia FC csapatai inkább az ellenfél térfelén próbálták meg a játékszert megszerezni. Taktikai elemre enged következtetni, hogy az Újpest FC és a Kisvárdai Master Good jellemzően a széleken próbált labdát szerezni, míg külön emelendő a Paksi FC csapata, amely nagy hangsúlyt fektetett a gátlás letámadására.

* Védekező akciónak a szerelések, a labdaszerzések és a megelőző szerelések számítanak.

Ellenfél térfelén szerzett labdák csapatonkénti bontásban

A Paksi FC csapata szerezte a legtöbb labdát az ellenfél térfelén mérkőzésenként (18).

NBI 2020/2021

Ellenfél térfelén szerzett labdák száma mérkőzésenként

Az előző ábrához hasonlóan itt is azt látjuk, hogy a Paksi FC csapata nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy már az ellenfél térfelén megpróbálja visszaszerezni a labdát. Átlagosan 18,8 labdát szereztek mérkőzésenként az ellenfél térfelén, ami a legmagasabb értéknek számított az NB I 2021–2022-es szezonjában.

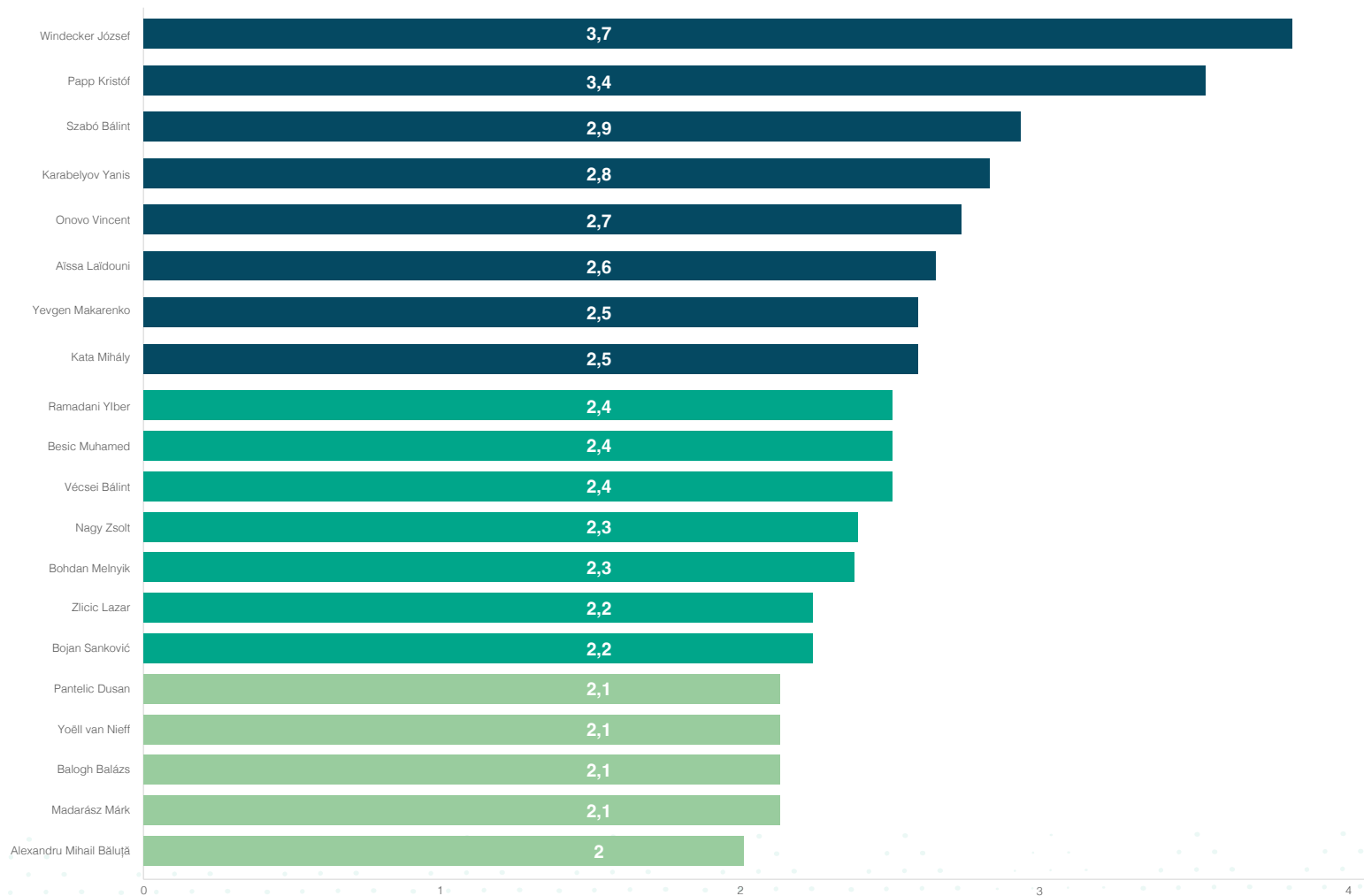
A Paksi FC mellett a Puskás Akadémia FC (16,9) és a Ferencvárosi TC (14,4) ért még fel a dobogóra.

A lista másik végén a Gyirmót FC Győr (9,7) és a DVSC (9,8) található.

Ellenfél térfelén szerzett labdák játékosonként

A dobogóra csak paksi játékosok fértek fel az ellenfél térfelén szerzett labdák ranglistájában.

NBI 2021–2022 | Csak a 900 percnél többet játszó játékosokat vizsgáltuk

Ami a játékosonkénti bontást illeti, az ellenfél térfelén szerzett labdánál Windecker József érte el a legjobb eredményt az NB I 2021/2022-es szezonjában. Átlagosan 3,7 labdát szerzett az ellenfél térfelén 90 percnél. Őt Papp Kristóf (3,4) és Szabó Bálint (2,9) követte. Mindhárman a Paksi FC játékosai, ami az előző grafikon ismeretében nem meglepő.

Ellenfél térfelén szerzett labdák száma 90 percnél

Játékosranglisták

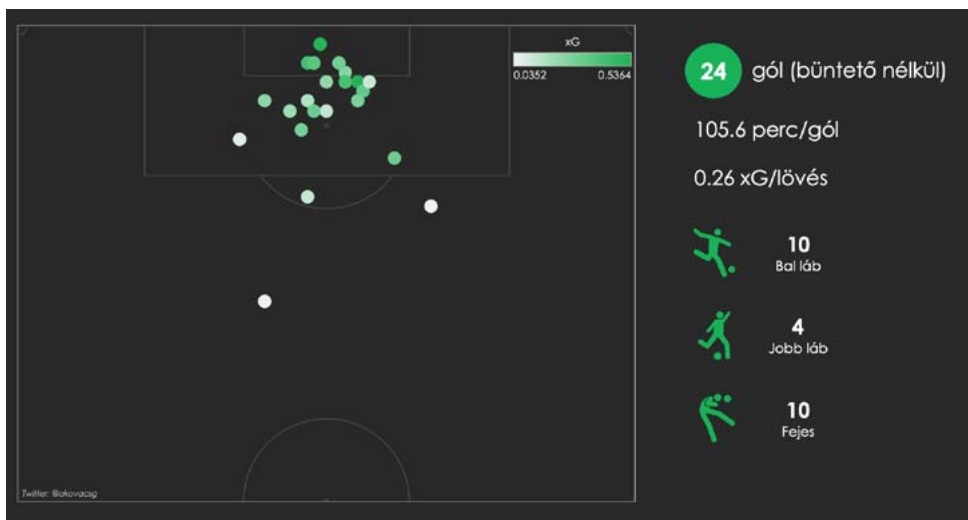
Az NB I 2021-2022-es szezonjában a szurkolók számára általános beszédtemát szolgáltatott a Paksi FC jó szereplése. A látványos támadó futballt bemutató együttes adta mind a gólkirályt, mind pedig a legtöbb gólpasszt kiosztó játékost is. Az alábbiakban ezen két játékos teljesítménye kerül adatelemzői szempontból összefoglalásra.

Gólkirály bemutatása

Ádám Martin

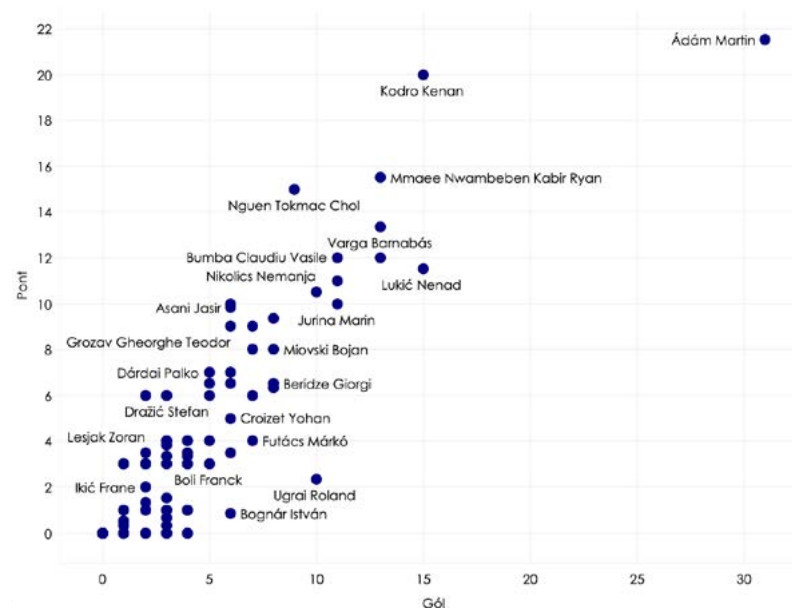
Paksi FC | NB I 2021–2022

A Paksi FC csatára, Ádám Martin 31 góllal lett az NB I 2021–2022-es szezonjának gólkirálya. Ádám összesen 2 534 percet töltött a pályán, ami azt jelenti, hogy 82 percenként lőtt gólt. A 31 gólból 17-et ballal (ebből 7-et büntetőből), 4-et jobbal rúgott, 10-et pedig fejelt. A legtöbb gólt (9) az első félidők második felében, a 30. és a 45. perc között szerezte. Ádám nemcsak mennyiségben, hanem minőségben is kiemelkedett a mezőnyből, a 31 gólja összesen 21,5 pontot hozott a Paksi FC-nek a 2021–2022-es szezonban.

Legtöbb gólt szerző játékosok lényeges, támadáshoz köthető statisztikai adatai

Játékos	Gól	xG	Lövés	Lövés kapura	Perc/gól
Ádám Martin	31	26,33	114	68	81,7
Kenan Kodro	15	13,05	61	30	154,9
Nenad Lukić	15	14,06	65	28	167,3
Varga Barnabás	13	12,98	56	25	167,9
Budu Zivzivadze	13	12,62	57	24	114,4
Ryan Mmaee Nwambeen Kabir	13	12,35	65	31	124,9
Claudiu Vasile Bumba	11	10,39	60	22	214,2
Marin Jurina	11	11,47	63	28	204,1
Kosztá Márk	11	9,08	45	18	186,4
Nikolics Nemanja	10	10,86	47	24	186,3

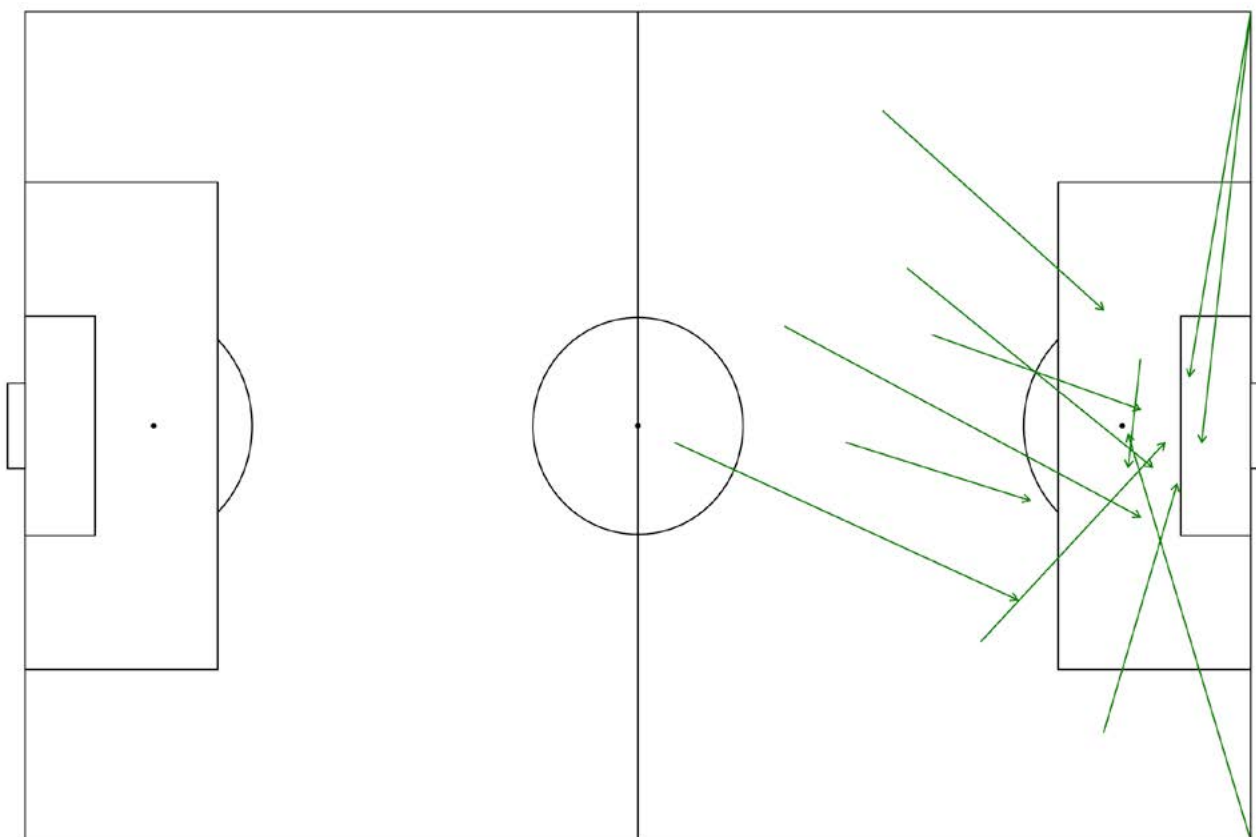
Kinek hány pontot értek a góljai a 2021–2022-es szezonban?

A legtöbb gólpasszt adó játékos bemutatása

Bognár István

Paksi FC | NB I 2021–2022

Csapattárs	Gólpassz
Ádám Martin	7
Sajbán Máté	2
Kinyik Ákos	1
Balogh Balázs	1
Szabó János	1

Bognár gólpasszainak kedvezményezettjei

Az NB I 2021–2022-es szezonjában a Paksi FC középpályása, Bognár István adta a legtöbb gólpasszt (12). Bognár úgy lett első a gólpasszt adók rangsorában, hogy a tavaszt már a ciprusi Arisz Limasszol csapatában töltötte.

Bognár három gólpasszt adott szögletből, ezen kívül hét másik esetben is a tizenhatoson belül találta meg csapattársát. A középpályás az NB I gólkirályát, Ádám Martint szolgálta ki a legtöbbször (7), de Sajbán Máté (2), Kinyik Ákos (1), Balogh Balázs (1) és Szabó János (1) is kapott gólpasszt tőle.

otpbank
UCA

adidas

ERVÁR
1911

80

MOL

TIPPMIX

AEROREADY

Magyar professzionális futballkörkép

Szurkolói kapcsolatok

Topligák dominanciája

Az első osztályú ligák átlagnézőszámának eloszlása Európában rendkívül egyenlőtlen. Az 5 legnagyobb bajnokság (angol, spanyol, német, olasz, francia) mellett egyedül a holland első osztály, az Eredivisie érte el a 15 000 fős átlagnézőszámot (17 096 fő).

2 772 fő

Az NB I a 23. helyen szerepelt az átlagnézőszám tekintetében a 2021–2022-es évadban a 2 772 fős átlagával, a 35 vizsgált európai ország első osztályú ligái között.

29%-os stadionkihasználtság

Az NB I stadionkihasználtság tekintetében (29%) elmarad a régióban található Csehországtól (52%), Ausztriától (40%) és Lengyelországtól (40%). A svéd első osztályú klubokkal (28%) állnak egy szinten a magyar klubok. Több szomszédos országunk stadionkihasználtsága sem éri el a 25%-ot.

1–4 kategória

Az NB I-es bajnoki mérkőzésekre négy klub (MOL Fehérvár FC, Ferencvárosi TC, Újpest FC és ZTE FC) összesen négy kategóriában, szintén négy klub (Budapest Honvéd, DVSC, Kisvárdai Master Good és Vasas FC) három kategóriában, két klub (Mezőkövesd Zsóry FC, Paksi FC) pedig két kategóriában értékesít jegyeket. Két klub egységes áron kínál minden szektort (Kecskeméti TE, Pusztás Akadémia FC). Összességében az NB I átlagjegyárai kategóriánként az alábbiak szerint alakultak: 1. kategória: 3 640 Ft; 2. kategória: 2 840 Ft; 3. kategória: 2 600 Ft; 4. kategória: 2 410 Ft.

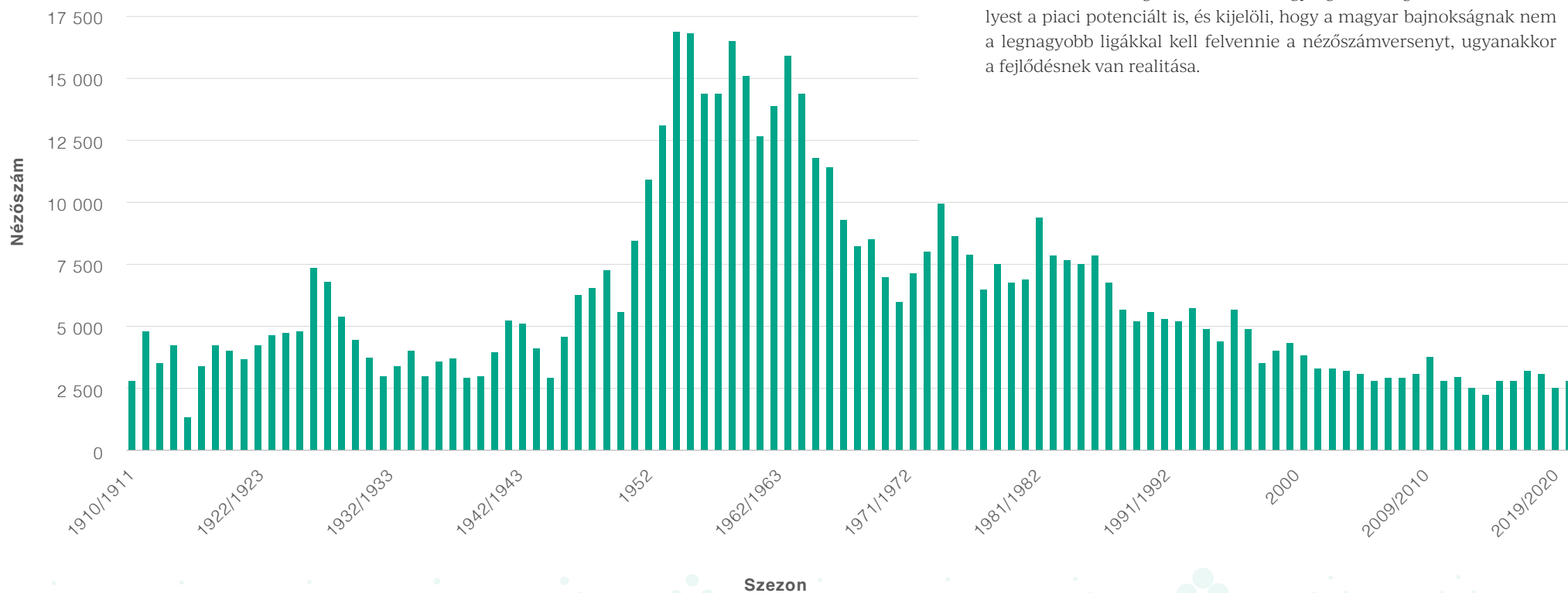

Átlagnézőszám

A kiadvány pénzügyi elemzésében bemutatott adatokból jól látszik, hogy a hazai klubok nézőszámhoz (jegybevételek) és szurkolói bázishoz (merchandising) köthető bevételei továbbra is elmaradnak az elemzett minta országaitól. Mivel a mintaországok a Magyarorszáéhoz hasonló karakterisztikák miatt kerültek kiválasztásra, így fontos lenne a pénzügyi stabilitás és a magyar futball általános népszerűségének szempontjából, hogy a magyar klubok felzárkózzanak nemzetközi riválisaikhoz.

Jelen alfejezet a pénzügyi részben tárgyalt jegybevételi adatokhoz nyújt kontextust és mutatja meg, hogy az NB I-es klubok nemzetközi összehasonlításban hogyan teljesítenek átlagnézőszámok tekintetében.

Historikus átlagnézőszámok az NB I-ben

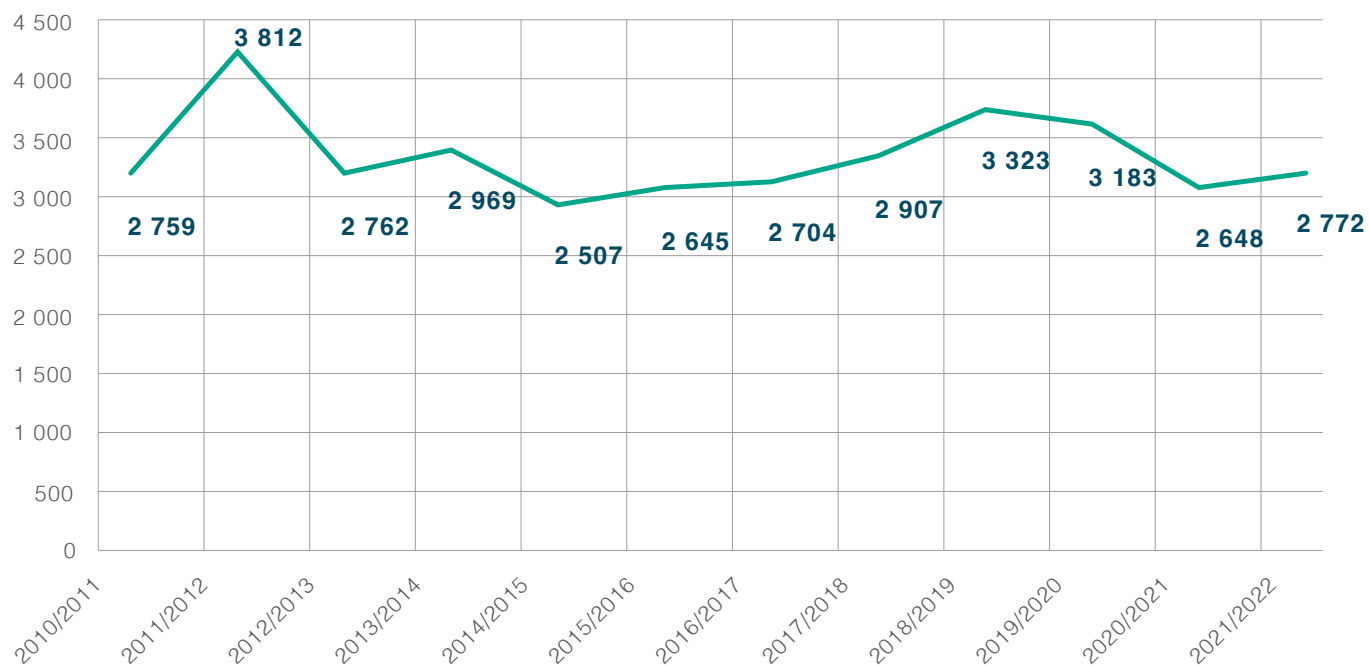
Az NB I átlagnézőszám-történetét megvizsgálva – egy kiemelt időszakon túl – az átlag folyamatosan 10 000 alatti számot mutat, többségében az 5 000-es számot sem éri el. Igaz, ebben nagy szerepe van a 1990-es évek vége óta tartó folyamatos stagnálásnak.

Az NB I átlagnézőszáma a legjobb időszakában sem érte el a 20 000 főt meccsenként. A diagramon látható nagyságrend meghatározza valamilyest a piaci potenciált is, és kijelöli, hogy a magyar bajnokságnak nem a legnagyobb ligákkal kell felvennie a nézőszámversenyt, ugyanakkor a fejlődésnek van realitása.

Átlagnézőszámok az NB I-ben

Forrás: magyarfutball.hu

Az elmúlt időszak átlagnézőszámának alakulása az NB I-ben

Liga átlagnézőszáma évadonként

Forrás: magyarfutball.hu

Az OTP Bank Liga átlagnézőszáma az elmúlt 12 évben nagyságrendileg azonos szinten mozgott.

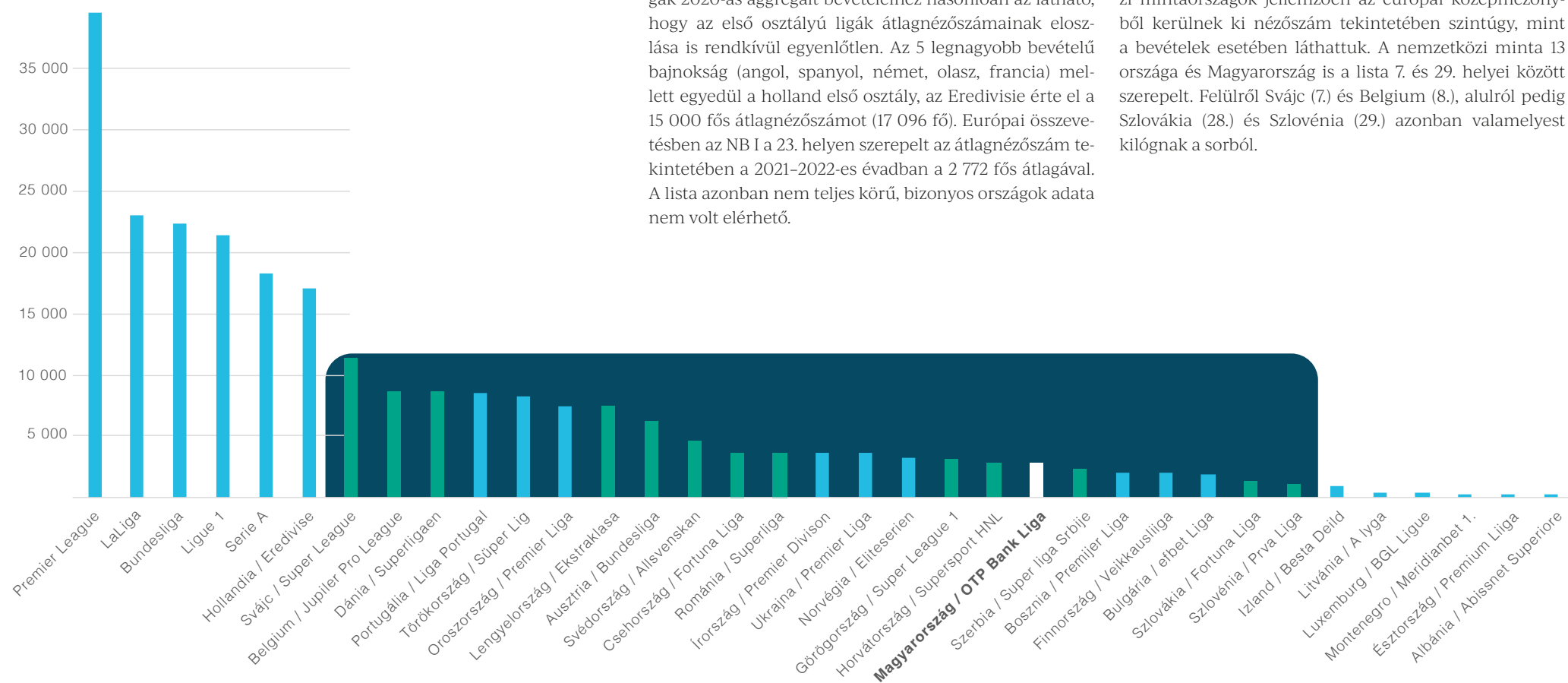
A 2011–2012-es év kiemelkedő 3 812 fős átlaga kiugró adat, ahonnan folyamatosan csökken a nézőszám a Klubkártya-rendszer 2014-es bevezetéséig.

2015–2016-ban a lebonyolítás változott, azóta 12 csapat szerepel a bajnokságban, 33 játéknapon lépve a pályára. Onnan a koronavírus-járvány időszakáig töretlen volt a nézőszám kismértékű növekedése. Azonban a világjárvány, a zárt kapus meccsek időszakára rányomta a bélyegét a meccslátogatási szokásainkra is: az átlagnézőszám több, mint 15%-kal esett vissza.

Európa futballtérképe - Európai első osztályú ligák átlagos nézőszámainak bemutatása országonkénti bontásban

A Pénzügyi elemzésben tárgyalt európai első osztályú ligák 2020-as aggregált bevételeihez hasonlóan az látható, hogy az első osztályú ligák átlagnézőszámainak eloszlása is rendkívül egyenlőtlen. Az 5 legnagyobb bevételű bajnokság (angol, spanyol, német, olasz, francia) mellett egyedül a holland első osztály, az Eredivisie érte el a 15 000 fős átlagnézőszámot (17 096 fő). Európai összevetésben az NB I a 23. helyen szerepelt az átlagnézőszám tekintetében a 2021–2022-es évadban a 2 772 fős átlagával. A lista azonban nem teljes körű, bizonyos országok adata nem volt elérhető.

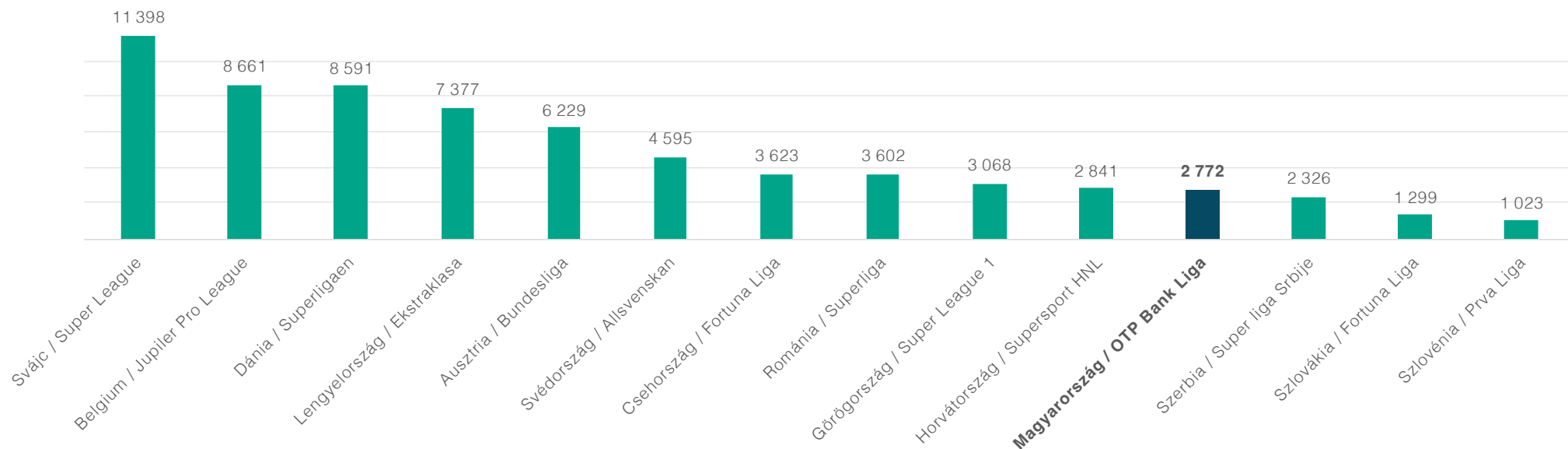
A kiadványban kontextusteremtésre használt nemzetközi mintaországok jellemzően az európai középmezőnyből kerülnek ki nézőszám tekintetében szintűgy, mint a bevételek esetében láthattuk. A nemzetközi minta 13 országa és Magyarország is a lista 7. és 29. helyei között szerepelt. Felülről Svájc (7.) és Belgium (8.), alulról pedig Szlovákia (28.) és Szlovénia (29.) azonban valamelyest kilógnak a sorból.

Európai első osztályú ligák* átlagnézőszámai (fő, 2021–2022)

* Forrás: MLSZ saját gyűjtése, jellemzően a ligák oldaláról és a transfermarkt.de oldalról. Az adatok nem teljes körűek, nem minden ligához érhetőek el, illetve hivatalosnak sem tekinthetők.

Átlagnézőszámok alakulása a nemzetközi minta országaiban és az NB I-ben

A nemzetközi benchmark minta átlagnézőszámai (fő, 2021–2022)

A nemzetközi benchmarking mintából egyértelműen kiemelkedik Svájc, a maga 10 ezer fő fölötti átlagnézőszámával. Szintén a nemzetközi vizsgált minta (13 ország és Magyarország) elitjéhez tartozik Belgium (8 661 fő), Dánia (8 591 fő), Lengyelország (7 377 fő), illetve a hazánkkal szomszédos országok közül egyedülként Ausztria (6 229 fő). A magyar NB I számára reálisan elérhető szintet jelentene a Csehországban (3 623 fő) és Romániában (3 602 fő) elért átlagnézőszám.

A horvát (2 841 fő) és a magyar (2 772 fő) adat nagyságrendileg megegyezik, míg Szerbiában (2 326 fő), Szlovákiában (1 299 fő) és Szlovéniában (1 023 fő) lényegesen kevesebben látogattak első osztályú mérkőzéseket.

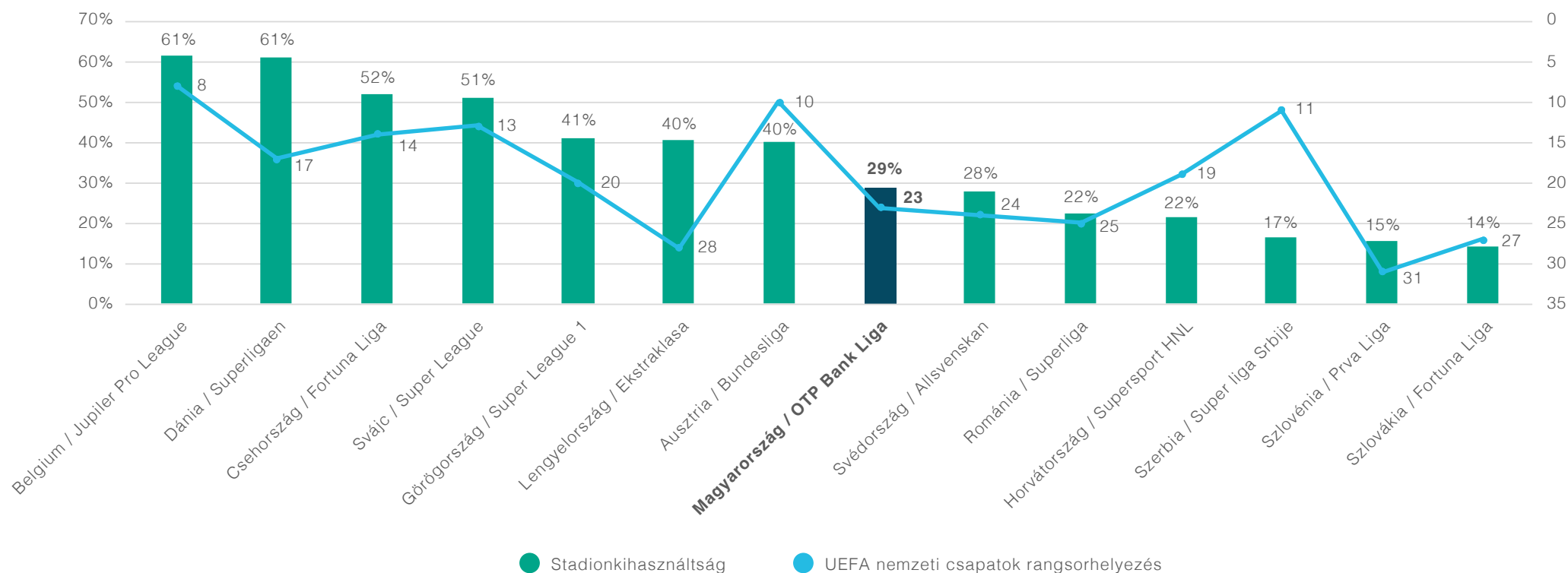
Stadionkihasználtság

A hazai labdarúgó-infrastruktúra fejlődése az elmúlt másfél évtized során (kiemelten a 2010-es években) igen jelentős volt, ezzel a létesítményfejlesztés extenzív szakasza lezárult. Mára már szinte minden NB I-ben érdekelt klub korszerű stadionban játszhatja mérkőzéseit, amely alkalmas a modern szurkolói igények magas szintű kielégítésére.

A következő fejezet a stadionok kihasználtságának arányait mutatja be, amely fontos mutató a nézőszámok mellett.

A magasabb kihasználtság egyrészt magasabb jegyárbevétel eredményez (minden más tényező változatlansága mellett), ezáltal javítja a stadionok üzemeltetésének eredményességét. Másrészt közvetve is pozitív hatással van a mérkőzések értékére a tévétársaságok, szponzorok és egyéb szereplők szempontjából.

Stadionkihasználtság a nemzetközi minta országaiban és az NB I-ben

Stadionkihasználtság és UEFA rangsorhelyezés (2021–2022)

A vizsgált 14 ország közül a belga (61%) és a dán (szintén 61%) első osztályú klubok összeurópai összehasonlításban is hatékonyan használták ki stadionjaikat, a nemzetközi mintán belül ez még inkább kiemelkedő. Csehország (52%) és Svájc (51%) érte még el átlagosan a félház szintjét, míg Görögországban (41%), Lengyelországban (40%) és Ausztriában (40%) is megtöltötték a nézők átlagosan legalább a stadionok férőhelyeinek több, mint egyharmadát. Csehország esetében látható, hogy míg átlagnézőszám esetében a liga csak 7. volt a rangsorban, addig stadionkihasználtságot tekintve

már 3. Ez lényegében azt mutatja, hogy ugyan kis kapacitású stadionokkal rendelkeznek a cseh klubok, viszont azokat aránylag hatékonyan töltik fel mérkőzésnapokon. Az NB I (29%) stadionkihasználtság tekintetében a svéd klubokkal (28%) állt egy szinten, míg több szomszédos országunk első osztályú klubjai sem töltötték meg átlagosan a stadionjaik egynegyedét.

Általános feltételezésként szokott felmerülni, hogy a nézőszámokra pozitívan hatni kizárólag a pályán elért eredményességgel

lehet. Ennek fontossága nyilvánvaló, ugyanakkor az UEFA koefficiens rangsor megjelenítése az ábrán szemlélteti, hogy nem kizárólag az eredményesség befolyásolja azt, hogy a stadionok mérkőzésnapokon mennyire telnek meg egy adott ligában. A klubok szurkolókhöz történő proaktív hozzáállása, a mérkőzésnapos szolgáltatások magas színvonala és a közösségi élmények teremtése egyaránt pozitívan hatnak a nézőszámokra.

Stadionkihasználtság az NB I-ben

Stadion	Klub	Stadion befogadóképessége 2021/22	Átlagos nézőszám 2021/2022	Átlagos stadionkihasználtság 2021/2022
Várkeri Stadion	 KISVÁRDA MASTER GOOD	2 993	2 233	75%
Fehérvári úti Stadion	 PAKSI FC	4 500	1 850	41%
Hidegkúti Nándor Stadion	 MTK BUDAPEST	5 401	2 176	40%
Városi-Stadion	 MEZŐKÖVESD ZSÓRY FC	4 161	1 530	37%
Groupama Aréna	 FERENCVÁROSI TC	23 704	8 709	37%
Bozsik Aréna	 BUDAPEST HONVÉD	8 200	2 925	36%
Alcufer Stadion	 GYIRMÓT FC GYŐR	4 500	1 554	35%
Pancho Aréna	 PUSKÁS AKADÉMIA FC	3 825	1 285	34%
Szusza Ferenc Stadion	 ÚJPEST FC	12 040	2 583	21%
MOL Aréna Sóstó	 MOL FEHÉRVÁR FC	14 674	2 891	20%
Nagyerdei Stadion	 DVSC	20 340	3 775	19%
ZTE Aréna	 ZTE FC	11 200	1 753	16%

Az NB I stadionjainak kihasználtsága a 2020–2021-es szezonban 29,3% volt átlagosan, míg a 2022 júniusában lezárt 2021–2022-es szezonban az átlag némileg alacsonyabb, 28,8% volt. Kiemelkedő eredményt csak a legkisebb klubok és stadionok tudtak elérni (Budafoki MTE és Kisvárdai Master Good), mindkettő 70%-nál is magasabb átlagos kihasználtsággal működött az évadban. Budafokon egyértelműen látszott az első osztály ösztönző ereje, hiszen a kevésbé jól sikerült másodosztályú évadban a kihasználtság is látványosan visszaesett. Rajtuk kívül a klubok az 50%-os kihasználtságot is alig közelítették meg.

Jegyárazás

A jegyértékesítési- és árazási technikák nagyban befolyásolhatják a jegyeladási volument. Az NB I-es klubok esetében is többfajta megközelítést láthatunk, amelyet a kiadvány ezen része tárgyal.

Jegyárazási technikák az NB I-ben

Csapat	1. kategória	Kiemelt 1. kategória	Kiemelt mérkőzés felár (%)	2. kategória	Kiemelt 2. kategória	Kiemelt mérkőzés felár (%)	3. kategória	Kiemelt 3. kategória	Kiemelt mérkőzés felár (%)	4. kategória	Kiemelt 4. kategória	Kiemelt mérkőzés felár (%)	VIP	Kiemelt VIP	Kiemelt mérkőzés felár (%)
BUDAPEST HONVÉD	7 500	8 750	+ 17%	2 960	3 500	+ 18%	2 100	2 300	+ 10%	-	-	-	20 500	23 000	+ 12%
DVSC	4 000	-	-	2 500	-	-	2 000	-	-	-	-	-	22 500	-	-
MOL FEHÉRVÁR FC	4 500	5 650	+ 26%	3 150	4 300	+ 37%	2 550	3 700	+ 45%	2 200	3 350	+ 52%	10 200	12 500	+ 23%
FERENCVÁROSI TC	6 700	-	-	5 500	-	-	4 300	-	-	3 450	-	-	-	-	-
KECSKEMÉTI TE	2 000	3 000	+ 50%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KISVÁRDA MASTER GOOD	4 500	-	-	3 500	-	-	3 000	-	-	-	-	-	18 000	-	-
MEZŐKÖVESD ZSÓRY FC	1 500	-	-	1 100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PAKSI FC	1 900	-	-	1 300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PUSKÁS AKADÉMIA FC	800	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ÚJPEST FC	3 300	4 650	+ 41%	2 900	4 200	+ 45%	2 600	3 975	+ 53%	2 000	3 350	+ 68%	12 000	15 000	+ 25%
VASAS FC	4 000	-	-	3 000	-	-	2 000	-	-	-	-	-	13 000	-	-
ZTE FC	3 000	3 750	+ 25%	2 500	3 250	+ 30%	2 300	3 000	+ 30%	2 000	2 750	+ 38%	-	-	-

2022–2023 átlagos jegyárak (Ft)

Az NB I-es bajnoki mérkőzésekre négy klub (MOL Fehérvár FC, Ferencvárosi TC, Újpest FC és ZTE FC) összesen négy kategóriában, szintén négy klub (Budapest Honvéd, DVSC, Kisvárdai Master Good és Vasas) három kategóriában, két klub (Mezőkövesd Zsóry FC, Paksi FC) pedig két kategóriában értékesít jegyeket. Két klub egységes áron kínál minden szektort (Kecskeméti, Puskás Akadémia FC). A teljes ligában a legdrágább 1. kategóriás jegy 7 500 forintba kerül (Budapest Honvéd), míg a legolcsóbb 800 forintba (Puskás Akadémia FC). Öt klub kiemelt meccsként kezeli a legnagyobb ellenfelei és/vagy a liga legerősebb csapatai ellen vívott mérkőzéseket, és ezeket átlagosan 27%-kal magasabb áron látogathatják a szurkolóik.

Össességében az NB I átlagjegyárjai kategóriánként az alábbiak szerint alakultak: 1. kategória: 3 640 Ft; 2. kategória: 2 840 Ft; 3. kategória: 2 600 Ft; 4. kategória: 2 410 Ft. A koronavírus világjárvány előtti utolsó bajnokságban, vagyis a 2019–2020-as évadban az átlagjegyárakhoz képest (1. kategória: 2 260 Ft; 2. kategória: 1 820 Ft; 3. kategória: 1 520 Ft) a jegyárak átlagos növekedése az 1. kategória esetében 76%, a 2. kategóriában 56%, míg a 3. kategóriában 72% volt.

Kiadja: Magyar Labdarúgó Szövetség

Szerkesztette: Magyar Labdarúgó Szövetség

Projektszervezet

Projektszponzor: Roskó Zoltán, operatív igazgató

Projektmenedzser: Reményi Gergely, pénzügyi és kontrolling vezető

Projektkoordinátor: Juhász László, pénzügyi és kontrolling szakértő

Projekttag a Pénzügyi és Kontrolling osztály részéről: Pogácsás János

Projekttagok a Sportegészségügyi és Sporttudományos osztály részéről: Hegedűs Henrik, Kocsis Bence és Kovács Gábor

Projekttagok az Innovációs és Szurkolói Kapcsolatok osztály részéről: Nagyiványi Márton és Graszl Balázs

Tervezés és kivitelezés: Madbird Studio Kft.

Felelős kiadó: Dr. Vági Márton, főtitkár

2023